Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

-

Monitoringrapportage Pilot Schoon Belonen

Resultaten 2016-2017

Datum	23 november 2017
Status	Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat
Uitgevoerd door	Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving / Afval en Circulair
Datum	23 november 2017
Status	Definitief
Versienummer	1.0

Hoewel dit rapport met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan Rijkswaterstaat geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

© Rijkswaterstaat. Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van onderdelen uit deze publicatie is alleen toegestaan, mits duidelijk zichtbaar wordt vermeld: "bron Rijkswaterstaat".

Monitoringrapportage Pilot Schoon Belonen : Resultaten 2016-2017 / Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving. – Utrecht : Rijkswaterstaat, 2017. – 87 p. : ill. – ISBN 978-94-91750-17-5

Een coalitie van Stichting Afvalfonds Verpakkingen, VNG en Natuur & Milieu is aan de slag gegaan met al opgedane ervaringen met beloningsystemen voor de inzameling van kleine PET-flesjes en blikjes om deze vervolgens te vertalen naar een landelijke aanpak.
Rijkswaterstaat is als onafhankelijke en deskundige partij gevraagd de nulmeting en de verdere monitoring uit te gaan werken, de pilots twee jaar te volgen en eind 2017 te rapporteren over de geconstateerde effecten. Met deze Monitoring-rapportage Pilot Schoon Belonen geeft Rijkswaterstaat inzicht in de uitgevoerde monitoringactiviteiten en de geconstateerde resultaten van de verschillende pilots.

Inhoud

1	**Inleiding**	**7**
2	**Pilot Schoon Belonen**	**9**
2.1	Inleiding	9
2.2	Aansturing pilots Schoon Belonen	9
2.3	Werving gemeenten voor pilots Schoon Belonen	9
2.4	Ingezette beloningssystemen	11
3	**Advies Kennisinstituut Duurzaam Verpakken over aanpak monitoring pilots Schoon Belonen**	**13**
3.1	Inleiding	13
3.2	Mogelijke meetindicatoren	13
3.3	Uitgangspunten voor op te zetten monitoringsystematiek	13
3.4	Voorstel KiDV voor te hanteren monitoringsystematiek	14
3.5	Gesignaleerde risico's	14
4	**Uitwerking monitoringsystematiek**	**17**
4.1	Inleiding	17
4.2	Indicatoren "massa" en "betrokkenheid"	17
4.3	Indicatoren "bewustwording" en "effecten"	18
4.3.1	Uitwerking steekproef	18
4.3.2	Digitaliseren meetlocaties	19
4.3.3	Opzet subjectieve monitoring	21
4.3.4	Opzet objectieve monitoring	22
5	**Resultaten monitoring pilots Schoon Belonen**	**23**
5.1	Inleiding	23
5.2	Indicatoren "massa" en "betrokkenheid"	23
5.3	Indicatoren "bewustwording" en "effecten"	28
5.3.1	Resultaten subjectieve monitoring	28
5.3.2	Resultaten objectieve monitoring	32
BIJLAGEN		**43**
1	**Vragenlijst subjectieve monitoring**	**45**
2	**Resultaten subjectieve monitoring (in detail)**	**51**
3	**Meetinstructie objectieve monitoring**	**79**
4	**Resultaten objectieve monitoring (in detail)**	**85**

1 Inleiding

In juni 2015 heeft Rijkswaterstaat een handleiding opgesteld voor gemeenten om beloningssystemen, waaronder systemen voor kleine drankenverpakkingen, verder toe te passen. Op basis van deze handleiding[1] is duidelijk dat belonen een van de gedragsinstrumenten is die kunnen bijdragen aan het verminderen van zwerfafval in de openbare ruimte, mits correct ingezet. De handleiding geeft inzicht in de werking van belonen en beloningssystemen en geeft handvatten om bestaande kennis over beloningen toe te passen bij het schoon maken en houden van de openbare ruimte.

Vervolgens hebben Stichting Afvalfonds Verpakkingen en de VNG de handschoen opgepakt en zijn in overleg gegaan met Natuur & Milieu. Deze coalitie is vervolgens aan de slag gegaan met de reeds opgedane ervaringen met beloningsystemen voor de inzameling van kleine PET-flesjes en blikjes om deze vervolgens te vertalen naar een landelijke aanpak. In oktober 2015 hebben deze partijen in het "Plan van Aanpak Nieuwe Beloningssystemen" een beschrijving gegeven van de wijze waarop verschillende pilots ingericht kunnen worden en aan welke voorwaarden de pilots moeten voldoen om voor deelname aan dit project in aanmerking te komen. Bij dit alles zijn vijf doelen centraal gesteld:

1) Bestrijden van zwerfafval.
2) Vergroten van de sociaal-maatschappelijke betrokkenheid en bewustwording bij (zwerf)afval en deze belonen.
3) Organiseren van grotere ('dikkere') stromen goed te recyclen verpakkings-materialen.
4) Meer inzamelen van blik en kunststof(verpakkingen) en eventueel andere materialen.
5) Verlagen van de maatschappelijke kosten van inzamelen.

Voor de opschaalbaarheid en kopieerbaarheid van de pilots zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd door de drie initiatiefnemers:

A) Aantrekkelijk voor maatschappelijke organisaties om deel te nemen en tegelijkertijd kostenefficiënt.
B) Vrijheid geven voor een zeker maatwerk per gemeente zodat ze daarmee inpas-baar zijn in gemeentelijk beleid; zodoende zijn de pilots variabel. De (resultaten van de) pilots moeten echter ook meetbaar en vergelijkbaar zijn.
C) De materialen worden ingezameld via bestaande of aan te passen systemen, met als doel tot een hoge(re) kwaliteit van de ingezamelde materialen te komen.
D) Worden geoptimaliseerd op basis van de inzichten uit 'Schoon Belonen' en sluiten aan bij de aangekondigde landelijke aanpak zwerfafval.

Conform het Plan van Aanpak zouden in minimaal 40 gemeenten pilots starten, waarbij minimaal 1 miljoen mensen betrokken zijn. Daarbij hadden de initiërende partijen een maximum voor ogen van zeven verschillende vormen van pilots, met idealiter minimaal vijf gemeenten per vorm.

Op basis van de resultaten wordt eind 2017 door de initiatiefnemers een besluit genomen over het wel of niet landelijk uitrollen van deze aanpak richting een landelijk dekkend plan per 1 januari 2018.

[1] De handleiding Schoon Belonen is in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgesteld door Rijkswaterstaat in nauwe samenwerking met Natuur & Milieu, de VNG, NederlandSchoon en de NVRD.

Tijdens het VAO Grondstoffen en Afval op 1 september 2015 is een motie van de leden Çegerek en Van Veldhoven[2] aangenomen in de Tweede Kamer over de monitoring van de pilots Schoon Belonen. Letterlijk vraagt de motie om "*een gedegen opzet van het onderzoek te waarborgen door onder andere te zorgen voor een wetenschappelijk verantwoorde bepaling van het onderzoekskader, een goede nulmeting en adequate monitoring, met een goedkeuringsverklaring van opzet, meetgegevens en conclusies door een onafhankelijke organisatie*".

Conform de toezegging aan de Tweede Kamer heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat vervolgens het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KiDV) gevraagd een advies uit te brengen over hoe de nulmeting en de daarop volgende monitoring van de pilots Schoon Belonen het beste vormgegeven kan worden. Tevens is gevraagd welke organisatie dit zou kunnen doen.
Op basis van dit advies heeft de Staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat als onafhankelijke partij gevraagd de nulmeting en de verdere monitoring uit te gaan werken, de pilots twee jaar te volgen en eind 2017 te rapporteren over de geconstateerde effecten. Met onderhavige Monitoringrapportage Pilot Schoon Belonen geeft Rijkswaterstaat inzicht in de uitgevoerde monitoringactiviteiten en de geconstateerde resultaten van de verschillende pilots.

Leeswijzer
Onderhavige rapportage kent achtereenvolgens vier onderdelen:
- Hoofdstuk 2 geeft de benodigde achtergronden bij de verschillende pilots die in 2016 en 2017 zijn geïnitieerd.
- Hoofdstuk 3 gaat in op het advies van het KiDV over de invulling van de monitoringactiviteiten.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de afzonderlijke monitoringactiviteiten die in de praktijk uitgevoerd zijn.
- Hoofdstuk 5 benoemt de geconstateerde resultaten en mogelijke effecten van de verschillende pilots.

In de bijlagen zijn ten slotte de verschillende aanpakken en resultaten in detail verantwoord.

[2] Kamernummer 30872, nr. 198.

2 Pilot Schoon Belonen

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft in het kort hoe de pilots aangestuurd zijn, hoe het proces van het werven van gemeenten is gegaan en welke gemeenten in 2016 en 2017 gestart zijn. Daarbij is door de initiatiefnemers uitgegaan van de in hun Plan van Aanpak aangegeven doelen en uitgangspunten (zie ook hoofdstuk 1 van deze monitoringrapportage). Tevens wordt ingegaan op de verschillen in de ingezette beloningssystemen.

2.2 Aansturing pilots Schoon Belonen

Om sturing en uitvoering te geven aan de gestelde doelen door de initiatiefnemers is een projectorganisatie opgezet voor het opstarten, verder stimuleren van de pilots en het dagelijks begeleiden van de gemeenten. In deze projectorganisatie worden de volgende eenheden onderscheiden:

- De Stuurgroep, die bestaat uit de initiatiefnemers: de VNG, Stichting Afvalfonds Verpakkingen en Natuur & Milieu, met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als agendalid
- Het projectteam, die bestaat uit een onafhankelijk projectleider (die tevens verantwoordelijk is voor het afleggen van verantwoording aan de Stuurgroep) en NederlandSchoon, Nedvang, de NVRD, de VNG en Natuur & Milieu.

Zoals in hoofdstuk 1 aangegeven was het borgen van de onafhankelijke uitvoering van de monitoring een belangrijke toezegging aan de Tweede Kamer. Om die reden heeft Rijkswaterstaat niet deelgenomen aan deze projectorganisatie. In hoofdstuk 4, bij de uitwerking van de uitgevoerde monitoringactiviteiten, wordt verder stilgestaan bij de consequenties van deze keuze.

2.3 Werving gemeenten voor pilots Schoon Belonen

Het doel van Stichting Afvalfonds Verpakkingen, de VNG en Natuur & Milieu was minimaal 40 gemeenten te werven voor een pilot Schoon Belonen en daarmee minimaal 1 miljoen mensen via maatschappelijke organisaties te betrekken bij creatieve inzamelsystemen voor kleine PET-flesjes en blikjes, en betrokken te laten zijn bij het bestrijden van zwerfafval. Hiervoor zijn eind 2015 en begin 2016 gemeenten in heel Nederland geworven door het projectteam.

Gemeenten hebben vervolgens elk een plan ingediend met daarin een uitwerking van hoe maatschappelijke organisaties als scholen, kerken, (sport)verenigingen, buurthuizen etc. te betrekken bij het scheiden van afval en het opruimen van zwerfafval. De gemeenten waren vrij in de keuze of deze organisaties daar ook voor beloond zouden worden en hoe dat vorm te geven. Het stond de gemeenten vrij om optimaal aan te sluiten bij het eigen lokale beleid rond afvalscheiding en zwerfafval.

In de eerste ronde van aanmeldingen hebben zich 40 gemeenten aangemeld en in de tweede ronde snel daarna nog eens 43 gemeenten. Het projectteam heeft vervolgens de projectplannen getoetst op de:

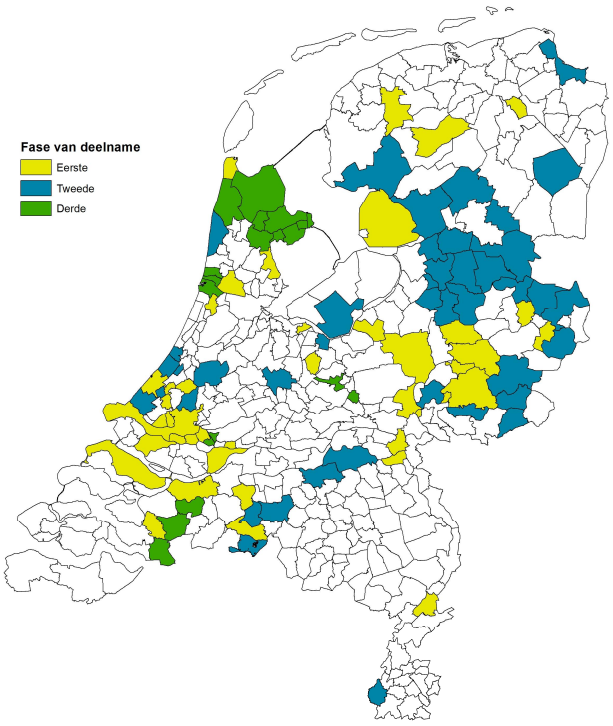
- mate van volledigheid
- mate waarin maatschappelijke organisaties actief betrokken worden
- aanwezigheid van een concreet beloningssysteem
- mate waarin het beloningssysteem opschaalbaar was

- aanwezigheid van een actieve zwerfafvalaanpak, aanvullend op educatie en communicatie
- mate waarin het plan te bundelen is met andere plannen tot een onderscheidende vorm van belonen en inzamelen
- datum waarop de pilot zou gaan starten
- mate waarin de begroting in lijn was met de gestelde spelregels.

Uiteindelijk zijn al deze (83) gemeenten in 2016 gestart met de pilot Schoon Belonen.

In het eerste kwartaal van 2017 is op verzoek van collectieven als HVC en Saver een extra uitbreiding toegestaan van gemeenten om in een extra derde ronde te kunnen starten met een pilot. Met deze uitbreiding nam het aantal gemeenten toe tot uiteindelijk 102. Figuur 2.1 bevat een overzicht van deze gemeenten plus het moment waarop ze toegetreden zijn.

Figuur 2.1: Deelnemende gemeenten aan de pilot Schoon Belonen plus moment van toetreding

In deze 102 gemeenten wonen bijna 7 miljoen inwoners ofwel 40% van de Nederlandse bevolking.

2.4 Ingezette beloningssystemen

Richting het mogelijk landelijk uitrollen van effectieve en efficiënte beloningssystemen was het voor de initiatiefnemers van belang dat de door de gemeenten voorgestelde varianten van systemen enigszins te bundelen zouden zijn langs gemeenschappelijke aspecten. Om die reden heeft het projectteam bij de beoordeling van de gemeentelijke plannen gekeken naar de mate waarin de plannen te bundelen zijn met andere plannen tot een onderscheidende vorm van belonen en inzamelen.

Begin 2016 zijn de deelnemende gemeenten verdeeld over de volgende vijf groepen (tussenhaakjes het aantal gemeenten per groep):

- Pilot 1 kenmerkt zich door een haalsysteem voor PET-flesjes en blikjes (12 gemeenten)
- Pilot 2 kenmerkt zich door een brengsysteem voor PET-flesjes en blikjes (10 gemeenten)
- Pilot 3 kenmerkt zich door een haalsysteem voor PMD (56 gemeenten)
- Pilot 4 kenmerkt zich door een brengsysteem voor PMD (3 gemeenten)
- Pilot 5 kenmerkt zich door een centrale inzameling van PET-flesjes en blikjes via bijvoorbeeld automaten (2 gemeenten).

Bij de verdeling van de gemeenten over de soorten pilots is niet gekeken naar de beloningssystematiek of de hoogte van de beloningen. Die kenmerken liepen over de verschillende pilots heen.

3 Advies Kennisinstituut Duurzaam Verpakken over aanpak monitoring pilots Schoon Belonen

3.1 Inleiding

Het KiDV heeft op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een advies[3] uitgebracht over de invulling van de nulmeting en de monitoring van de mogelijke effecten van de afzonderlijke pilots Schoon Belonen. In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen van dit advies weergegeven, welke voor Rijkswaterstaat de basis zijn geweest bij de verdere invulling van haar werkzaamheden. Bij het opstellen van het advies heeft het KiDV inhoudelijke expertise op het gebied van het monitoren van zwerfafval betrokken van organisaties als NederlandSchoon, de NVRD, de VNG, Gemeente Schoon, Stichting De Noordzee, Plastic Soup Foundation en Rijkswaterstaat. Tevens heeft de externe wetenschappelijke commissie en de Raad van Advies van het KiDV een conceptversie van het advies van commentaar voorzien voordat het door het bestuur van het KiDV is vastgesteld.

3.2 Mogelijke meetindicatoren

Kijkend naar het Plan van Aanpak van de initiatiefnemers voor de Pilots Schoon Belonen komt het KiDV tot vier indicatoren die mogelijk gevolgd zouden kunnen worden:

1) Circulaire economie / massa
2) Betrokkenheid
3) Bewustwording
4) Effecten van het verminderen van zwerfafval.

Ad 1) Hierbij gaat het om de aantallen, het gewicht en waar mogelijk het volume van het ingezamelde verpakkingsmateriaal.

Ad 2) De betrokkenheid bij de pilots is te meten door inzicht te verschaffen in het aantal deelnemende gemeenten (ingedeeld naar stedelijkheidsklasse), het aantal maatschappelijke organisaties per gemeente en per 10.000 inwoners en door het meten van de opbrengsten voor de deelnemende maatschappelijke organisaties.

Ad 3) De bewustwording zou vastgesteld kunnen worden door middel van periodieke enquêtes onder burgers.

Ad 4) De effecten van het verminderen van zwerfafval komt tot uitdrukking in de samenstelling van het zwerfafval, het aandeel verpakkingen met retourpremie en/of de schoonbeleving van de burgers.

3.3 Uitgangspunten voor op te zetten monitoringsystematiek

Op basis van de gehouden werksessies en interviews komt het KiDV tot de volgende negen uitgangspunten die relevant zijn voor de op te zetten monitoringsystematiek:

1) Het is belangrijk om de methodiek binnen de nulmeting en de vervolgmetingen identiek te houden.
2) Er dient een proceskader opgesteld te worden waarmee de monitoringactiviteiten in de tijd worden uitgezet.
3) Voor de uiteindelijke acceptatie van de resultaten is het van belang dat de monitoring, de verwerking en de interpretatie van de meetgegevens door een onafhankelijke organisatie wordt gedaan.
4) Zorg binnen de monitoring voor adequate cross-checks.

[3] *Advies met betrekking tot opzet monitoring pilot nieuwe beloningssystemen*, Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, 30 november 2015.

5) Het combineren van verschillende monitoringmethodieken voor zwerfafval is cruciaal. Voor de locaties van de metingen is het erg belangrijk om voor de echte hotspots te kiezen.
6) Maak zoveel als mogelijk gebruik van bestaande systemen en structuren.
7) Bij de locatiekeuzes is het van belang zowel locaties te kiezen waar de pilot speelt, als locaties elders in de gemeente waar geen invloed vanuit de pilot te verwachten is.
8) Zorg bij de start voor een goed overzicht van deelnemende gemeenten (inclusief karakteristieken van de gemeenten) en de typen systemen die getest worden.
9) Mogelijke resultaten met verschillende inzamelsystemen vanuit het buitenland zouden ook beschikbaar moeten komen.

3.4 Voorstel KiDV voor te hanteren monitoringsystematiek

Voor de nulmeting is het voorstel gedaan deze uit te laten voeren in april/mei 2016 zodat de benodigde voorbereidingen getroffen kunnen worden die nodig zijn voor het welslagen van de pilots. Zwerfafval is aan seizoensinvloeden onderhevig en speelt met name in de periode april tot en met oktober. Tevens biedt dit voldoende tijd om externe bureaus te contracteren voor de daadwerkelijke uitvoering van de nulmeting. Vervolgens kan dan rond oktober een vervolgmeting uitgevoerd worden. Dit schema van metingen kan zich dan (afhankelijk van tussentijdse bevindingen) in 2017 herhalen, om in het najaar van 2017 het monitoringproces af te ronden.

Concreet stelt het KiDV voor de in tabel 3.1 opgenomen indicatoren te gaan meten. Daarbij doet ze tevens een suggestie wie de data zou kunnen aanleveren en aan wie deze data geleverd wordt. De eerste twee indicatoeren (massa en betrokkenheid) zouden tijdens de pilot door de deelnemende gemeenten gemeten moeten worden. De laatste twee indicatoren (bewustwording en effecten van de pilots) zouden door externe bureaus gemeten moeten worden. De laatste (effecten) is daarbij een belangrijke omdat dat namelijk de hoofddoelstelling van de pilots omvat: het verminderen van zwerfafval.

3.5 Gesignaleerde risico's

Op basis van de gesprekken met deskundigen signaleert het KiDV ten slotte nog enkele risico's waar bij de verdere invulling van de monitoring rekening mee gehouden zou moeten worden.

Het meten van aantallen en gewichten kan onzekerheden bevatten. Niet elke zak zal immers gewogen of geteld gaan worden. Tevens kan het voor gaan komen dat de inzameling via een bestaande inzamelroute zal gaan lopen en daardoor het aandeel van de pilot niet is vast te stellen. Gemeenten zouden er op toe moeten zien dat de registratie van het aantal zakken (en mogelijk ook het totale gewicht) betrouwbaar geregistreerd gaat worden.

Externe factoren (zoals bijvoorbeeld het weer of het reinigingsbeleid gemeenten) beïnvloeden de metingen van zwerfafval meer dan interne factoren van de pilots. In overleg met gemeenten zou nagegaan kunnen worden of de voor gemeenten beïnvloedbare factoren gelijk gehouden worden. Verder dienen de overige factoren zoveel als mogelijk geregistreerd te worden om te betrekken bij de analyses.

De kosten voor de monitoring zijn te hoog om gedragen te kunnen worden. Dit zou ondervangen kunnen worden door slimme keuzes te maken in het aantal te monitoren gemeenten, het aantal locaties en de frequentie van meten.

Tabel 3.1: Advies KiDV voor te monitoren indicatoren

		Te hanteren systematiek	Wie levert de data aan?	Aan wie wordt de data geleverd?
1.	**Massa**			Organisatie belast met de coördinatie en de uitvoering van de monitoring
	a. hoeveelheid verpakkingen in massa	Kg of tonnen in te voeren in Wastetool	Gemeente	
	b. hoeveelheid verpakkingen in aantal stuks	Steekproefsgewijs terug te rekenen vanuit de massa	Gemeente	
2.	**Betrokkenheid**			
	a. aantal gemeenten	Op basis van postcodes en stedelijkheidsklasse	Gemeente	
	b. aantal maatschappelijke organisaties	Op basis van informatie gemeente	Gemeente	
	c. opbrengsten	Wastetool (en eventueel opgaven gemeenten)	Gemeente	
3.	**Bewustwording**			
		Enquêtes bij burgers	Extern bureau in opdracht van projectorganisatie	
4.	**Effecten**			
	a. samenstelling	Tellen en fotograferen	Extern bureau in opdracht van projectorganisatie (in combinatie met gemeenten)	
	b. schoonbeleving	Enquêtes bij burgers	Extern bureau in opdracht van projectorganisatie	

4 Uitwerking monitoringsystematiek

4.1 Inleiding

Met het aanwijzen van Rijkswaterstaat als de onafhankelijke organisatie voor de monitoring en het advies van het KiDV voor de mogelijke opzet van de monitoring van de pilot Schoon Belonen is begin 2016 gestart met het inrichten van de gewenste monitoringsystematiek.

Vanwege het borgen van de onafhankelijke rol heeft Rijkswaterstaat niet deelgenomen aan het projectteam. Via de onafhankelijke projectleider is begin 2016 wel informatie verstrekt aan Rijkswaterstaat over o.a. deelnemende gemeenten en maatschappelijke organisaties.

In dit hoofdstuk wordt in meer detail beschreven hoe de monitoringsystematiek ingevuld is, wie verantwoordelijk was voor de registratie en aanlevering van de gegevens, en wie de resultaten uiteindelijk heeft geanalyseerd. Grofweg is daar dezelfde tweedeling gehanteerd als reeds door het KiDV voorgesteld en weergegeven in tabel 3.1: de gemeenten waren zelf verantwoordelijk voor de indicatoren massa en betrokkenheid (welke uiteindelijk via het projectteam zijn aangeleverd) en Rijkswaterstaat verzorgde de externe opdrachten rond bewustwording en effecten. In hoofdstuk 5 komen de resultaten aan bod.

4.2 Indicatoren "massa" en "betrokkenheid"

Op basis van door het projectteam aangeleverde informatie is per gemeente o.a. inzicht verkregen in de volgende aspecten:

- De feitelijke startdatum van de pilot.
- De type beloning (financieel, in natura en/of in overleg).
- De hoogte en de tegenprestatie van de beloning (op basis van resultaat of deelname).
- De aan/afwezigheid van een spaarsysteem.
- Het type afval dat ingezameld wordt (flesjes, blikjes en/of PMD).
- De inzamelmethode (halen en/of brengen).
- Het aantal betrokken maatschappelijke organisaties (in het derde en vierde kwartaal in 2016 en het eerste en tweede kwartaal in 2017), met een nadere uitsplitsing naar bijvoorbeeld het aantal scholen, sportverenigingen en scoutingverenigingen.
- De omvang van het inzamelmiddel.
- Het aantal ingezamelde zakken (in het derde en vierde kwartaal in 2016 en het eerste en tweede kwartaal in 2017).
- Een inschatting van het aandeel zwerfafval in de zakken.
- De omvang van de verstrekte beloning (in het derde en vierde kwartaal in 2016 en het eerste en tweede kwartaal in 2017).
- De inzet voor begeleiding en stimulering van de pilot vanuit de gemeente of in een enkel geval vanuit een publieke inzamelaar (in fte).
- De eigen beoordeling van de pilot.

Op basis van deze gegevens is aan te geven hoe gedurende de looptijd van de pilots de massa en betrokkenheid zich hebben ontwikkeld.

4.3 Indicatoren "bewustwording" en "effecten"

De indicatoren bewustwording en effecten van de pilots Schoon Belonen zijn door Rijkswaterstaat opgepakt, uitgewerkt en in opdracht gegeven aan verschillende externe adviesbureaus. Rijkswaterstaat heeft een representatieve steekproef getrokken uit de 83 gemeenten die begin 2016 plannen hadden om te starten. Specifiek geselecteerde meetlocaties in deze steekproefgemeenten zijn vervolgens bezocht om inzicht te krijgen in de bewustwording en schoonbeleving van de burgers (via een subjectieve monitoring) en de feitelijke hoeveelheid zwerfafval (via een objectieve monitoring).

4.3.1 Uitwerking steekproef

Om te komen tot een representatieve steekproef zijn relevante aspecten van deze 83 gemeenten in kaart gebracht zodat, waar mogelijk, op al deze aspecten de representativiteit gewaarborgd kon worden. Concreet is begin 2016 gekeken naar de fase van aanmelding (fase 1 of 2), de mogelijke aanwezigheid van een vorm van tariefdifferentiatie, de stedelijkheidsklasse en het soort pilot (1, 2, 3, 4 of 5).

Voor de objectieve en subjectieve monitoring is bij 45 van de 83 gemeenten gemeten, ofwel bij 54% van de deelnemende gemeenten. Vervolgens is gesteld dat er minimaal 5 gemeenten per pilot meegenomen zouden moeten worden om de uiteindelijke resultaten niet volledig beïnvloed te laten worden door een positief of negatief resultaat in een enkele gemeente. Aan deze eis kon voor de pilots 4 (brengsysteem voor PMD) en 5 (centrale inzameling van PET-flesjes en blikjes) niet voldaan worden aangezien slechts respectievelijk 3 en 2 gemeenten deel uit maakten van deze vormen. Het beperkte aantal gemeenten in deze pilots heeft gevolgen voor de representativiteit van de waar te nemen resultaten.

In de tabellen 4.1 tot en met 4.4 is te zien hoe de steekproefgemeenten zich verhouden tot het totaal en tot elk van de bovenstaande aspecten (soms in samenhang). Tot op maximaal enkele procentpunten na komt de uiteindelijke steekproef op alle aspecten overeen met de 83 gemeenten uit fase 1 en 2. Gemeenten die in de eerste maanden van 2016 al heel actief gestart waren met hun pilot zijn uiteindelijk uitgesloten van de steekproef. Daar kon immers geen nulmeting meer gehouden worden.

Tabel 4.1: Verdeling steekproefgemeenten over de verschillende pilots

Pilot	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**Totaal**	**Aandeel**
Totaal aantal gemeenten	12	10	56	3	2	83	
Steekproefgemeenten	*7*	*6*	*26*	*3*	*2*	*45*	*54%*

Tabel 4.2: Verdeling steekproefgemeenten over de fases van aanmelding, in combinatie met de verschillende pilots

Pilot	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**Totaal**	**Aandeel**
Aanmeldingen fase 1	6	5	27	1	1	40	48%
Aanmeldingen fase 2	6	5	29	2	1	43	52%
Steekproef fase 1	*4*	*3*	*11*	*1*	*1*	*20*	*44%*
Steekproef fase 2	*3*	*3*	*16*	*2*	*1*	*25*	*56%*

Tabel 4.3: Verdeling steekproefgemeenten over de aanwezigheid van een vorm van tariefdifferentiatie, in combinatie met verschillende pilots

Pilot	1	2	3	4	5	Totaal	Aandeel
Gemeenten met diftar	3	4	26	1	1	35	42%
Steekproef met diftar	*2*	*2*	*14*	*1*	*1*	*20*	*44%*

Tabel 4.4: Verdeling steekproefgemeenten over de verschillende stedelijkheidsklassen, in combinatie met verschillende pilots

Pilot	1	2	3	4	5	Totaal	Aandeel
Stedelijkheidsklasse 1	1	2	6	0	0	9	11%
Stedelijkheidsklasse 2	3	0	19	3	1	26	31%
Stedelijkheidsklasse 3	4	2	9	0	0	15	18%
Stedelijkheidsklasse 4	1	3	14	0	0	18	22%
Stedelijkheidsklasse 5	3	3	8	0	1	15	18%
Steekproef en klasse 1	*1*	*1*	*3*	*0*	*0*	*5*	*11%*
Steekproef en klasse 2	*1*	*0*	*9*	*3*	*1*	*14*	*31%*
Steekproef en klasse 3	*2*	*1*	*5*	*0*	*0*	*8*	*18%*
Steekproef en klasse 4	*1*	*2*	*7*	*0*	*0*	*10*	*22%*
Steekproef en klasse 5	*2*	*2*	*3*	*0*	*1*	*8*	*18%*

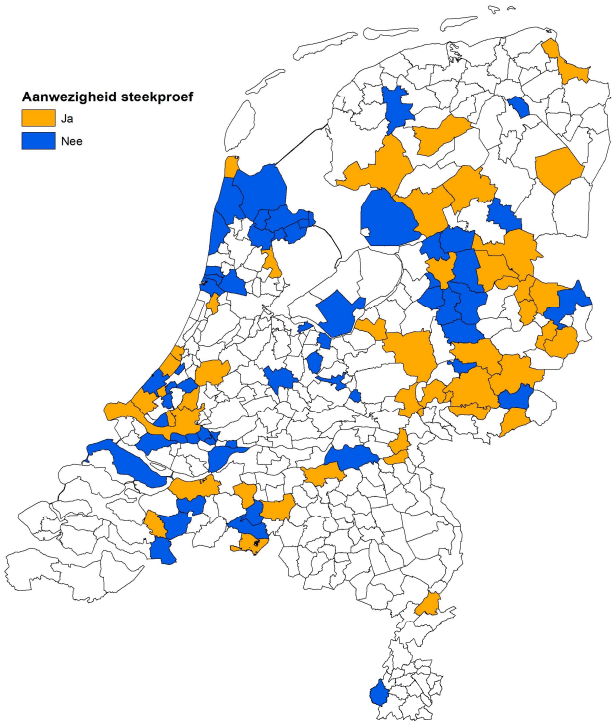
In figuur 4.1 zijn de gemeenten uit de steekproef weergegeven als onderdeel van alle (102) gemeenten die uiteindelijk deelgenomen hebben aan deze pilot Schoon Belonen. Na de nulmeting begin 2016 is er geen wijziging meer doorgevoerd in de steekproefgemeenten om ook representatief te blijven voor de 102 gemeenten na fase 3. Met terugwerkende kracht zouden immers geen andere nulmetingen uitgevoerd kunnen worden.

Om de resultaten van de pilots niet (positief of negatief) te laten beïnvloeden is er vanuit Rijkswaterstaat niet gecommuniceerd over welke gemeenten wel of niet in de steekproef zaten; niet met de betreffende gemeenten in de steekproef en niet met het projectteam. Er is alleen duidelijk gemaakt dat bij 45 van de 83 gemeenten metingen uitgevoerd zouden (gaan) worden. Ook de exacte meetmomenten zijn niet gecommuniceerd met de gemeenten en/of het projectteam.

4.3.2 Digitaliseren meetlocaties

Het adviesbureau EcoConsult – Groen, Milieu & Management BV heeft per gemeente uit de steekproef maximaal 75 meetlocaties digitaal vastgelegd zodat elke (objectieve en subjectieve) meting steeds op dezelfde locatie uitgevoerd kon worden. Met een aantal van 75 locaties was het mogelijk om drie gebiedstypen met elk 25 locaties te onderscheiden per gemeente. Elke locatie heeft een omvang van 100 bij 100 meter en is gelegen in openbare ruimte, vrij toegankelijk voor burgers.

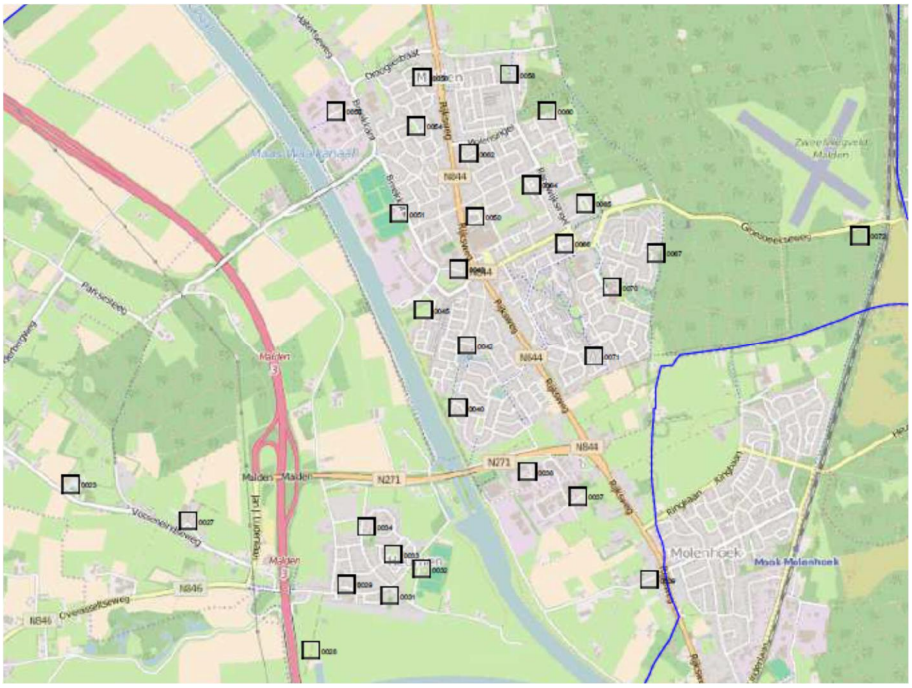
Figuur 4.1: Gemeenten in de steekproef (oranje) of niet (blauw)

Deze locaties zijn begin 2016 voor de nulmeting vastgelegd. Begin 2016 was bij vele gemeenten nog niet bekend hoe de pilot uitgevoerd zou worden en welke maatschappelijke organisatie zouden gaan deelnemen. Om toch zoveel als mogelijk aan te sluiten op de geformuleerde uitgangspunten van het KiDV heeft Rijkswaterstaat de volgende richtinggevende beginselen aan EcoConsult meegegeven:

- Maximaal 75 meetlocaties per gemeente.
- Bij kleinere gemeenten of gebieden met een beperkte omvang volstaan minder meetlocaties als er maar een voldoende spreiding verkregen is over het gebied (zie ter illustratie een willekeurig voorbeeld in figuur 4.2 waar het beperktere aantal locaties volstaat).
- De meetlocaties liggen daar waar een concentratie van menselijke (buiten) activiteiten te verwachten is. In de praktijk is dat met name in de bebouwde kom en recreatieve activiteiten rond sportcomplexen, een wandelbos, recreatieplas en/of zwembaden.
- De meetlocaties liggen alleen in openbaar toegankelijke gebieden en niet langs provinciale wegen en/of rijkswegen en/of op/afritten hiervan.
- Als bij de start reeds bekend was dat een pilot zich zou richten op een specifieke buurt of wijk dan zijn er meetlocaties in die gebiedsdelen gelegd plus de wijdere omgeving daarvan.
- Als bij de start alleen bekend was dat een pilot zich zou richten op scholen of (sport)verenigingen dan zijn er meetlocaties nabij scholen en/of sportvelden gelegd plus ook hier een aantal locaties in de wijdere omgeving daarvan.
- Als een pilot zich uitsluitend richt op een specifiek aangegeven snoeproute dan worden ook meetlocaties (ter referentie) gelegd bij andere waarschijnlijke routes tussen scholen en winkels.
- Bij scholen en sportlocaties worden meetlocaties neergelegd bij zowel de hoofdingang als achteringangen als die er zijn.

Figuur 4.2: Voldoende spreiding meetlocaties bij een kleine gemeente/gebied

Op basis van bovenstaande beginselen zijn in totaal 2.598 meetlocaties[4] vastgelegd verspreid over de 45 gemeenten in de steekproef. Van elke locaties is vastgelegd:

- Een unieke code
- Een omschrijving van het adres waar de meetlocatie zich bevindt
- Een codering of de meetlocaties waarschijnlijk wel of niet binnen de werkingssfeer van een maatschappelijke organisatie valt
- Een aanduiding van het gebiedstype[5]
- Een aanduiding via XY-coördinaten.

4.3.3 *Opzet subjectieve monitoring*

TNS-NIPO[6] heeft begin 2016 een vragenlijst ontwikkeld die vervolgens in elke meetronde in 2016 en 2017 in de gemeenten uit de steekproef is afgenomen. Per gemeente en per meetronde zijn in totaal 50 toevallige passanten op straat bevraagd. Daarbij zijn de vragen steeds voorgelezen en de antwoorden door de enquêteur ingevoerd. De vragenlijst is opgenomen in bijlage 1. De vragenlijst van maximaal vijf minuten richtte zich met name op:

- de ervaren schoonheid van de betreffende locatie op straat
- de ervaren hoeveelheid zwerfafval en daarbinnen de hoeveelheid flesjes en blikjes
- de bekendheid van de passant met "initiatieven om de buurt schoon te houden".

[4] Bij 23 van de 45 gemeenten zijn 60 tot maximaal 75 meetlocaties vastgelegd.
[5] Hierbij is onderscheid gemaakt tussen: woongebied, winkelgebied, bedrijvengebied, sportterrein, recreatieterrein, schoolgebied, kerk en buurthuis.
[6] In september 2016 is de tak van TNS-NIPO die zich richt op de overheidsmarkt verder gegaan onder de internationale merknaam Kantar Public

Als bij de start van de eerste meting nog niet duidelijk was welke maatschappelijke organisatie deelnam aan de pilot is door de week in de buurt van een school geënquêteerd en op een zaterdag in de buurt van een sportvereniging. Door deze benadering zijn niet alleen ouders van schoolgaande kinderen geënquêteerd, maar ook anderen die (overdag) werken. Als dit bij de start al wel duidelijk was, is op vergelijkbare momenten in de week nabij een deelnemende school en/of sportvereniging geënquêteerd.

Verder zijn bij de locaties voor het afnemen van de enquêtes en het veldwerk zelf de volgende beginselen gehanteerd:

- De interviews worden alleen afgenomen op drukke locaties (nabij scholen en sportverenigingen).
- Alleen passanten ouder dan 18 jaar worden geënquêteerd. De verwachting bestond dat met name jongeren bij de pilots betrokken worden en zij daardoor eerder geneigd zijn hogere oordelen te geven over de schoonheid van de omgeving. Door jongeren uit te sluiten wordt deze bias voorkomen.
- Als de weersvoorspellingen veel regen voorspellen verschuift het veldwerk naar een week later.
- Vervolgmetingen worden steeds nabij dezelfde locaties gehouden om de vergelijkbaarheid te waarborgen.

Voor de pilots 4 en 5 worden per meetronde respectievelijk 150 en 100 interviews afgenomen. De inschatting van TNS-NIPO was dat dit aantal voldoende zou zijn om nauwkeurige uitspraken te kunnen doen.

4.3.4 Opzet objectieve monitoring

Adviesbureau EcoConsult – Groen, Milieu & Management BV heeft de opzet van de objectieve monitoring begin 2016 verder uitgewerkt en vervolgens de bijna 2.600 meetlocaties per meetronde bezocht en vastgelegd. Specifiek voor de objectieve monitoring van de pilots Schoon Belonen is een meetinstructie vastgesteld die de inspecteurs in het veld moesten volgen. Deze meetinstructie (inclusief invulformulier) is weergegeven in bijlage 3 en komt procedureel overeen met de uitvoering van de landelijke objectieve zwerfafvalmetingen van Rijkswaterstaat.

Per meetlocatie (van 100 bij 100 meter) worden de drie vuilste meetvakken van 100 m^2 gezocht voor wat betreft grof zwerfafval. Afhankelijk van de aanwezigheid en de plek van het grof zwerfafval kan zo'n meetvak elk noodzakelijke vorm aannemen. Binnen elk vak wordt het aantal stuks grof zwerfafval geteld als totaal waarbij de PET-flesjes, blikjes en andere drankverpakkingen apart geregistreerd worden. Bij de PET-flessen en drankenkartons wordt onderscheid gemaakt naar het volume van de verpakking (kleiner en groter dan 1 liter). Binnen elk vak wordt ook nog de vuilste plek voor fijn zwerfafval gezocht (op 1 m^2) en ook dat aantal wordt geteld en geregistreerd.

5 Resultaten monitoring pilots Schoon Belonen

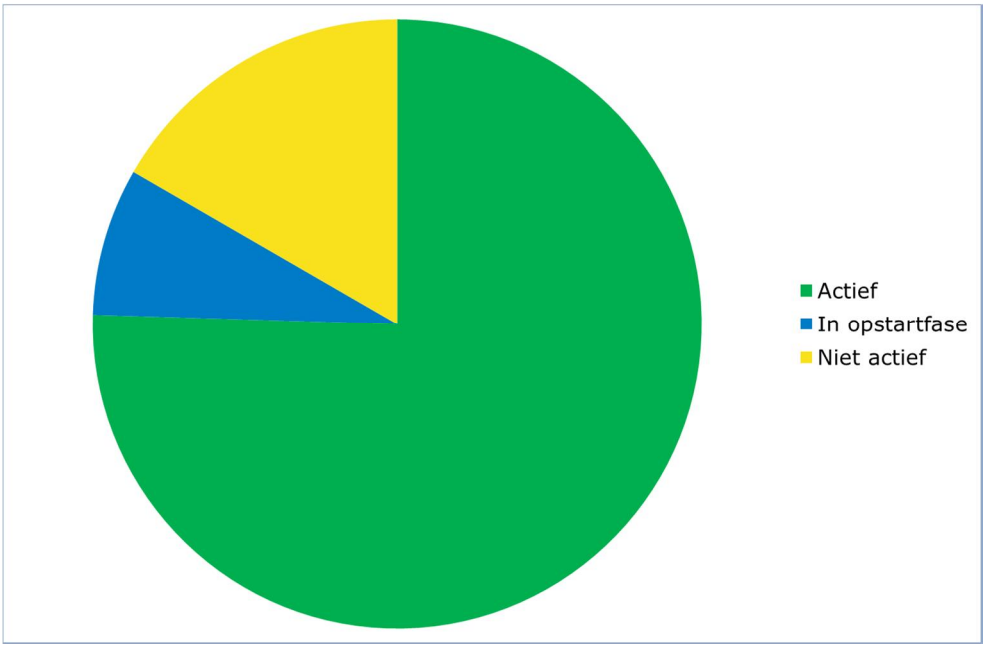
5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de resultaten zoals die door Rijkswaterstaat zijn waargenomen gedurende de looptijd van de pilots Schoon Belonen. Er is dezelfde indeling gehanteerd, conform de indicatoren vastgesteld door het kiDV, als in hoofdstuk 4 uitgewerkt. De monitoring is er op gericht inzicht te verkrijgen in de mogelijke effecten van specifieke beloningssystemen. Om die reden heeft er een bundeling plaatsgevonden tot groepen van gemeenten ("pilots"). Bij de presentaties van de resultaten zal dan ook niet gerapporteerd worden op het individuele niveau van gemeenten.

5.2 Indicatoren "massa" en "betrokkenheid"

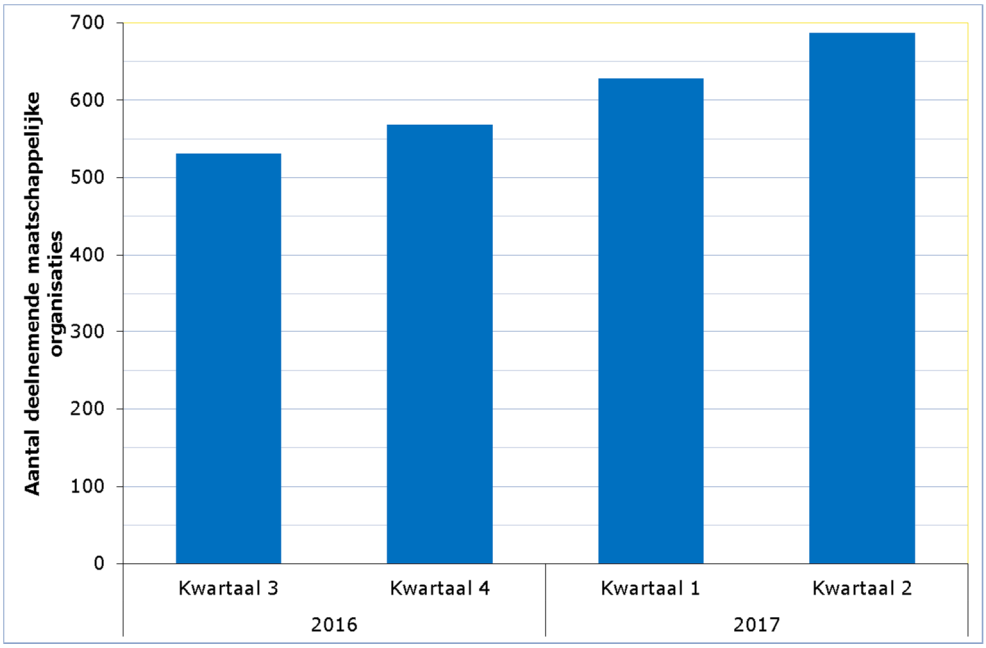
Het projectteam heeft kwantitatieve en kwalitatieve informatie verzameld vanuit alle betrokken pilotgemeenten. Op 31 oktober 2017 heeft Rijkswaterstaat een ingevuld overzicht gekregen. Op basis van dit overzicht blijkt dat niet alle gemeenten (meer) actief zijn. Zie figuur 5.1 voor de verdeling. Ongeveer 75% (ofwel 77 van de 102) van de gemeenten is nog actief aan de slag met maatschappelijke organisaties op het gebied van de inzameling van PET-flesjes en blikjes, en het opruimen van zwerfafval.

Figuur 5.1: Mate van activiteit bij de deelnemende gemeenten

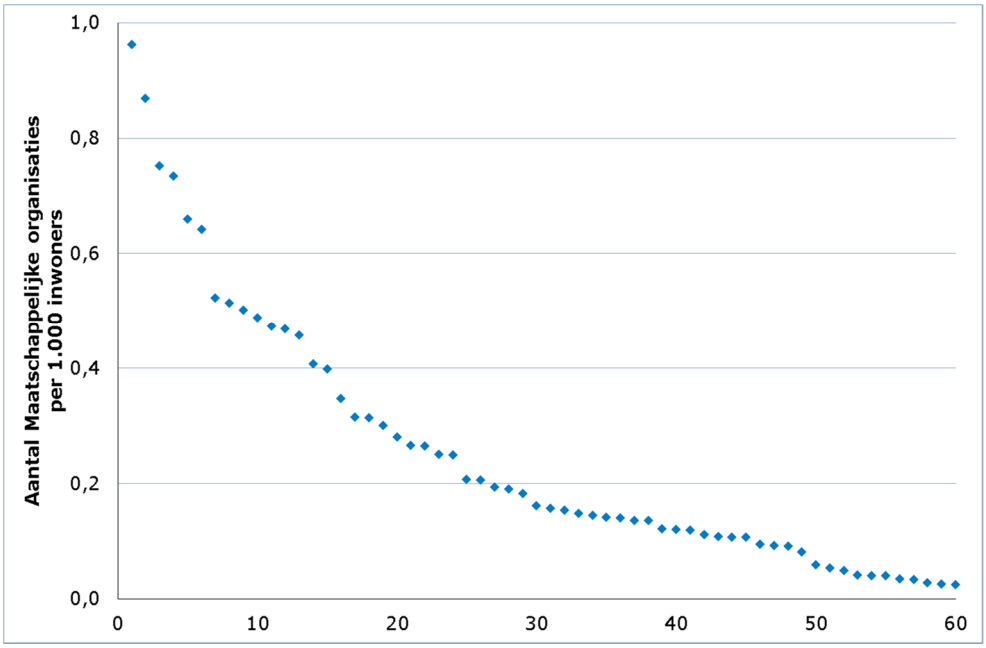
Van 60 van de 77 actieve gemeenten is het overzicht voldoende volledig om nader over te rapporteren. In figuur 5.2 is de ontwikkeling weergegeven in het aantal betrokken maatschappelijke organisaties tussen het derde kwartaal van 2016 en het tweede kwartaal in 2017. Uiteindelijk namen 687 organisaties deel aan einde van deze meetperiode. Dit zijn hoofdzakelijk scholen (353) en sportverenigingen (216).

Figuur 5.2: Ontwikkeling in aantal deelnemende maatschappelijke organisaties

Figuur 5.3 geeft het verloop in het aantal maatschappelijke organisaties per 1.000 inwoners weer. Dit aantal varieert tussen 0,96 en 0,03.

Figuur 5.3: Aantal maatschappelijke organisaties per 1.000 inwoners

Uitgaande van gemiddelde aantallen leden per school, vereniging of organisatie[7] komt het projectteam tot een inschatting van ongeveer 168.000 betrokken "leden" bij deze 687 maatschappelijke organisaties. Hierbij gaat het nog steeds om de 60 gemeenten die voldoende en volledig gerapporteerd hebben. In deze 60 gemeenten wonen ongeveer 3,8 miljoen inwoners.

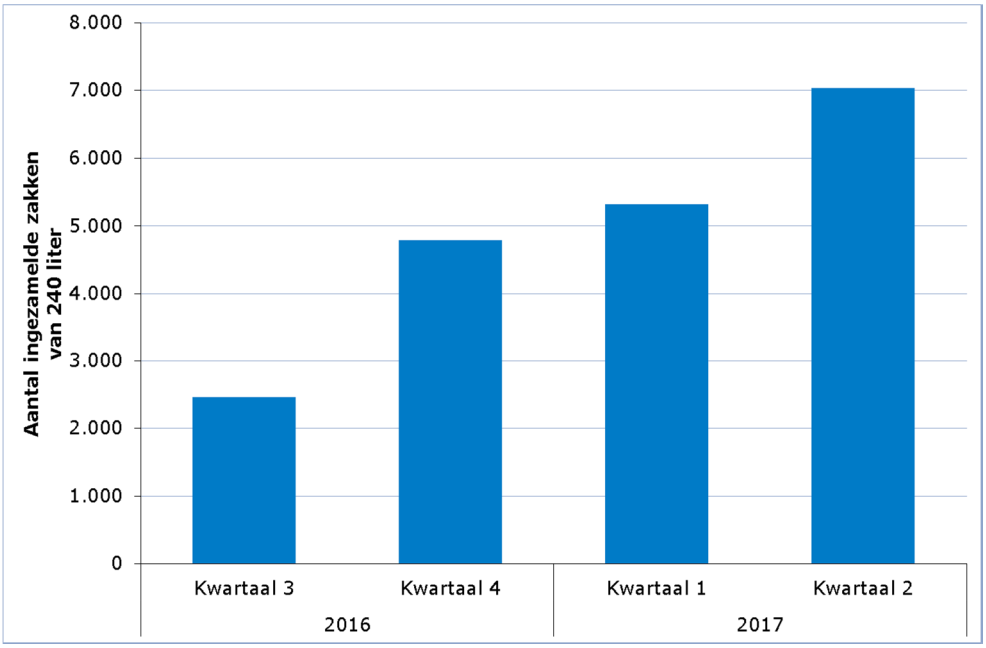
Figuur 5.4 geeft het verloop weer van het aantal ingezamelde zakken (van 240 liter), met PET-flesjes, blikjes en/of zwerfafval, tussen het derde kwartaal 2016 en het tweede kwartaal 2017. Met een toename van bijna 200% werden in het laatste kwartaal ongeveer 7.000 zakken ingezameld.

De aantallen zakken "van 240 liter" is door het projectteam bepaald aan de hand van de opgaven van de afzonderlijke gemeenten. Omdat niet alle gemeenten registreerden per 240 liter en een eenduidige rekeneenheid gewenst is, heeft adviesbureau Eureco in 2017 sorteeranalyses uitgevoerd van 32 PET en/of PMD-zakken afkomstig van scholen en sportverenigingen uit 8 verschillende gemeenten die deelnemen aan een pilot Schoon Belonen. Op basis van dit onderzoek zijn de volgende kentallen bepaald:

- Een ingezamelde PMD-zak van 240 liter weegt gemiddeld 7,4 kilogram[8].
- Een gemiddelde zak van 240 liter met flesjes en blikjes bevat gemiddeld 240 verpakkingseenheden[9].

De zakken van gemeenten met een lager volume zijn teruggerekend naar een volume van 240 liter[10].

Figuur 5.4: Ontwikkeling in aantal ingezamelde zakken (van 240 liter) met PET-flesjes, blikjes en/of zwerfafval

[7] De Dienst Uitvoering Onderwijs komt voor 2016 tot gemiddeld 225 leerlingen op een basisschool. Volgens het CBS was het gemiddeld aantal leden van een sportvereniging (atletiek, tennis, veldsporten en voetbal) in 2012 gelijk aan 368 leden. Voor de scouting komt het CBS over 2017 op gemiddeld 100 leden per vereniging en voor de categorie overig is aangenomen dat een buurtvereniging gemiddeld 90 leden heeft.

[8] Deze omrekening is bij 7 van de 60 gemeenten toegepast.

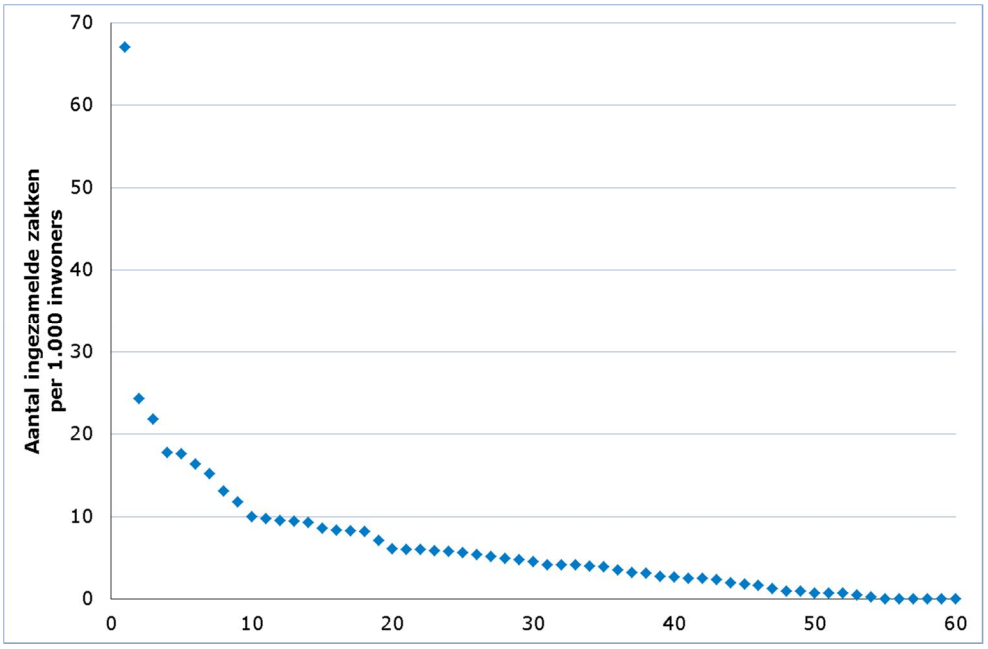
[9] Deze omrekening is bij 1 van de 60 gemeenten toegepast.

[10] Deze omrekening is bij 7 van de 60 gemeenten toegepast.

Ongeveer de helft van de gemeenten geeft aan dat de inhoud van deze zakken voor maximaal 20% uit zwerfafval bestaat.

Net als het aantal maatschappelijke organisaties per gemeente (of per 1.000 inwoners) laat ook het aantal zakken per gemeente of per 1.000 inwoners een verschil zien. Figuur 5.5 laat de verschillen zien (per 1.000 inwoners). Op drie gemeenten na zamelden alle gemeenten tot maximaal 20 zakken van 240 liter per 1.000 inwoners in een jaar tijd in.

Figuur 5.5: Aantal ingezamelde zakken (van 240 liter) per 1.000 inwoners voor de afzonderlijke gemeenten

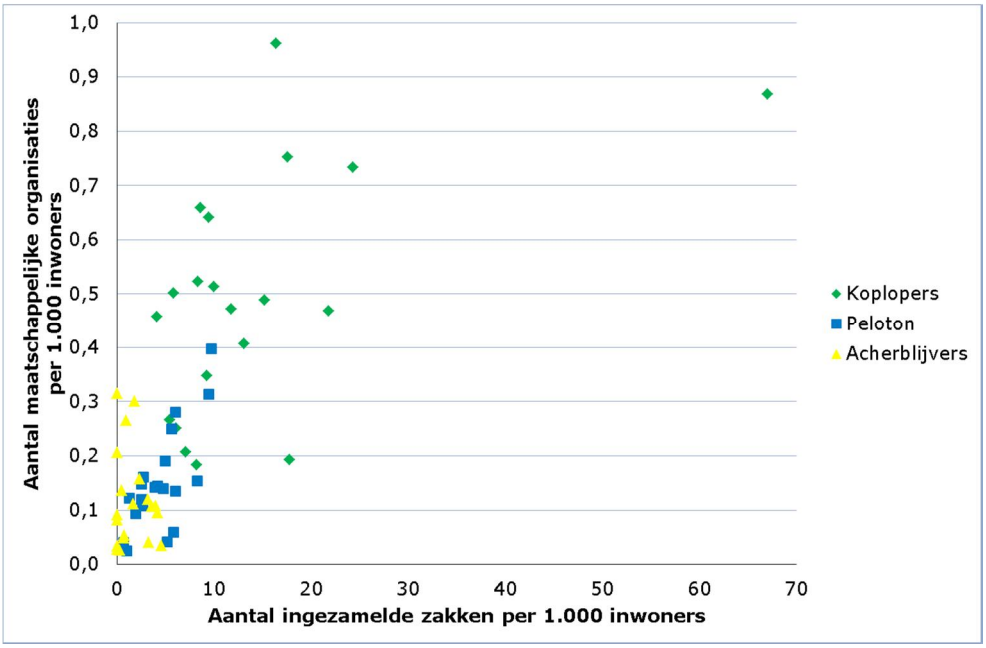
Tijdens de pilot hebben vele gemeenten de inzameling bij de maatschappelijke organisaties afgestemd op de eigen gemeentelijke inzameling van huishoudelijk afval. Als gevolg hiervan werd uiteindelijk in bijna 75% van de gemeenten een PMD-fractie of PD-fractie ingezameld. De rest van de gemeenten ging nog uit van alleen flesjes en blikjes.

Het projectteam heeft tevens een indeling gemaakt in koplopers, peloton en achterblijvers. Daarbij is een indeling gemaakt op basis van de deelname van maatschappelijke organisaties (zowel bezien vanuit het totaal aan organisaties als het aantal per 1.000 inwoners) en het aantal ingezamelde zakken (zowel bezien vanuit het totaal aantal zakken als het aantal per 1.000 inwoners). De keuze voor het meenemen van zowel de prestatie als totaal als per 1.000 inwoners is ingegeven vanuit het feit dat anders de grotere gemeenten relatief slecht zouden scoren (op basis van 1.000 inwoners) terwijl er absoluut gezien wel gescoord is op maatschappelijke organisaties en/of ingezamelde zakken. De ranking op deze vier factoren tezamen heeft vervolgens de indeling bepaald.

In figuur 5.6 is voor de aantallen per 1.000 inwoners, ofwel voor twee van de vier factoren, aangegeven waar de (60) gemeenten zich als koploper, peloton of achterblijver ten opzichte van elkaar bevinden.

De verschillen tussen de groepen komen vooral tot uiting in het aantal ingezamelde zakken en betrokken maatschappelijke organisaties en veel minder in de prestaties per organisatie. Met het grotere aantal organisaties en zakken is bij de koplopers de uitgekeerde beloning ook hoger. Van de in totaal € 171.000 uitgekeerde vergoedingen kwam € 122.000 bij de organisaties in de koplopende gemeenten tegen € 35.000 bij de organisaties in gemeenten in het peloton en € 14.000 bij de organisaties in de achterblijvende gemeenten. Deze en ook enkele andere verschillen zijn weergegeven in tabel 5.1.

Figuur 5.6: Positie koplopers, peloton en achterblijvers ten opzichte van elkaar op basis van het aantal maatschappelijke organisaties en aantal zakken per 1.000 inwoners

Tabel 5.1: Karakteristieke verschillen tussen koplopers, peloton en achterblijvers

Gemiddeld	Koplopers	Peloton	Achterblijvers
Aantal zakken per gemeente	612	223	46
Aantal maatschappelijke organisaties per gemeente	24	7	3
Aantal zakken per maatschappelijke organisatie	35	42	27
Inzet (fte)	0,20	0,19	0,12
Hoogte beloning per zak (€)	7,1	2,6	2,3
Totale beloning (€)	6.107	1.825	707
Beloning per maatschappelijke organisatie (€)	255,24	290,4	380,07
Beloning in natura (%)	72	56	65
Beloning op resultaat (%)	78	53	63
Startdatum	Mei 2016	Juli 2016	Augustus 2016

5.3 Indicatoren "bewustwording" en "effecten"

TNS-NIPO (ofwel Kantar Public) en EcoConsult hebben elk twee metingen in 2016 en twee metingen in 2017 uitgevoerd om zicht te krijgen op de mogelijke ontwikkelingen rond de bewustwording en de effecten op met name zwerfafval. Gezien de mogelijke seizoensinvloeden rond zwerfafval zijn de beide metingen per jaar onderling niet te vergelijken. De eerste metingen in 2016 zijn op dezelfde momenten uitgevoerd als de eerste metingen in 2017 en daardoor zijn die onderling wel te vergelijken. Hetzelfde geldt voor de tweede set van metingen in 2016 en 2017.

De meetresultaten (in meer detail) zijn weergegeven in de bijlagen 2 (subjectief) en 4 (objectief).

5.3.1 Resultaten subjectieve monitoring

De interviews met toevallige passanten in steekproefgemeenten hebben plaatsgevonden in nagenoeg dezelfde weken in mei en september, waardoor de resultaten onderling vergelijkbaar geacht mogen worden. Specifiek gaat het om de volgende dagen:

- Meting I in 2016: 10 mei tot en met 21 mei
- Meting I in 2017: 13 mei tot en met 1 juni
- Meting II in 2016: 20 september tot en met 5 oktober
- Meting II in 2017: 19 september tot en met 30 september.

In totaal zijn 9.029 interviews afgenomen. Dit is conform de planning zo'n 50 interviews per gemeente per meetronde. De verhouding vrouw – man was in elke meetronde respectievelijk ongeveer 55% - 45% en ongeveer 18% van de passanten was 18 tot 30 jaar, 70% 30 tot 70 jaar en de rest was ouder dan 70 jaar.

Bij het analyseren van de ruim 9.000 interviews zijn meerdere doorsnedes mogelijk aflopend van grof naar fijn. Hierna is achtereenvolgens gekeken naar de bevindingen van:

(a) alle respondenten tezamen
(b) een clustering van de respondenten naar de afzonderlijke (vijf) pilots
(c) een clustering van de respondenten naar de indeling van het projectteam in koplopers, peloton en achterblijvers.

Voor elke clustering is ingezoomd op:

- de bekendheid met initiatieven om de buurt schoon te houden
- een rapportcijfers voor de locatie (van interview)
- den rapportcijfers voor de eigen buurt
- een duiding van de hoeveelheid zwerfafval aanwezig
- een duiding van de hoeveelheid flesjes en blikjes aanwezig.

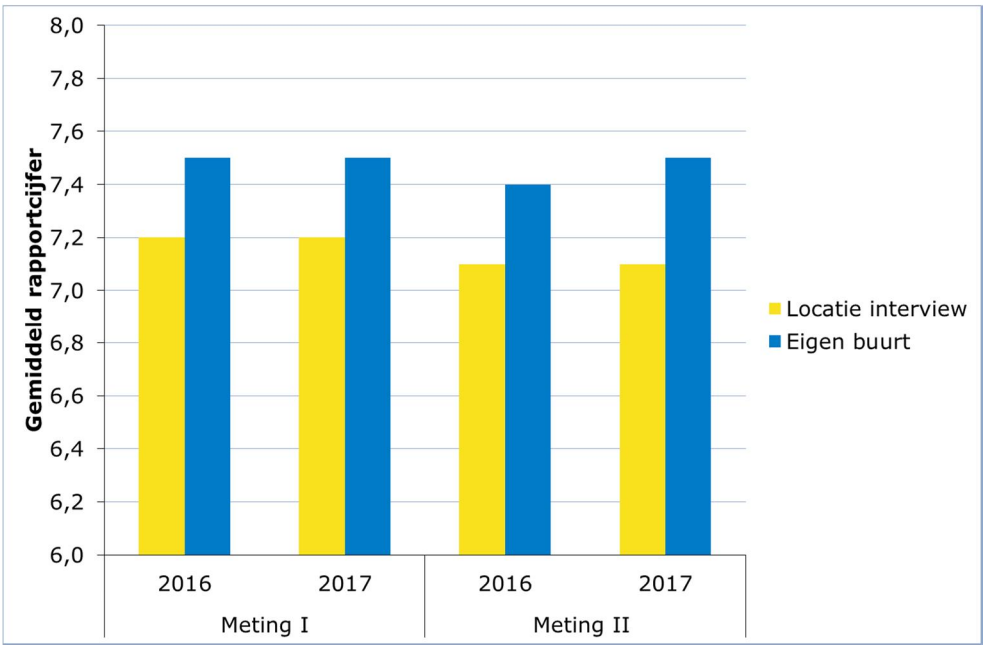
<u>(a) Alle respondenten tezamen</u>

Op de vraag of de respondenten bekend zijn met initiatieven om de buurt schoon te houden is zowel bij de meting I als meting II een stijging te zien van 4%-punt in 2017 ten opzichte van 2016. In meting I stijgt het aandeel van de mensen dat bekend is met initiatieven om de buurt schoon te houden van 21% naar 25% en in meting II van 18% naar 22%. Ongeveer driekwart van de ondervraagden heeft derhalve geen link gelegd met de pilot Schoon Belonen bij een of meerdere maatschappelijke organisaties in de betreffende gemeente.

In figuur 5.7 zijn de gemiddelde rapportcijfers (per meetronde) weergegeven. Op de locatie van de interviews blijft het rapportcijfer van de toevallige passanten zowel in meting I als meting II onveranderd. Het rapportcijfer voor de eigen buurt ligt bij alle metingen hoger dan de locatie van het interview. Bij meting II is een toename te zien van 0,1 punt in 2017.

Het relatief schoner waarderen van de eigen buurt, dan nabij scholen en/of sport-accommodaties, is ook het geval bij landelijke subjectieve metingen rond zwerf-afval. Ook in die metingen zijn geen of geen grote veranderingen waarneembaar in de beleving van burgers van bepaalde buurten.

Figuur 5.7: Gemiddeld rapportcijfer voor de locatie van interview en de eigen buurt

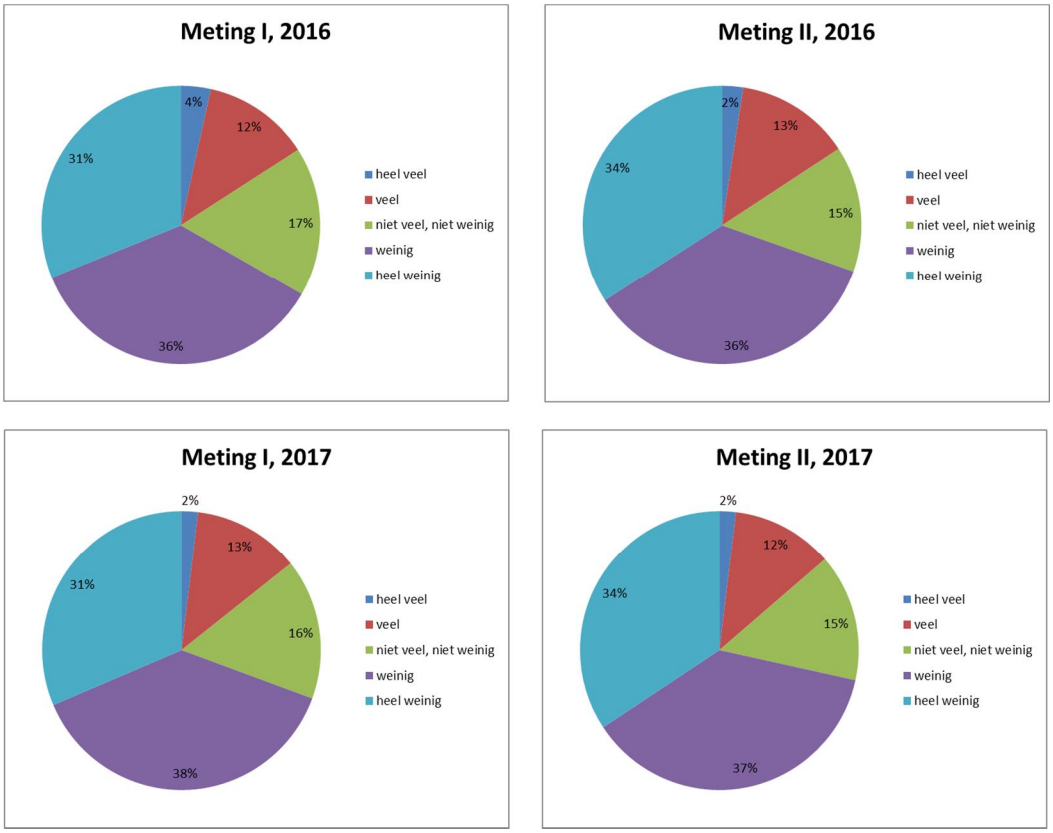

Op de vraag hoeveel zwerfafval er op de locatie van interview gevonden wordt is het aandeel mensen met een waardering weinig of heel weinig in zowel meting I als meting II toegenomen van ongeveer 60% naar 64-65%. Een in omvang vergelijkbare afname is waargenomen bij de waardering heel veel of veel, samen in totaal goed voor ongeveer 14%.

Een vergelijkbare vraag maar dan specifiek voor blikjes, flesjes en drankenkartons laat een kleinere toename zien. Bij weinig of heel weinig nam het aandeel voor meting I toe van 67% en 69%, en voor meting II van 69% naar 71%. De situatie voor blikjes, flesjes en drankenkartons wordt derhalve relatief beter gewaardeerd dan voor zwerfafval in het algemeen. Ook bij deze vraag is de waardering heel veel of veel samen ongeveer 14%.

In figuur 5.8 zijn de gemiddelde resultaten van de vraag "Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?" weergegeven.

Figuur 5.8: Resultaten op de vraag "Hoeveel blikjes, flesjes en drankenkartons vindt u dat er op deze locaties liggen?"

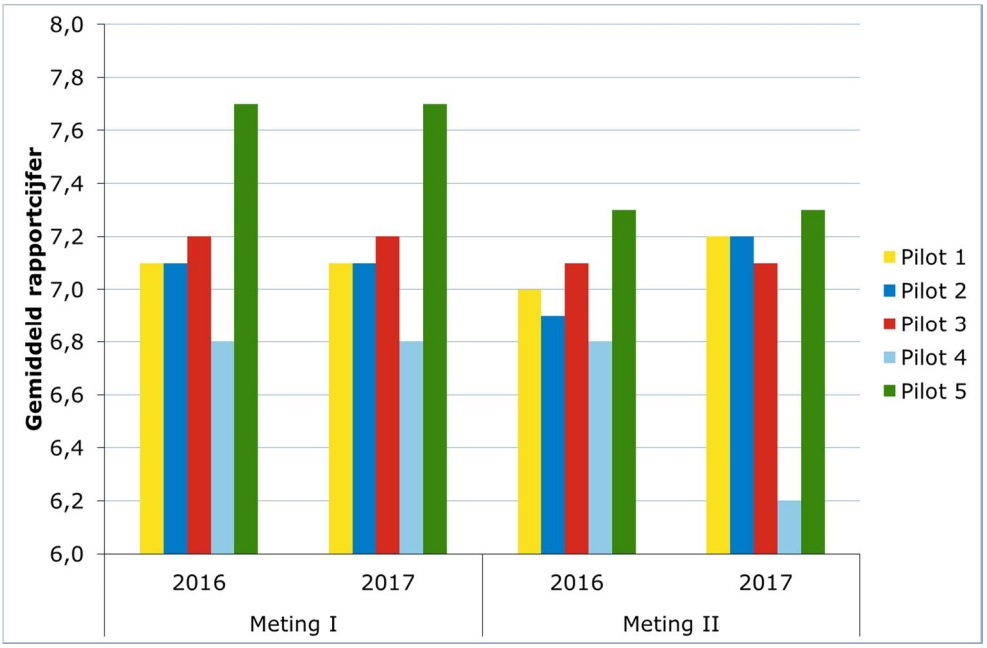
(b) Een clustering naar de afzonderlijke pilots

Om een beeld te krijgen van de effecten van de afzonderlijke vormen van pilots is er ook gekeken naar de resultaten van de pilotgemeenten tezamen. Voor de achtergrond bij de indeling in pilots zie paragraaf 2.4.

Op de vraag of de passant bekend is met initiatieven om de buurt schoon te houden is voor meting II bij de pilots 2, 3 en 5 een toename te zien van respectievelijk 5, 6 en 10%-punt. Voor pilot 1 was de afname 4%-punt en pilot 4 kende een afname van 3%-punt. Hierbij dient in ogenschouw genomen te worden dat de pilots 4 en 5 relatief weinig gemeenten bevat.

De verschillen in rapportcijfers per pilot voor de locatie van interview zijn naar aanleiding van meting I afwezig en bij meting II is een toename te zien van 0,2 of 0,3 punt (pilot 1 en 2) of een afname van 0,5 punt (pilot 4). Zie voor het overzicht ook figuur 5.9. Verder is het gemiddelde rapportcijfer in de gemeenten in pilot 5 bij elke meting het hoogst en in pilot 4 het laagst.

Figuur 5.9: Gemiddeld rapportcijfer voor de locatie van interview per pilot

(c) Een clustering naar koplopers/peloton/achterblijvers

Voor 30 van de 45 gemeenten in de steekproef is op basis van het in paragraaf 5.2 aangegeven overzicht een indeling te maken naar koplopers (12 gemeenten), peloton (8 gemeenten) en achterblijvers (10 gemeenten). Ook via deze clustering is een analyse gemaakt van de interviews in die specifieke gemeenten.

In tabel 5.2 is de gemiddelde bekendheid van de passanten met de mogelijke aanwezigheid van initiatieven om de omgeving schoon te houden weergegeven per clustering. Met uitzondering van de achterblijvers neemt de bekendheid toe met 5 tot 6%-punt. De bekendheid met dergelijke initiatieven is bij de koplopende gemeenten iets groter dan bij de andere gemeenten.

Tabel 5.2: Bekendheid passanten met initiatieven om de buurt schoon te houden

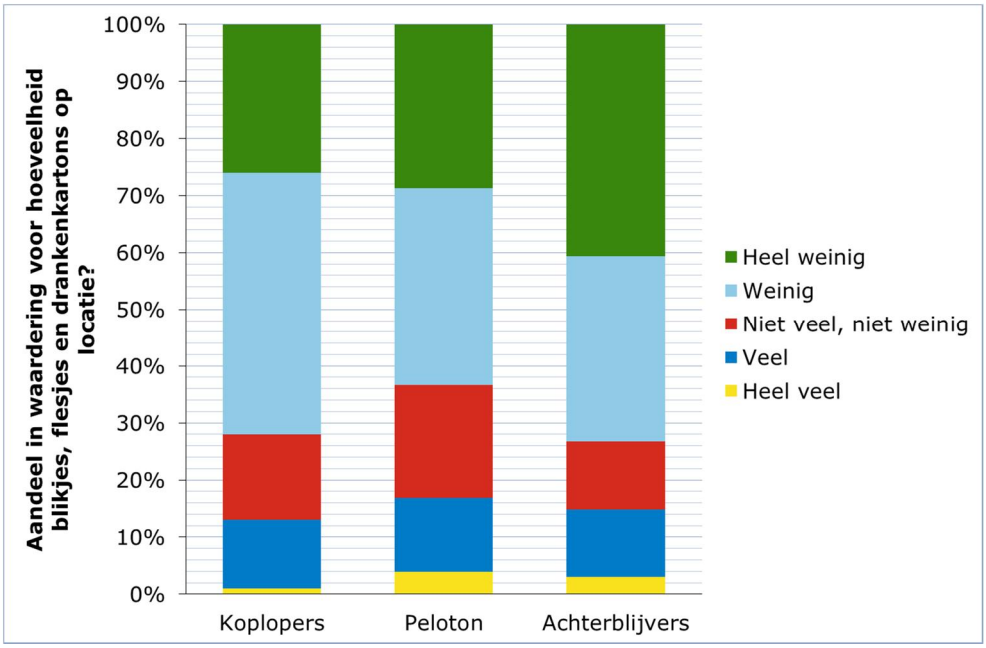
	Meting I (%)			Meting II (%)		
	2016	**2017**	**Verschil**	**2016**	**2017**	**Verschil**
Koplopers	23	29	6	20	25	5
Peloton	20	23	3	17	22	6
Achterblijvers	22	21	-1	22	24	2

De gemiddelde rapportcijfers voor de locaties van interview laten geen echte verschillen zien of een bepaalde ontwikkeling. Voor nagenoeg alle meetmomenten is het rapportcijfers voor zowel de koplopers als peloton als achterblijvers een 7,1 of 7,2.

In figuur 5.10 is de waardering van de passanten weergegeven voor meting II in 2017 voor de vraag over de hoeveelheid blikjes, flesjes en drankenkartons. Het aandeel voor "heel weinig" is het grootst bij de achterblijvers en wordt steeds minder richting de koplopers. Het aandeel "weinig" bij de koplopers is juist heel erg

groot. Kijkend naar het aandeel "weinig" en "heel weinig" bij de koplopers in meting II dan heeft er tussen 2016 en 2017 een verschuiving plaatsgevonden van ongeveer 10%-punt van de categorie "heel weinig" naar "weinig".

Figuur 5.10: Waardering voor de hoeveelheid blikjes, flesjes en drankenkartons op de locatie tijdens meting II in 2017

5.3.2 Resultaten objectieve monitoring

Het tellen van het aantal stuks zwerfafval en PET-flesjes en blikjes in de verschillende steekproefgemeenten heeft steeds plaatsgevonden in nagenoeg dezelfde weken in mei en september, waardoor de resultaten onderling vergelijkbaar geacht mogen worden. Specifiek gaat het om de volgende dagen:

- Meting I in 2016: 2 mei tot 28 mei
- Meting I in 2017: 1 mei tot 30 mei
- Meting II in 2016: 12 september tot 12 oktober
- Meting II in 2017: 14 september tot 13 oktober.

In totaal zijn 10.316 meetlocaties bezocht die over een periode van twee jaar goed zijn voor bijna 31.000 meetvakken van 100 m^2 waarop de hoeveelheid grof/fijn zwerfafval is geteld als ook de aantallen PET-flesjes, blikjes, drankenkartons en glazen flessen.

Bij het analyseren van de bijna 31.000 meetvakken zijn meerdere doorsnedes mogelijk aflopend van grof naar fijn. Hierna is achtereenvolgens gekeken naar de bevindingen van:

(a) alle meetresultaten tezamen
(b) een clustering van de meetresultaten naar de afzonderlijke (vijf) pilots
(c) een clustering van de meetresultaten naar de indeling van het projectteam in koplopers, peloton en achterblijvers.

Tijdens de nulmeting in mei 2016 bleken 22 locaties in de praktijk niet te meten te zijn en ook niet te verplaatsen naar een nabij gelegen locatie omdat deze niet in lijn waren met de voorgeschreven gebiedstypen. In de vervolgmetingen zijn nog eens respectievelijk 4, 2 en 2 meetlocaties komen te vervallen omdat er in de tussentijd dusdanige wijzigingen hadden voorgedaan op die locaties dat onvergelijkbare situaties ontstaan waren met eerdere metingen. Deze 8 locaties zijn met terugwerkende kracht uit het databestand geschrapt om een evenwichtige analyse te krijgen over de vier metingen in 2016 en 2017.

Voor elke clustering is met name ingezoomd op:
- het aantal stuks grof en fijn zwerfafval dat geteld is in de meetvakken
- het aantal stuks drankverpakkingen dat geteld is in de meetvakken.

In tabel 5.3 zijn de totale aantallen stuks zwerfafval en drankverpakkingen weergegeven die in 2016 en 2017 geteld zijn op de bijna 31.000 meetvakken. Grof zwerfafval en de afzonderlijke drankverpakkingen zijn geteld op steeds 100 m^2 en fijn zwerfafval op 1 m^2.

De gemiddeld aangetroffen aantallen stuks zwerfafval en drankverpakkingen zijn niet te vergelijken met de landelijke objectieve monitoring van Rijkswaterstaat omdat het voor beide metingen om totaal verschillende verhoudingen van gebiedstypen gaat. Landelijk is het aandeel drankverpakkingen op het totaal aan grof zwerfafval ongeveer 15-16%. Uit tabel 5.3 blijkt dat het gemiddeld 21% was in 2016 en 2017 op de locaties nabij met name scholen en sportaccommodaties. Blikjes kende met 11%-punt het grootste aandeel hierin, gevolgd door PET-flesjes met minder dan 1 liter (6%-punt).

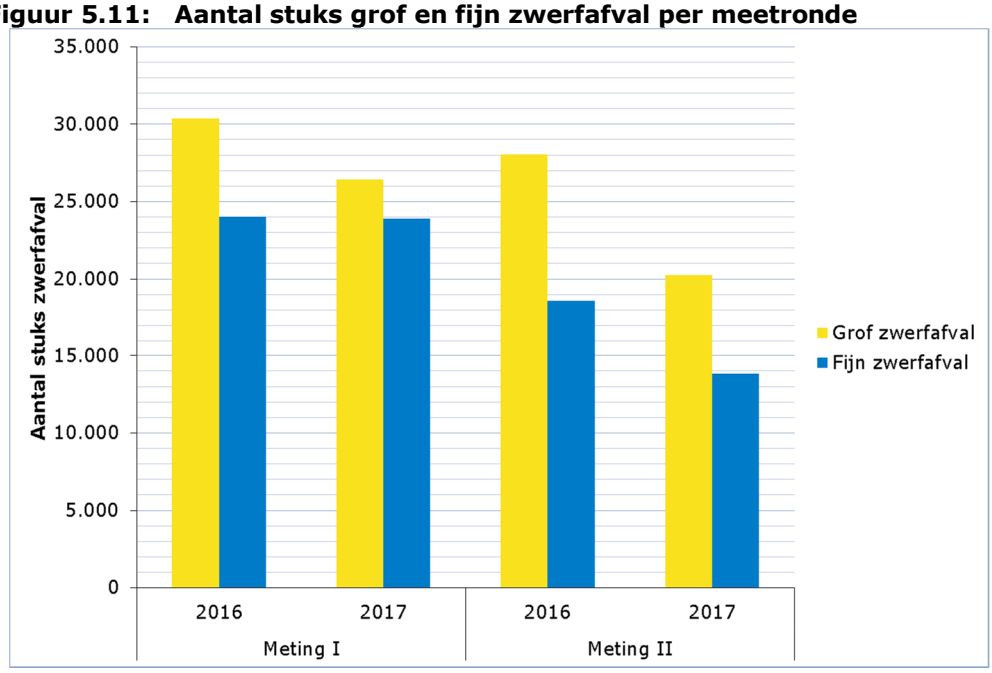
Tabel 5.3: Aantallen getelde stuks zwerfafval en drankverpakkingen in 2016 en 2017 tezamen

Soort afval	Aantal stuks	Gemiddeld per meetvak
Zwerfafval (grof)	105.101	3,41
Zwerfafval (fijn)	80.451	2,61
Blikjes (alle maten tezamen)	12.037	0,39
PET-flesjes (kleiner dan 1 liter)	5.842	0,19
PET-flessen (groter of gelijk aan 1 liter)	304	0,01
Drankkartons (kleiner dan 1 liter)	3.000	0,10
Drankkartons (groter of gelijk aan 1 liter)	461	0,01
Glazen flessen (alle maten tezamen)	728	0,02

(a) Alle metingen tezamen

In figuur 5.11 is een vergelijking gemaakt voor grof en fijn zwerfafval voor alle meetrondes. Zowel het aantal stuks grof als fijn zwerfafval is afgenomen. Voor meting II was deze afname respectievelijk 28% en 26% voor grof en fijn zwerfafval.

Figuur 5.11: Aantal stuks grof en fijn zwerfafval per meetronde

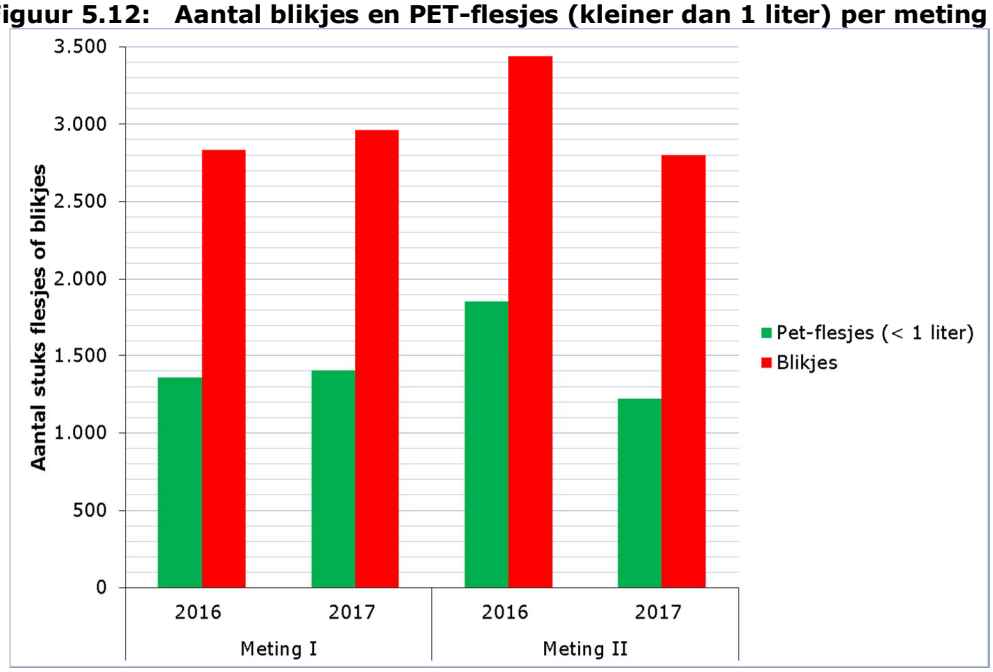
De effecten van de pilots Schoon Belonen voor alle steekproefgemeenten tezamen zijn voor blikjes en kleine PET-flesjes zichtbaar gemaakt in figuur 5.12. Voor meting I is een stabiel beeld (tot lichte stijging) te zien voor zowel de blikjes als de kleine PET-flesjes. Bij meting II is wel een afname zichtbaar van 19% bij de blikjes en 34% bij de PET-flesjes. De afname in het aantal PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) is daarmee vergelijkbaar met de afname die ook in figuur 5.11 te zien is voor grof zwerfafval.

Gezien de omvang van de verschillen in meting II heeft nader onderzoek plaatsgevonden en zijn de resultaten vanuit de pilots Schoon Belonen vergeleken met de resultaten vanuit de landelijke objectieve monitoring van zwerfafval van Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat laat voor deze landelijke meting driemaal per jaar op ruim 1.000 locaties verspreid over Nederland onderzoeken wat de ontwikkelingen zijn met de hoeveelheden zwerfafval en de samenstelling ervan[11]. Kijkend naar het moment van meten dan sluiten twee van de drie metingen aan op de uitgevoerde metingen voor de pilots Schoon Belonen. Daarmee geven deze landelijke metingen een goed referentiekader voor de "autonome" verschillen of ontwikkelingen in Nederland.

In deze landelijke monitor wordt gewerkt met een "rapportcijfer". Op een schaal van 1 tot en met 5 blijkt het gemiddelde cijfer voor grof zwerfafval in de eerste meting toegenomen te zijn van 3,45 naar 3,50 en voor de tweede meting van 3,50 naar 3,74 (hoe hoger de score hoe minder zwerfafval aanwezig). Hieruit volgt dat ook op landelijke schaal een (substantiële) verbetering te zien tijdens de tweede meting.

[11] *Landelijke zwerfafvalmonitor, Meting schoonheidsbeelden en samenstelling* zwerfafval*, Jaarrapportage 2016,* EcoConsult, december 2016.

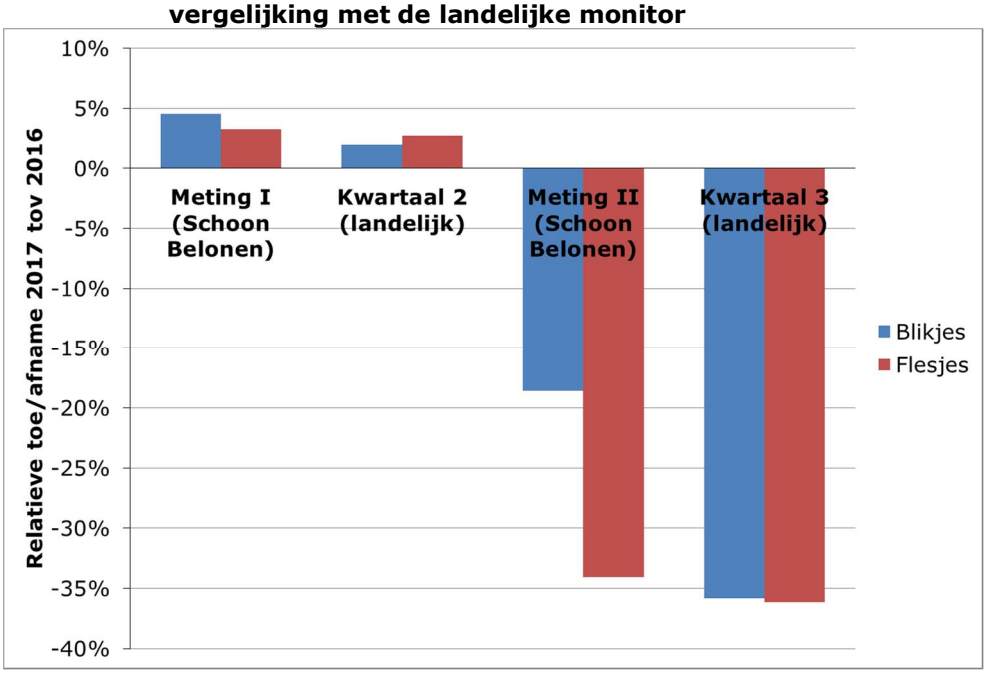
Figuur 5.12: Aantal blikjes en PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) per meting

Landelijk worden ook de blikjes en PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) geteld op alle meetvakken in de ruim 1.000 locaties per meetronde. Kijkend naar die resultaten dan wordt duidelijk dat het aantal getelde blikjes en flesjes in de eerste meting in 2017 2 tot 3% hoger lag dan in de vergelijkbare meting in 2016. Voor de tweede meting is voor zowel blikjes als PET-flesjes een afname te zien van 36%. Deze afname is zeker voor de PET-flesjes vergelijkbaar met de afname die voor meting II gevonden is in de pilot Schoon Belonen. Zie ook figuur 5.13.

Gezien de vergelijkbare verschillen (in meting II) heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke externe factoren die mede van invloed zijn op de hoeveelheden zwerfafval. In het advies van het KiDV over de monitoringsystematiek werd hier ook al melding van gemaakt (zie ook paragraaf 3.5). Hiervoor is gekeken naar het weer in Nederland in de week voorafgaand aan de metingen en de weken van meten. Bezien vanuit het "gemiddelde weer in Nederland" in de Bilt is duidelijk dat het weer in 2017 tijdens de landelijke monitorperiode veel natter en kouder was dan in 2016. In figuur 5.14 is te zien hoeveel uur regen per dag er was, hoeveel mm regen er per dag gevallen is en hoe de maximale temperatuur per dag zich ontwikkelde. Nagenoeg vergelijkbare verschillen in weersomstandigheden waren ook aanwezig tijdens meting II voor de pilots Schoon belonen.

Figuur 5.13: Relatieve toe/afnames in aantallen blikjes en PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) voor de pilots Schoon Belonen in vergelijking met de landelijke monitor

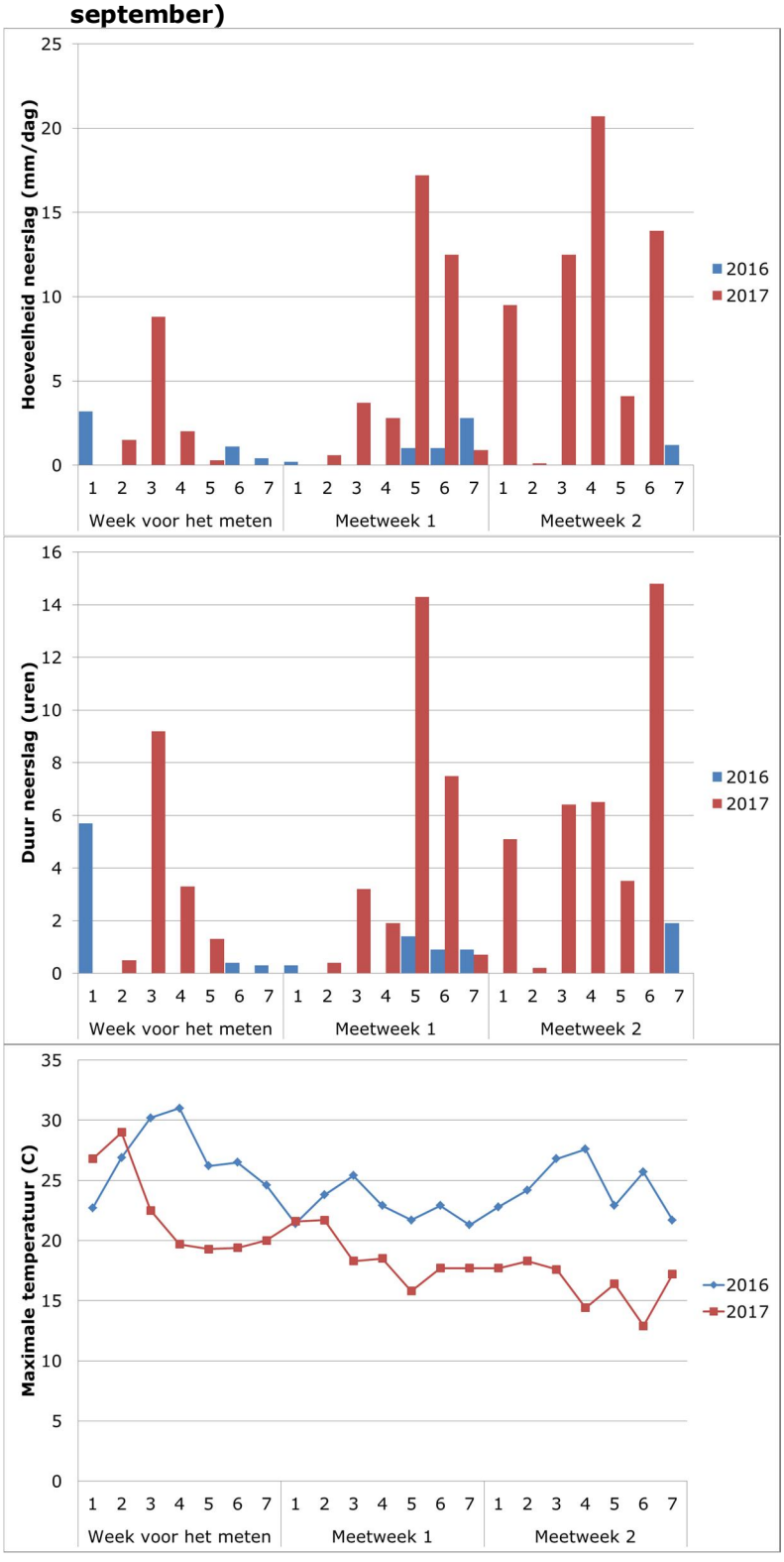

Om uit te sluiten dat de geconstateerde verschillen (in de steekproefgemeenten) niet toevallig bepaald worden door alleen de (goede) resultaten van enkele gemeenten is voor elke gemeente in de steekproef onderzocht welke toe- of afnames gevonden zijn voor het aantal stuks grof zwerfafval, het aantal blikjes en het aantal PET-flesjes (< 1 liter). Daarbij is per gemeente de totale aantallen uit 2017 vergeleken met de totale aantallen uit 2016. Het resultaat hiervan is weergegeven in figuur 5.15.

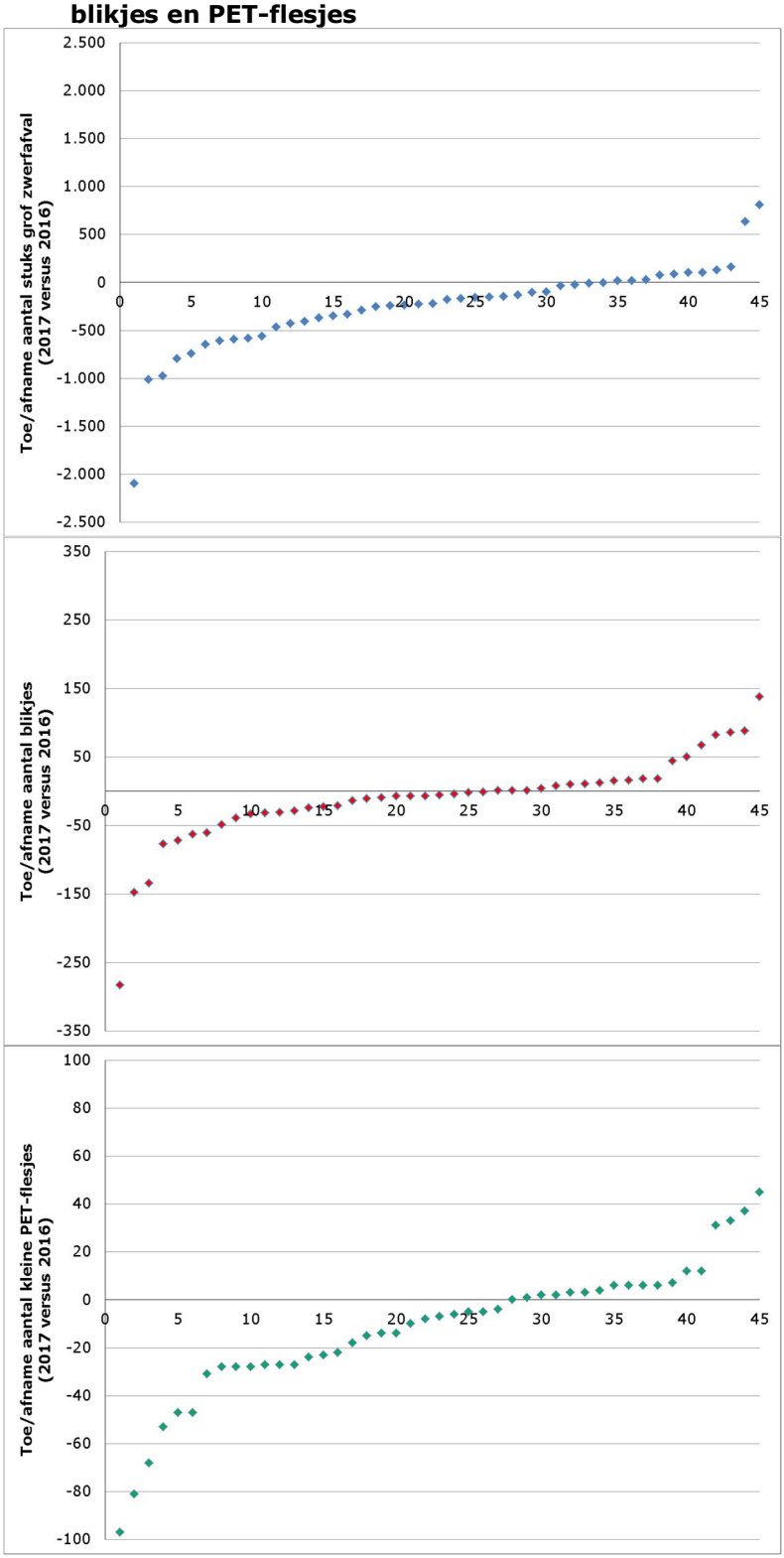
Netto gaat het in 2017 om een afname in de aantallen grof zwerfafval, blikjes en kleine PET-flesjes van respectievelijk 11.456, 547 en 548 stuks ten opzichten van 2016. Tevens is hier direct zichtbaar hoeveel gemeenten netto een verbetering laten zien en bij welke gemeenten de hoeveelheden zijn toegenomen. Van de 45 gemeenten is een afname in de hoeveelheid grof zwerfafval te zien bij 34 gemeenten. Voor blikjes en kleine PET-flesjes ligt deze grens bij 26 en 27 gemeenten.

Tot slot is nagegaan of het achterwege laten van de uitschieters, door het schrappen van de drie best en drie slechtst scorende gemeenten per item, van invloed is op de gemiddelde scores. Dat blijkt niet het geval te zijn waarmee geconcludeerd kan worden dat er een mate van robuustheid aanwezig is in de gevonden resultaten.

Figuur 5.14: Vergelijking van de weersomstandigheden in de Bilt tijdens de landelijke meetperiode voor zwerfafval (in augustus/ september)

Figuur 5.15: Totale toe/afname aan stuks grof zwerfafval, blikjes en PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) per gemeente gerangschikt van hoog naar laag, met van boven naar beneden grof zwerfafval, blikjes en PET-flesjes

(b) Een clustering naar de afzonderlijke pilots

De getelde hoeveelheden grof zwerfafval per pilot zijn opgenomen in tabel 5.4. Net als bij het totaal van alle metingen tezamen is ook bij deze clustering bij nagenoeg alle metingen en pilots een afname te zien. Voor meting II varieert deze afname van 24% (pilot 3) tot 37% (pilot 2). Alleen bij meting I van pilot 1 is een toename aanwezig in het aantal stuks grof zwerfaval.

Tabel 5.4: Aantal stuk grof zwerfafval per pilot en meting

		Pilot				
		1	**2**	**3**	**4**	**5**
Meting I	2016	3.858	3.835	20.369	1.334	997
	2017	4.544	1.967	18.217	1.139	551
Meting II	2016	6.124	3.145	16.517	1.808	453
	2017	4.204	1.994	12.489	1.235	321

Voor fijn zwerfafval is het beeld minder eenduidig zoals te zien is in tabel 5.5. De veranderingen variëren van een toename van 54% (meting II voor pilot 5) tot een afname van 44% (meting I voor pilot 5). Door het relatief beperkte aantal gemeenten in enkele pilots zijn de uitkomsten mogelijk gevoelig voor de resultaten van individuele gemeenten.

Tabel 5.5: Aantal stuk fijn zwerfafval per pilot en meting

		Pilot				
		1	**2**	**3**	**4**	**5**
Meting I	2016	3.127	2.662	15.755	1.466	1.110
	2017	4.018	2.066	15.842	1.360	618
Meting II	2016	3.054	1.778	11.927	1.343	488
	2017	2.215	1.533	8.558	779	752

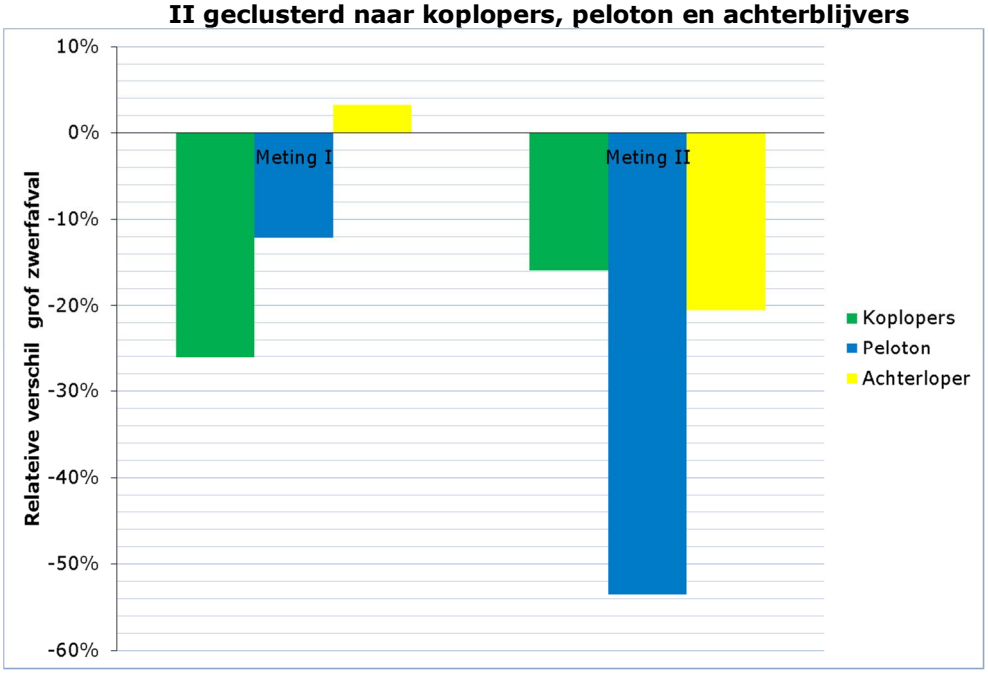
Een vergelijkbaar (variërend) beeld ontstaat bij de afzonderlijke drankverpakkingen. Daarbij speelt niet alleen het relatief kleine aantal gemeenten per pilot maar ook het kleiner wordende aantal drankverpakkingen waardoor de uitkomsten nog verder gevoelig zijn voor individuele uitschieters.

(c) Een clustering naar koplopers/peloton/achterblijvers

Gebruikmakend van de indeling van het projectteam naar koplopers, peloton en achterblijvers zijn de meetlocaties van 30 (van de 45) gemeenten te gebruiken. De figuren 5.16 en 5.17 geven de verschillen voor respectievelijk grof en fijn zwerf-afval.

Voor grof zwerfafval is er een verschil waarneembaar tussen de koplopende gemeenten en de andere: hoe verder de gemeente was in de voorbereidingen en het betrekken van maatschappelijke organisaties hoe groter de afname in het aantal stuks grof zwerfafval bij meting I. Bij meting II laten vooral het peloton en de achterblijvers de grootste verbeteringen zien. Dit kan in lijn zijn met de momenten waarop deze specifieke gemeenten actiever zijn geworden. De relatief lagere verbetering bij meting II voor de koplopers kan het gevolg zijn van het feit dat de hoeveelheid grof zwerfafval bij meting II in 2016 al afgenomen was en daarmee het relatieve verschil kleiner is geworden.

Figuur 5.16: Relatieve verschil voor grof zwerfaval voor de metingen I en II geclusterd naar koplopers, peloton en achterblijvers

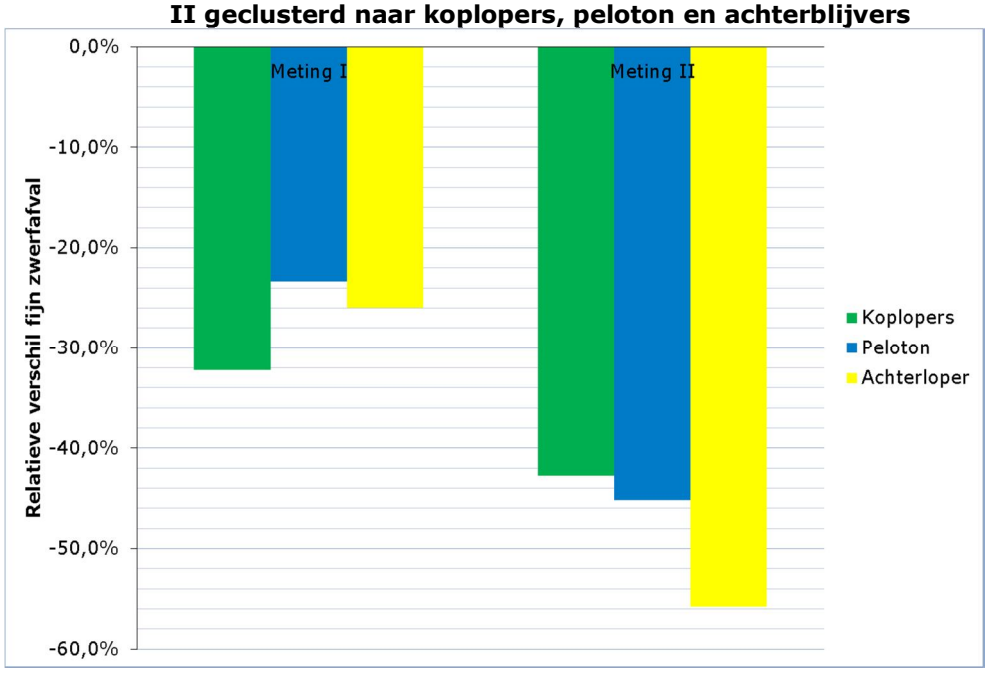
Voor fijn zwerfafval valt op dat de hoeveelheid fijn zwerfafval in alle gemeenten in meting II met 40 tot ruim 50% afneemt. Hier zorgen de achterblijvende gemeenten voor de grootste afname. Bij meting I zijn de verschillen vergelijkbaar.

Figuur 5.17 laat voor meting I een afname zien van ongeveer 25% bij zowel de koplopende gemeenten, het peloton als de achterblijvers, terwijl voor alle 45 gemeenten in de steekproef (zie figuur 5.11) nauwelijks een verschil te zien is tussen meting I in 2016 en meting I in 2017

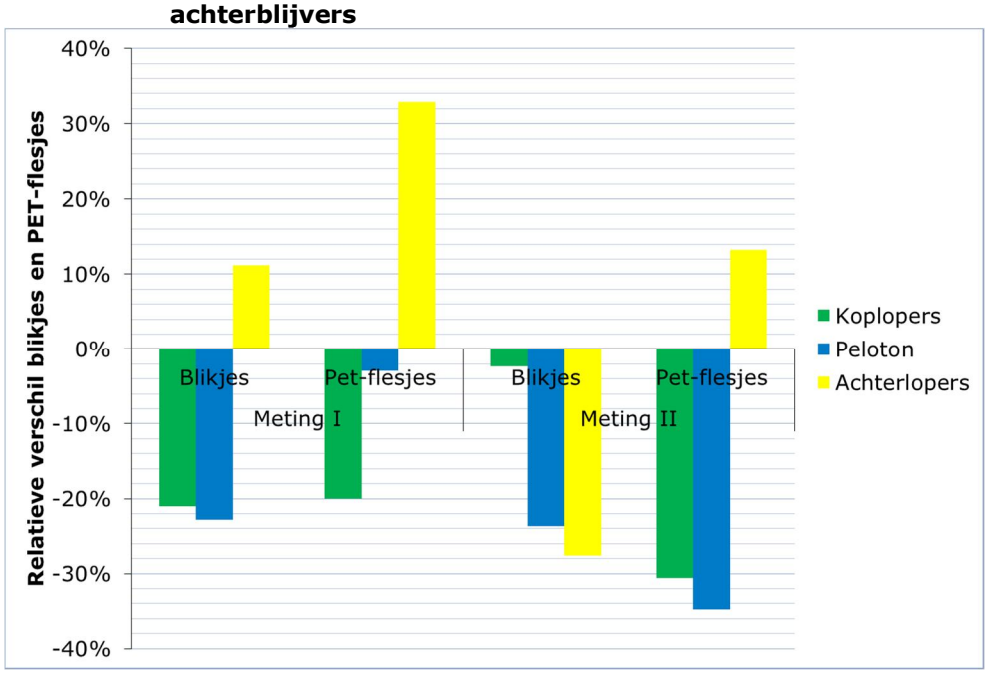
Bij het interpreteren van de verschillen in zowel figuur 5.16 als figuur 5.17 dient in ogenschouw genomen te worden dat het hier steeds gaat om ongeveer 10 gemeenten per groep en de mogelijke effecten van het weer ook hier in meting II een rol gespeeld zullen hebben.

Figuur 5.18 geeft voor de blikjes en PET-flesjes (<1 liter) aan wat de effecten zijn geweest bij meting I en II voor de verschillende groepen van gemeenten.

Figuur 5.17: Relatieve verschil voor fijn zwerfaval voor de metingen I en II geclusterd naar koplopers, peloton en achterblijvers

Figuur 5.18: Relatieve verschil voor blikjes en PET-flesjes (< 1 liter) voor de metingen I en II geclusterd naar koplopers, peloton en achterblijvers

In lijn met het advies van het KiDV zijn de locaties, zoals eerder aangegeven, voornamelijk gekozen nabij maatschappelijke organisaties. Mogelijke effecten van deze organisaties zouden immers vooral "in de buurt" van die organisaties waarneembaar zijn. Begin 2016 was nog niet helder welke organisaties uiteindelijk wel of niet mee zouden gaan doen. Om die reden zijn er per gemeente ook "referentielocaties" meegenomen.

Voor de 12 gemeenten die door het projectteam als koploper zijn geïdentificeerd en in de steekproef meegenomen zijn, heeft een nadere analyse plaatsgevonden voor de effecten op locaties nabij maatschappelijke organisaties die deelgenomen hebben en referentielocaties in die gemeenten. Van de in deze 12 gemeenten in totaal aan grof zwerfafval getelde stuks (in 2016 en 2017 tezamen goed voor 30.432 stuks) werd 38% geteld op locaties nabij deelnemende maatschappelijke organisaties. Bij 2 gemeenten bleek dit aandeel dermate laag (maximaal 5%) dat deze niet verder hierna onderzocht zijn.

In tabel 5.6 zijn de relatieve toe/afnames weergegeven voor de metingen in die gemeenten in 2016 in vergelijking met 2017 voor zowel grof zwerfafval, blikjes als flesjes. De groen gearceerde cellen geven aan waar de grootste verbeteringen te zien zijn: nabij deelnemende maatschappelijke organisaties of niet. Door binnen gemeenten te kijken naar de verschillen wordt het mogelijke effect van het weer geneutraliseerd. Alle locaties in die gemeenten kenden immers hetzelfde weerbeeld.

Tabel 5.6: Relatieve toe/afnames grof zwerfafval, aantal blikjes en aantal PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) voor de 10 koplopende gemeenten in 2017 t.o.v. 2016, nabij deelnemende en niet deelnemende maatschappelijke organisaties (MO's)

	Grof zwerfafval		Blikjes		PET-flesjes	
Nabij MO's?	**Ja**	**Nee**	**Ja**	**Nee**	**Ja**	**Nee**
Gemeente 1	-53%	-41%	-43%	-39%	-64%	-59%
Gemeente 2	+22%	+43%	+10%	+38%	-17%	+50%
Gemeente 3	-30%	-29%	-51%	-35%	-27%	-41%
Gemeente 4	-23%	+20%	-66%	+8%	-64%	+11%
Gemeente 5	-26%	-34%	-29%	-39%	-30%	-39%
Gemeente 6	-33%	-25%	-13%	-29%	-29%	-54%
Gemeente 7	-28%	-5%	-49%	-1%	-83%	+18%
Gemeente 8	-42%	-25%	-21%	-7&	-24%	+7%
Gemeente 9	-31%	-12%	+8%	+0%	-35%	-4%
Gemeente 10	-25%	-13%	-24%	-7%	+0%	+50%

Bij 6 van de 10 gemeenten is de afname van zowel grof zwerfafval, blikjes als PET-flesjes (kleiner dan 1 liter) groter op de locaties nabij een deelnemende organisatie in vergelijking met referentielocaties bij niet deelnemende organisaties. Bij 2 van de 10 gemeenten wordt op 1 van de 3 aspecten een slechtere score gevonden. Bij de resterende 2 gemeenten is de score voor blikjes en flesjes slechter nabij deelnemende organisaties. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het gemiddelde aantal blikjes en PET-flesjes in die twee gemeenten ongeveer 50% lager ligt dan bij de andere 8 gemeenten. Daardoor leidt een blikje of PET-fles meer of minder al snel tot relatief grotere verschillen.

BIJLAGEN

1 Vragenlijst subjectieve monitoring

CAWI Questionnaire

Name of survey
Subjectieve monitoring pilot

This questionnaire was written according to TNS quality procedures

Q001: Registratie Locatie (automatisch) **Open**

Wordt automatisch opgeslagen via GPS in tablet

Q002: registratie datum + tijdstip (automatisch) **Numeric**

Max = 2359

Deze gegevens worden automatisch opgeslagen

Q003: Intro **Text**

Introductie: We zouden u graag een aantal vragen willen stellen over deze locatie. Dit kost u maximaal 5 minuten van uw tijd.

Q004: aangenaam locatie **Single coded**

Not back

Als u om u heen kijkt, hoe aangenaam vindt u deze locatie dan in het algemeen?

Normal

1 ❍ Zeer onaangenaam
2 ❍ Redelijk onaangenaam
3 ❍ Neutraal
4 ❍ Redelijk aangenaam
5 ❍ Zeer aangenaam

Q005: Aantrekkelijk locatie **Single coded**

Hoe aantrekkelijk ervaart u deze locatie wat betreft vormgeving en inrichting?

Normal

1 ❍ zeer onaantrekkelijk
2 ❍ redelijk onaantrekkelijk
3 ❍ neutraal
4 ❍ redelijk aantrekkelijk
5 ❍ zeer aantrekkelijk

Client notes: We weten uit eerder onderzoek dat een aantrekkelijke locatie schoner wordt gevonden dan een lelijke locatie. Dit is de reden dat deze vraag is toegevoegd.

Q006: schoon/vies **Single coded**

Not back

Hoe schoon of vies ervaart u deze locatie?

Normal

1 ❍ zeer vies
2 ❍ redelijk vies
3 ❍ neutraal
4 ❍ redelijk schoon
5 ❍ zeer schoon

Q007: rapportcijfer op dit moment **Numeric**

Not back | Min = 1 | Max = 10

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

(schaal 1 t/m 10)

Q008: rapportcijfer eigen buurt **Numeric**

Min = 1 | Max = 10

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

(schaal 1 t/m 10)

Q009: zwerfvuil **Single coded**

Not back

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt?

Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

Normal

1 ❍ Heel veel
2 ❍ Veel
3 ❍ Niet veel, niet weinig
4 ❍ Weinig
5 ❍ Heel weinig

Q010: soort zwerfvuil **Matrix**

Not back | Number of statements: 4 | Number of Scales: 5

Ik zou u nu graag per soort zwerfvuil willen vragen hoeveel er ligt op deze locatie. Hoeveel [noem antwoordcategorie] vindt u dat er op deze locatie ligt/liggen?

Random

	heel veel	veel	niet veel, niet weinig	weinig	heel weinig
sigarettenpeuken	❍	❍	❍	❍	❍
kauwgom	❍	❍	❍	❍	❍
blikjes, flesjes en drankkartons	❍	❍	❍	❍	❍
overig zwerfvuil	❍	❍	❍	❍	❍

Q011: bekendheid initiatieven **Single coded**

Not back

Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?

Normal

1 ❍ ja
2 ❍ nee
99 ❍ weet niet **Position fixed *Exclusive*

Q012: achtergrondkenmerk: leeftijd **Numeric**

Not back | Max = 120

Dan zou ik u nog een paar laatste vragen willen stellen.
Zou ik uw leeftijd mogen noteren?

(indien respondent dit niet wil zeggen, gebruik de button)

Q013: achtergrondkenmerk: bezoek **Single coded**

Not back

Hoe vaak bezoekt u gemiddeld deze locatie?

Normal

1 ❍ Ik kom hier voor het eerst
2 ❍ Minder dan 1x per maand
3 ❍ Een keer per maand
4 ❍ Een keer per week
5 ❍ Meerdere keren per week
6 ❍ Dagelijks

Q014: **Single coded**

Not back

Laat u zelf wel eens zomaar afval achter op straat, langs de weg in het gras of ergens anders in plaats van op een daarvoor bestemde plek, zoals in een afvalbak?

Normal

1 ❍ ja regelmatig
2 ❍ ja, soms
3 ❍ nee, bijna nooit
4 ❍ nee, nooit
99 ❍ weet niet **Position fixed *Exclusive*

Q015: achtergrondkenmerk: geslacht (door enquêteur) **Single coded**

Not back

Vul geslacht in van respondent

Normal

1 ❍ man
2 ❍ vrouw

2 Resultaten subjectieve monitoring (in detail)

Meetmomenten en aantal interviews

In de onderstaande tabel zijn de dagen weergegeven waarop de interviews gehouden zijn. In 2016 en 2017 zijn achtereenvolgens 2.251, 2.262, 2.260 en 2.256 interviews afgenomen.

Meting I				**Meting II**			
2016	**(%)**	**2017**	**(%)**	**2016**	**(%)**	**2017**	**(%)**
Dinsdag 10/5	47,4	Zaterdag 13/5	32,1	Dinsdag 20/9	38,2	Dinsdag 19/9	28,5
Zaterdag 14/5	42,6	Dinsdag 16/5	27,1	Zaterdag 24/9	34,2	Woensdag 20/9	0,6
Dinsdag 17/5	3,8	Donderdag 18/5	15,0	Donderdag 22/9	9,1	Donderdag 21/9	2,8
Donderdag 19/5	3,6	Zaterdag 20/5	15,1	Dinsdag 27/9	4,5	Zaterdag 23/9	36,6
Vrijdag 20/5	0,6	Dinsdag 23/5	6,1	Donderdag 29/9	7,0	Dinsdag 26/9	14,9
Zaterdag 21/5	1,9	Dinsdag 30/5	4,0	Zaterdag 1/10	5,8	Woensdag 27/9	1,1
		Donderdag 1/6	0,6	Dinsdag 5/10	1,1	Vrijdag 29/9	2,2
						Zaterdag 30/9	13,4

Resultaten algemeen (alles tezamen)

	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	21%	25%	4%	18%	22%	4%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,2	7,2	0,0	7,1	7,1	0,0
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,5	7,5	0,0	7,4	7,5	0,1
	Meting I			Meting II		
Als u om u heen kijkt, hoe aangenaam vindt u deze locatie dan in het algemeen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
zeer onaantrekkelijk	2%	2%	0%	1%	1%	0%
redelijk onaantrekkelijk	8%	6%	-1%	7%	7%	0%
Neutraal	17%	14%	-3%	16%	17%	1%
redelijk aantrekkelijk	49%	51%	2%	51%	50%	-1%
zeer aantrekkelijk	24%	27%	3%	25%	25%	0%

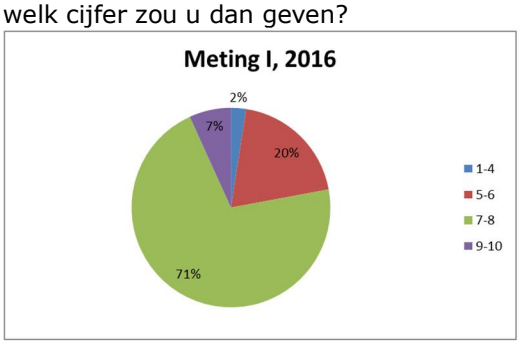
Hoe aantrekkelijk ervaart u deze locatie wat betreft vormgeving en inrichting?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
zeer onaantrekkelijk	2%	2%	0%	2%	1%	-1%
redelijk onaantrekkelijk	12%	9%	-3%	11%	10%	0%
Neutraal	22%	20%	-3%	22%	20%	-2%
redelijk aantrekkelijk	46%	47%	1%	45%	48%	3%
zeer aantrekkelijk	18%	23%	5%	20%	21%	0%

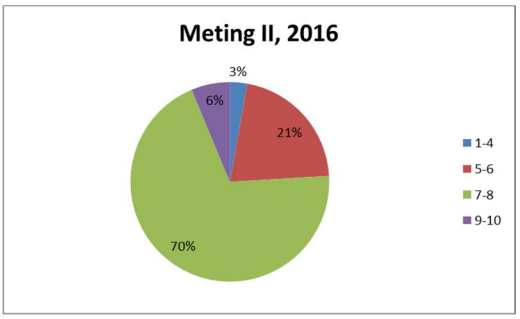
Hoe schoon of vies ervaart u deze locatie?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
zeer vies	2%	1%	0%	2%	2%	0%
redelijk vies	13%	12%	-1%	13%	13%	0%
neutraal	17%	15%	-2%	15%	17%	2%
redelijk schoon	53%	56%	3%	55%	50%	-5%
zeer schoon	15%	16%	0%	15%	18%	3%

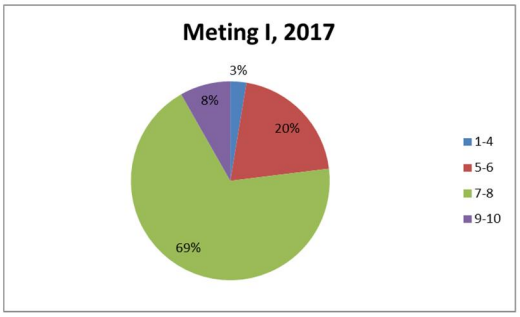
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	2%	-1%	3%	2%	-1%
veel	14%	11%	-2%	13%	12%	-1%
niet veel, niet weinig	24%	23%	-1%	23%	22%	-1%
weinig	41%	42%	1%	41%	41%	0%
heel weinig	19%	22%	3%	20%	23%	3%

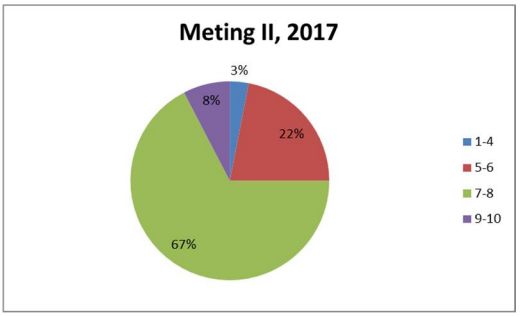
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	2%	-2%	2%	2%	-1%
veel	12%	12%	0%	13%	12%	-2%
niet veel, niet weinig	17%	16%	-1%	15%	15%	0%
weinig	36%	38%	2%	35%	37%	2%
heel weinig	31%	31%	0%	34%	34%	0%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

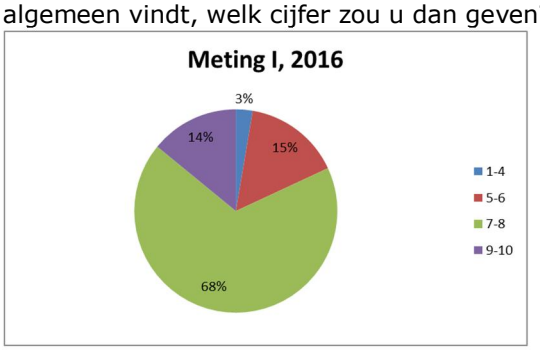

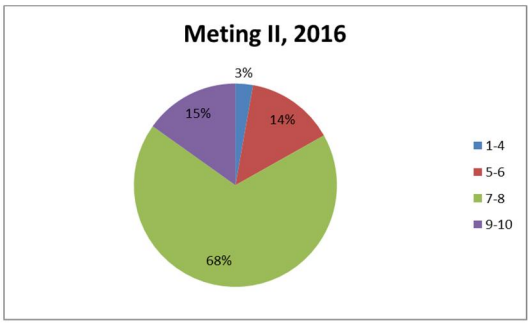

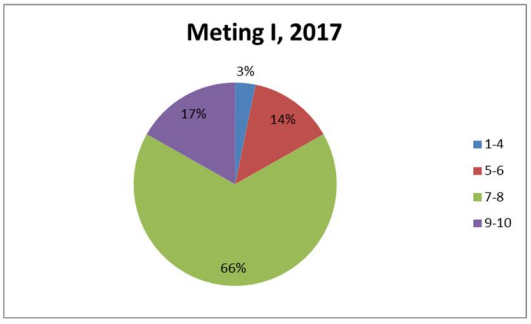

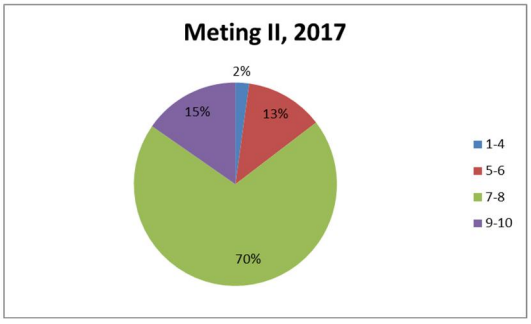

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

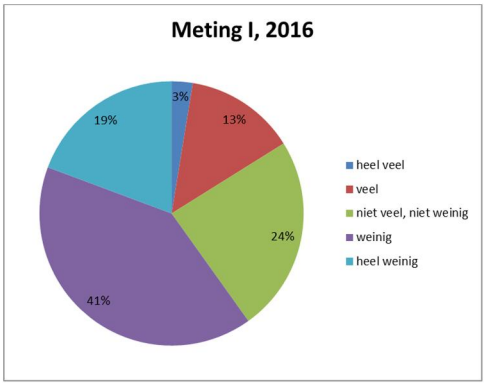

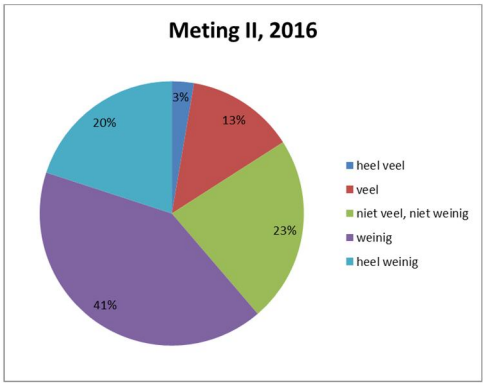

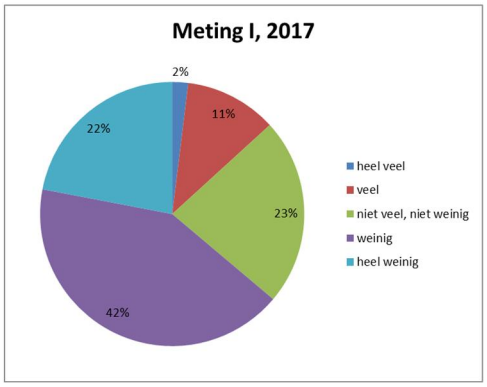

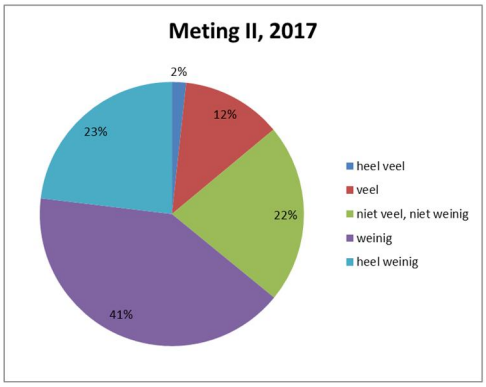

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

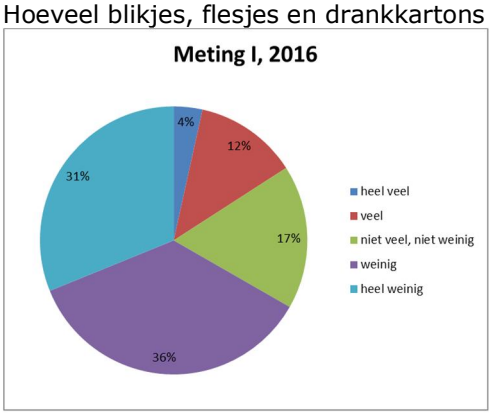

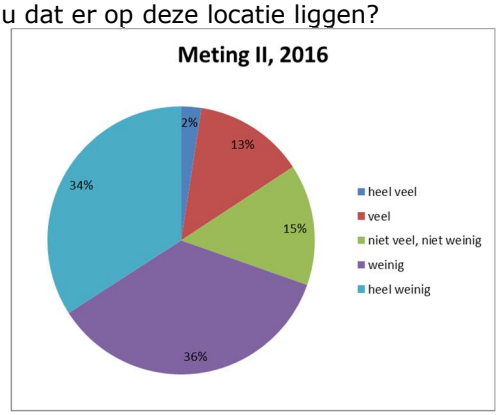

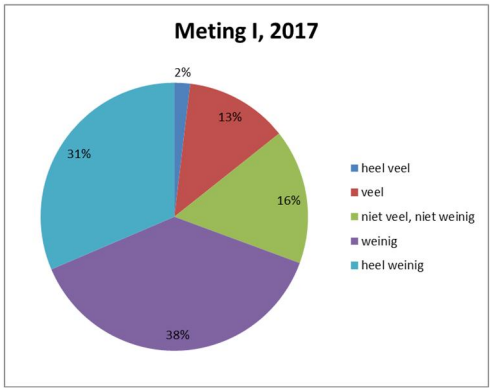

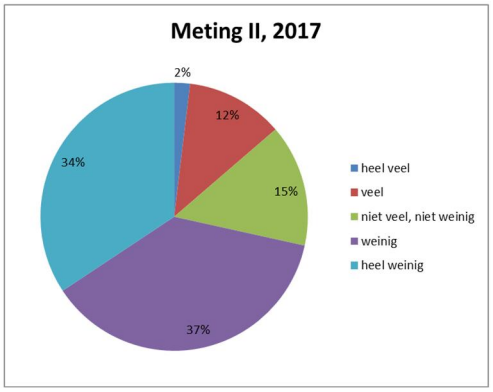

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

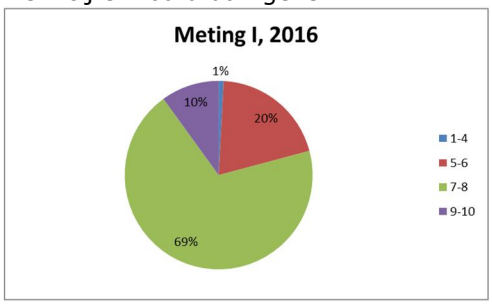

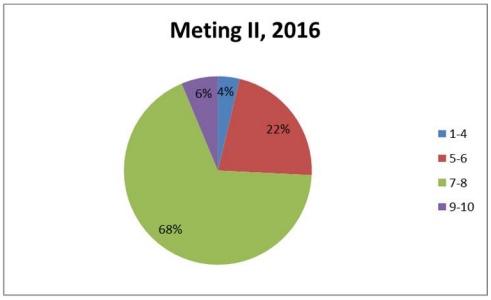

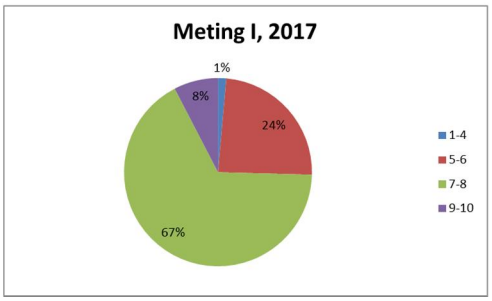
Resultaten voor pilot 1

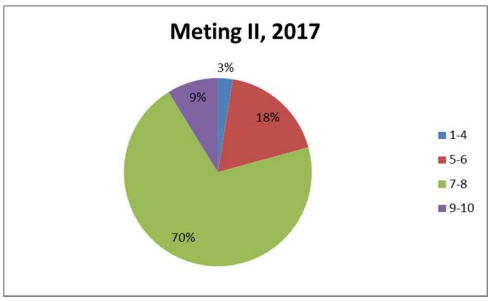
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	23%	23%	0%	21%	17%	-4%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,1	7,1	0,0	7,0	7,2	0,2
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,4	7,4	0,0	7,6	7,4	-0,2
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	1%	1%	1%	2%	2%	0%
veel	12%	12%	0%	16%	8%	-8%
niet veel, niet weinig	27%	22%	-5%	29%	15%	-14%
weinig	39%	47%	8%	41%	50%	8%
heel weinig	22%	18%	-3%	11%	25%	14%
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	1%	-1%	4%	2%	-2%
veel	8%	12%	4%	17%	10%	-7%
niet veel, niet weinig	19%	17%	-2%	17%	13%	-5%
weinig	34%	44%	10%	38%	38%	1%
heel weinig	37%	26%	-11%	24%	37%	13%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

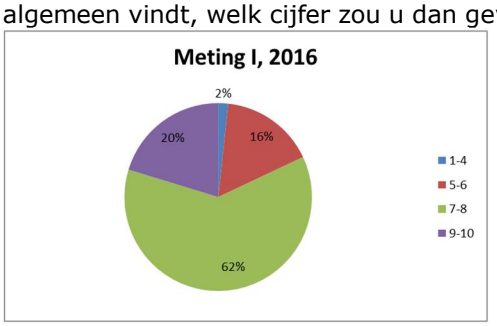

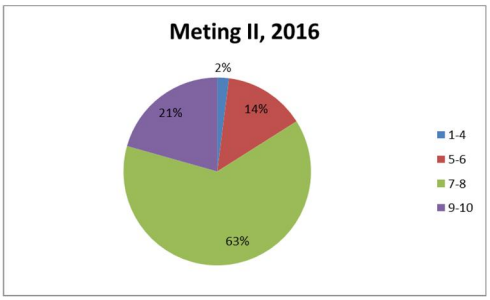

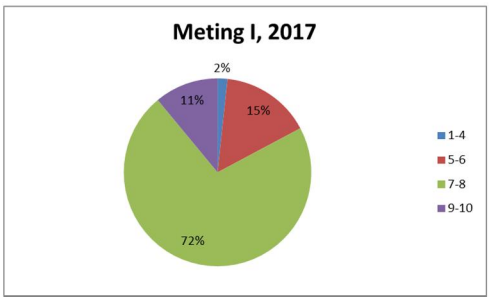

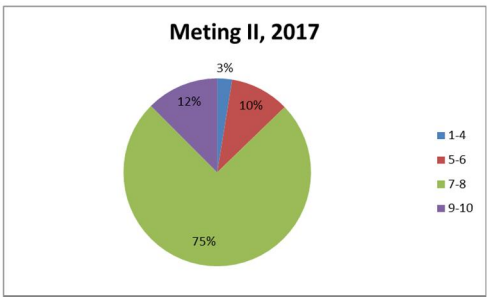

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

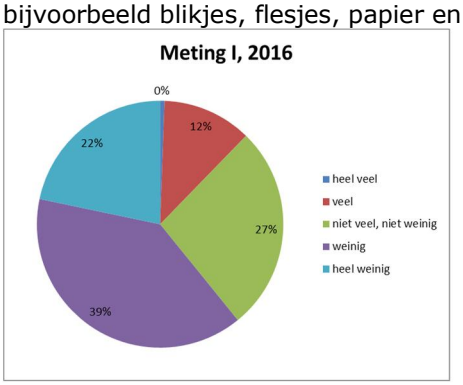

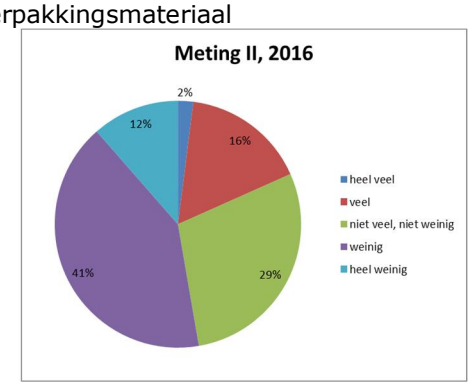

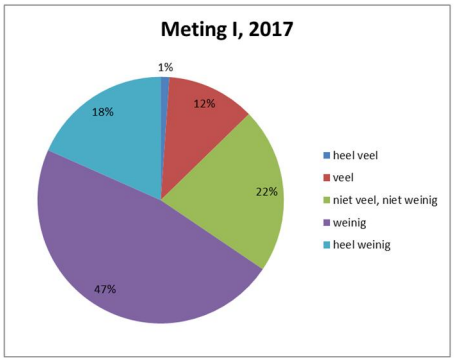

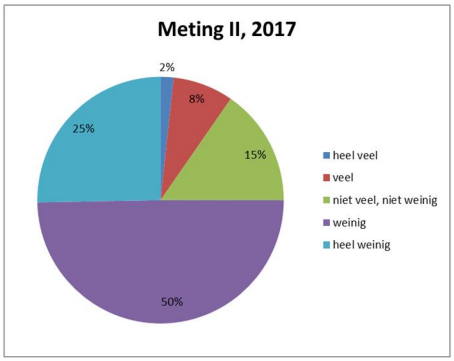

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

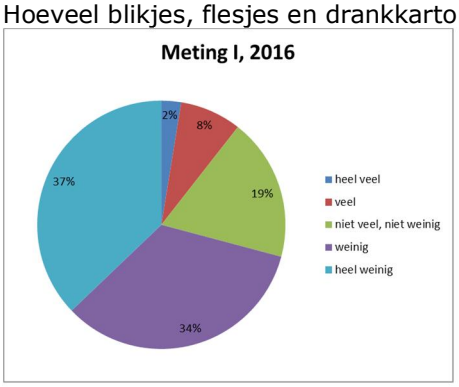

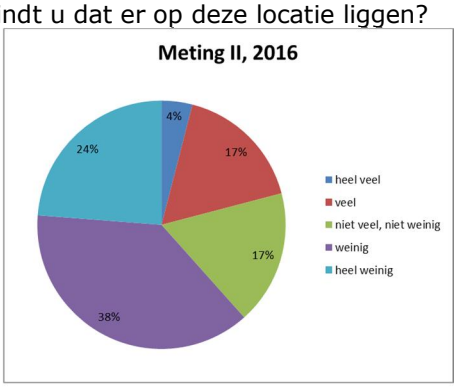

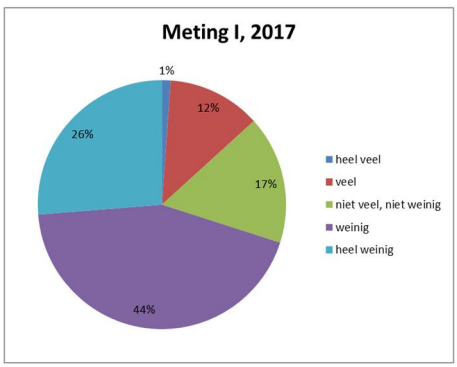

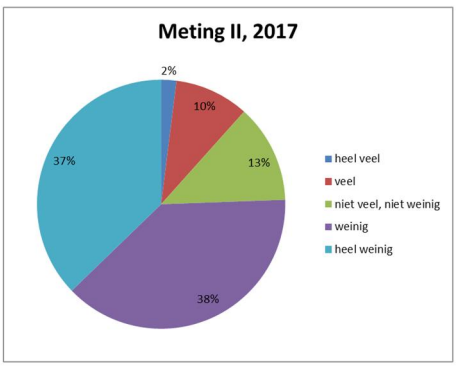

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

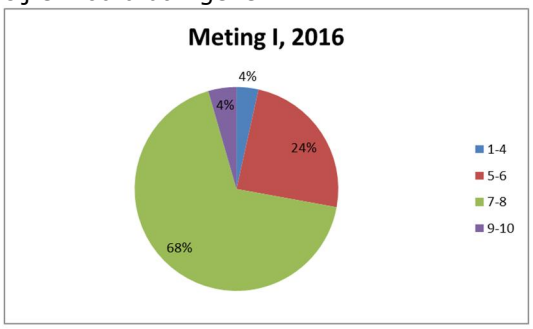

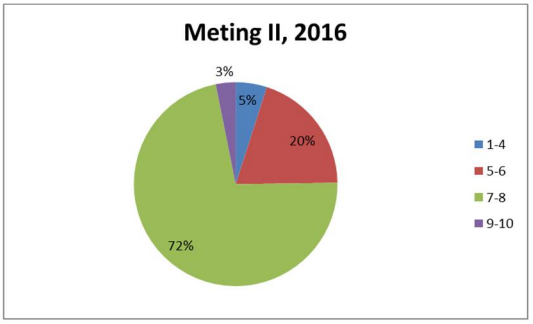

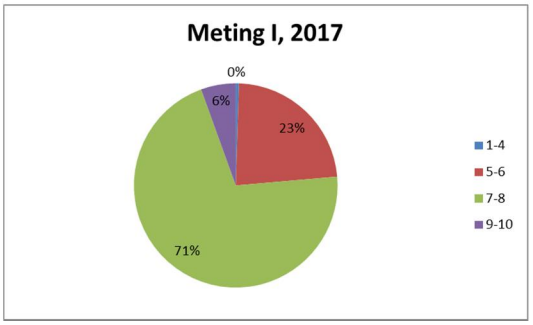
Resultaten Pilot 2

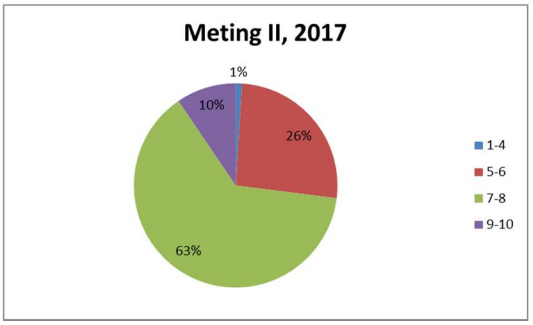
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	13%	21%	8%	17%	22%	5%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,1	7,1	0,0	6,9	7,2	0,3
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,5	7,5	0,0	7,5	7,8	0,3
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	9%	6%	-3%	6%	5%	-2%
veel	11%	13%	2%	11%	16%	5%
niet veel, niet weinig	27%	28%	1%	22%	17%	-5%
weinig	36%	40%	4%	41%	42%	1%
heel weinig	17%	14%	-3%	20%	21%	1%
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	14%	6%	-8%	3%	5%	1%
veel	11%	21%	10%	12%	9%	-3%
niet veel, niet weinig	18%	18%	0%	18%	12%	-7%
weinig	37%	35%	-2%	32%	43%	10%
heel weinig	20%	20%	0%	35%	33%	-2%

Is u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

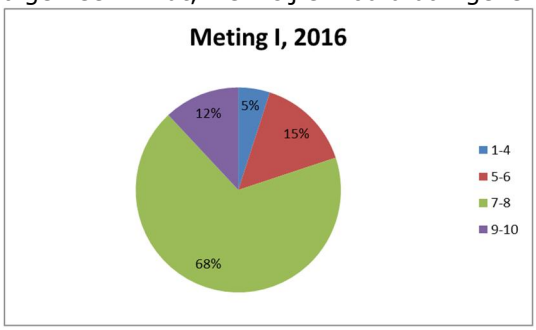

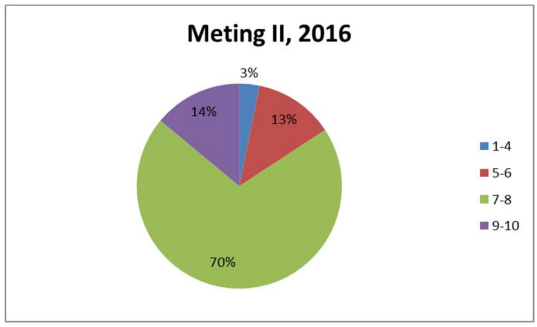

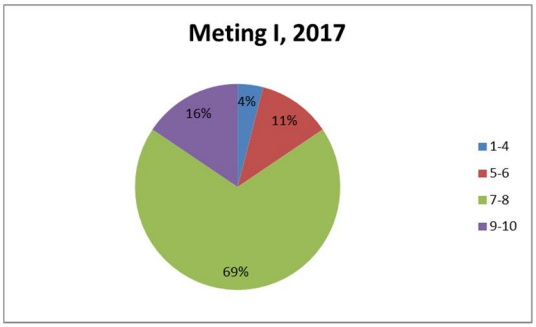

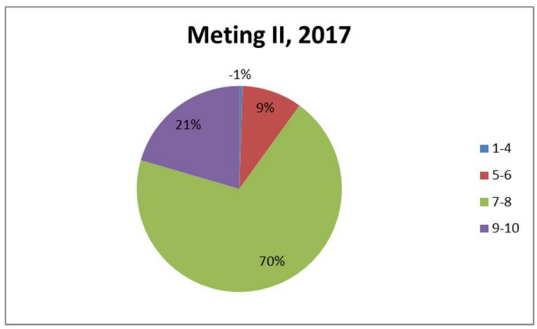

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

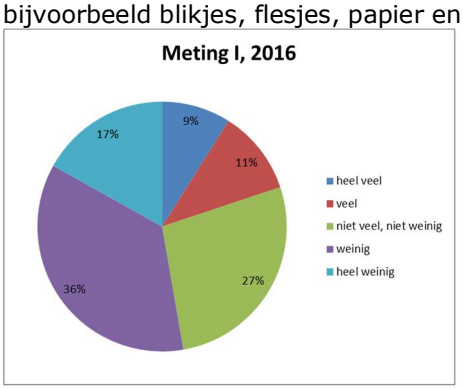

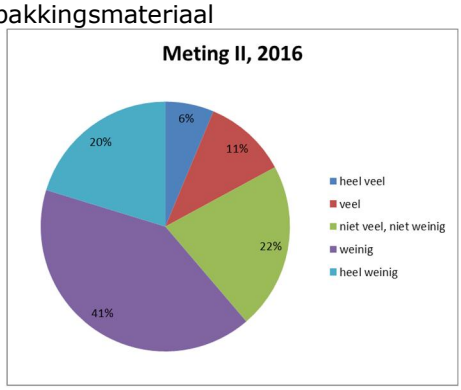

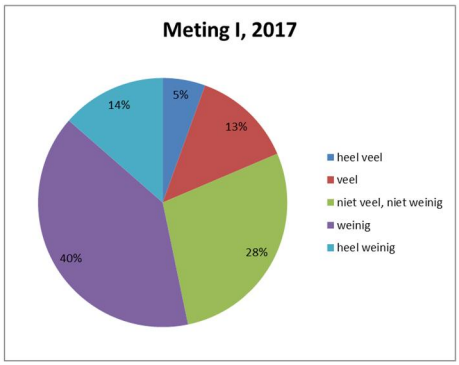

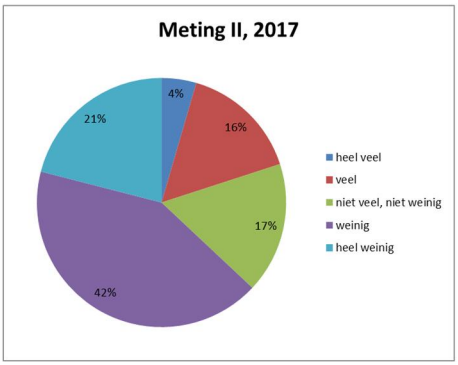

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

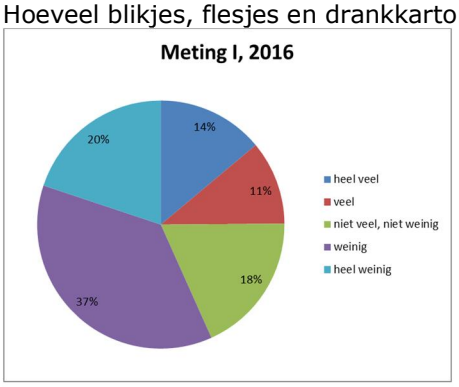

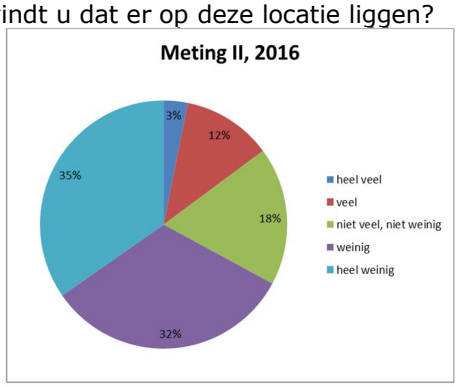

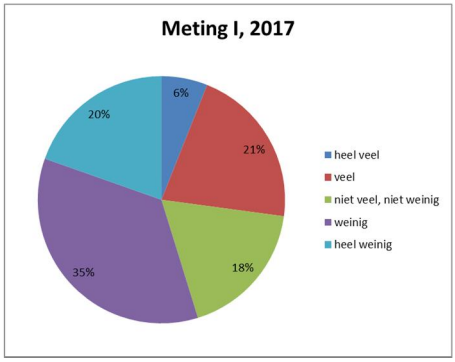

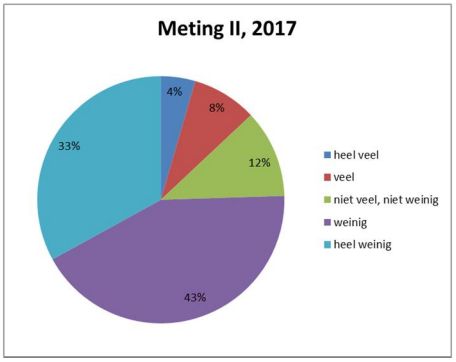

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

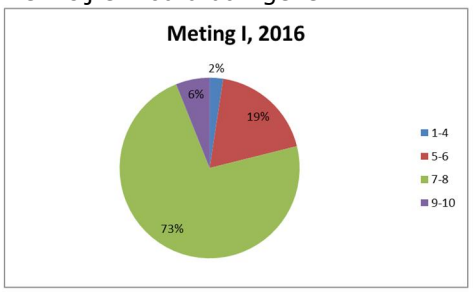

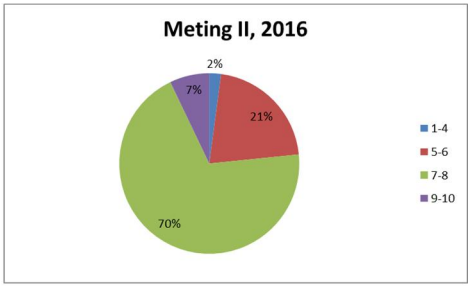

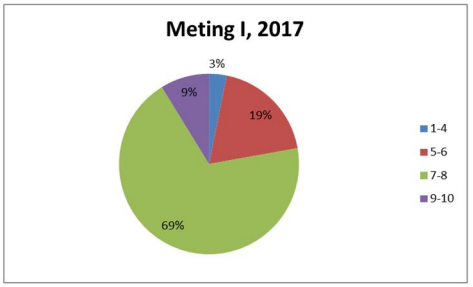
Resultaten pilot 3

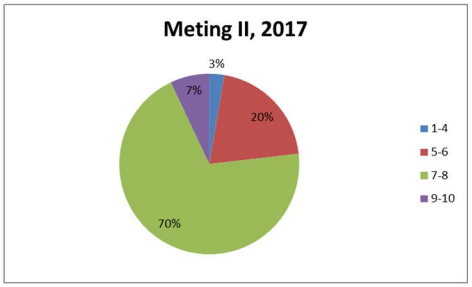
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	22%	26%	4%	17%	23%	6%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,2	7,2	0,0	7,1	7,1	0,0
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,5	7,5	0,0	7,4	7,5	0,1
	Meting I			Meting II		
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	2%	2%	0%	2%	1%	-1%
veel	13%	11%	-2%	13%	11%	-1%
niet veel, niet weinig	23%	21%	-2%	22%	24%	2%
weinig	42%	41%	-1%	41%	39%	-2%
heel weinig	19%	24%	5%	23%	25%	2%
	Meting I			Meting II		
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	2%	2%	-1%	2%	2%	0%
veel	13%	12%	-1%	12%	11%	-1%
niet veel, niet weinig	16%	15%	-1%	13%	15%	2%
weinig	37%	36%	0%	35%	36%	1%
heel weinig	32%	35%	4%	38%	37%	-1%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

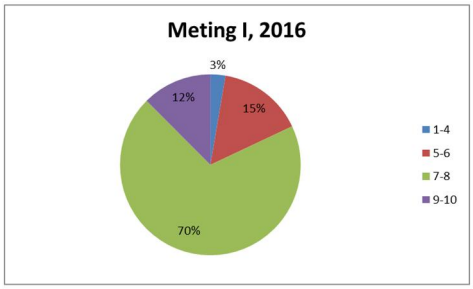

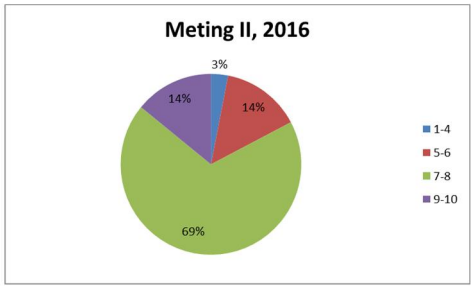

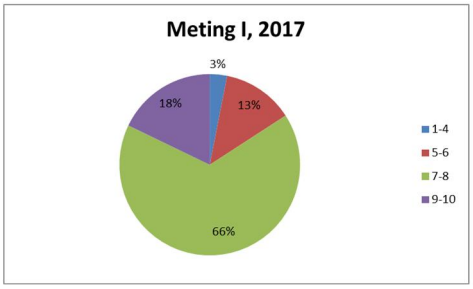

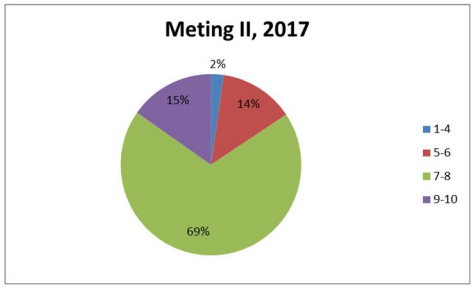

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

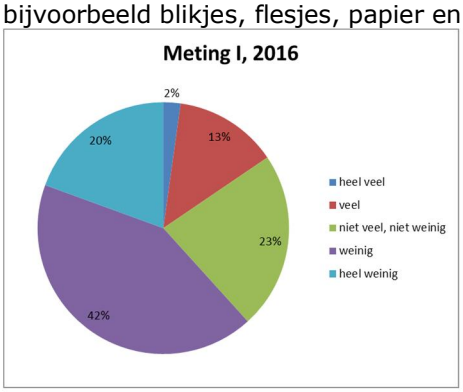

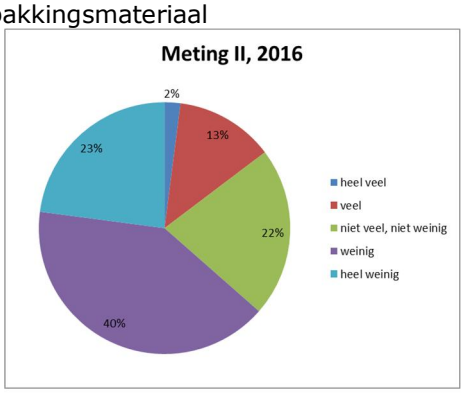

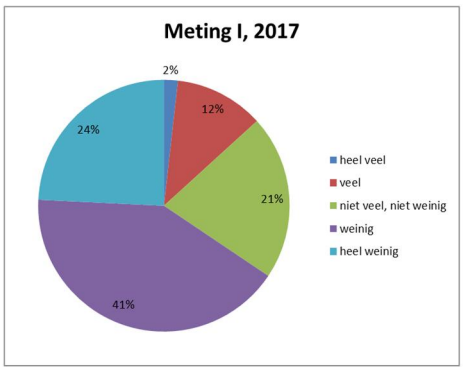

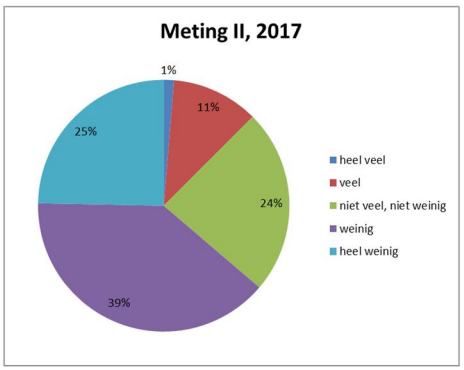

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

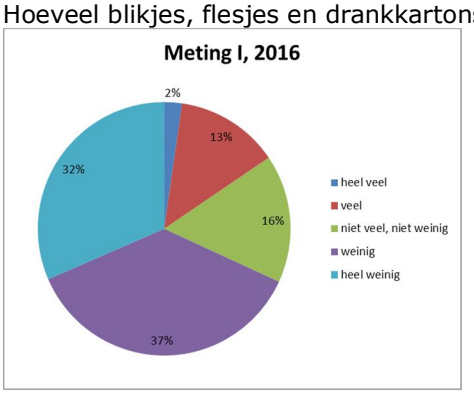

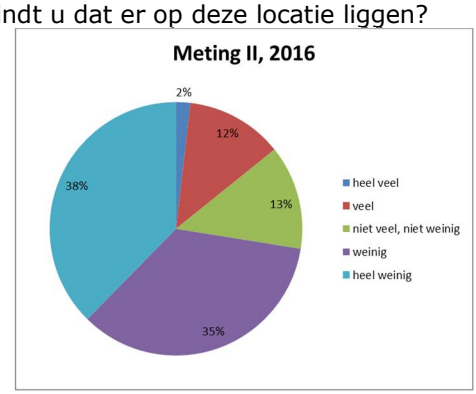

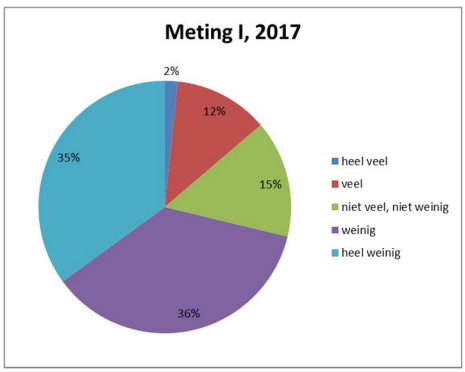

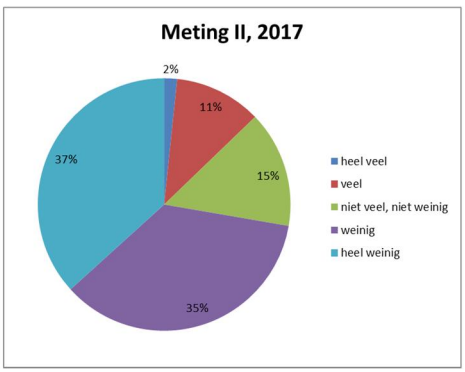

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

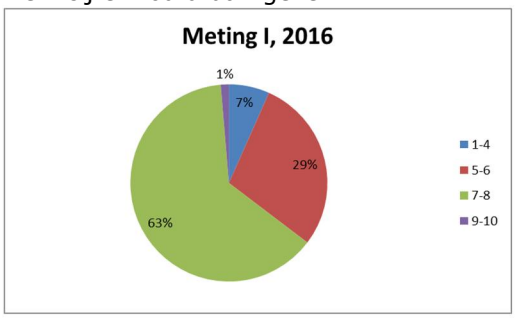

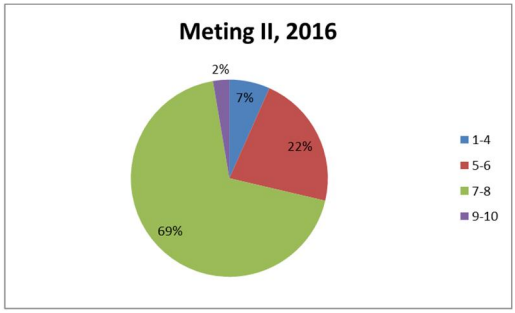

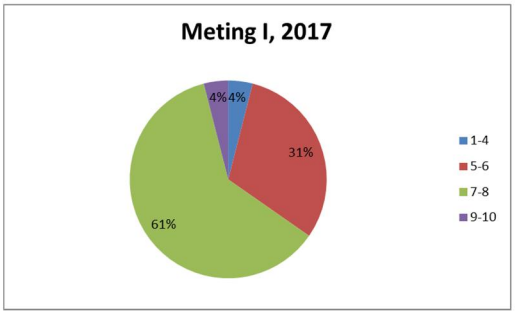
Resultaten pilot 4

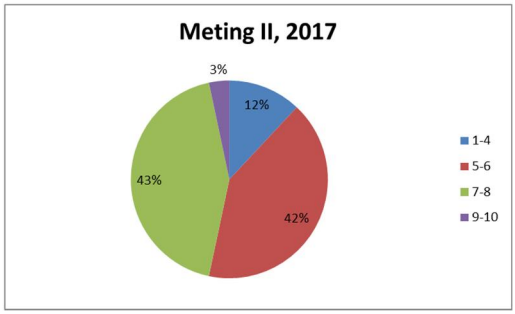
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	20%	19%	-1%	25%	23%	-3%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	6,8	6,8	0,0	6,8	6,2	-0,5
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,2	7,2	0,0	7,4	7,5	0,1
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	1%	-2%	6%	3%	-3%
veel	23%	12%	-11%	19%	25%	6%
niet veel, niet weinig	28%	42%	14%	20%	25%	5%
weinig	33%	35%	2%	44%	35%	-9%
heel weinig	13%	9%	-3%	11%	12%	1%
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	1%	-2%	5%	2%	-3%
veel	17%	10%	-7%	21%	23%	3%
niet veel, niet weinig	22%	30%	8%	13%	19%	6%
weinig	31%	42%	11%	35%	33%	-1%
heel weinig	28%	17%	-11%	26%	22%	-4%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

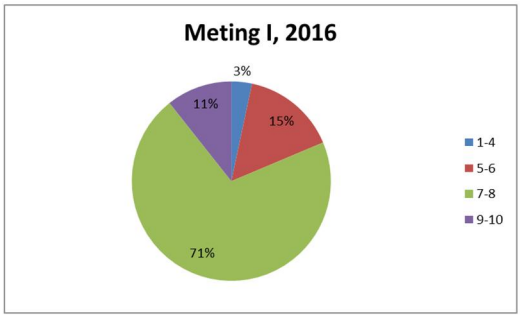

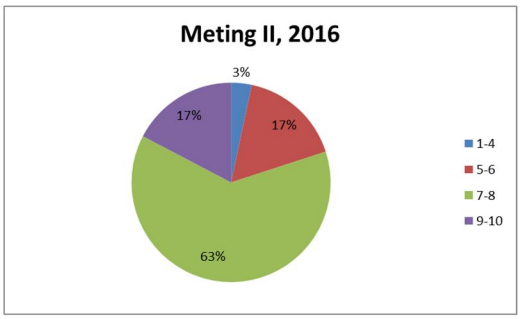

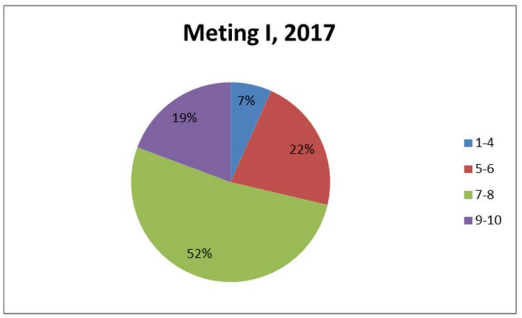

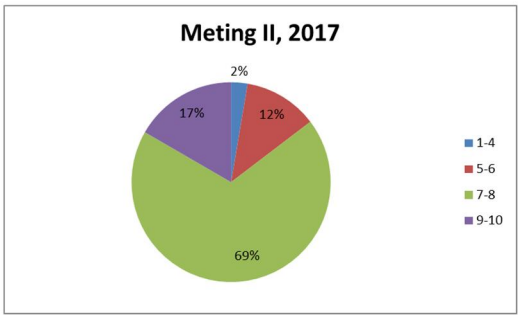

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

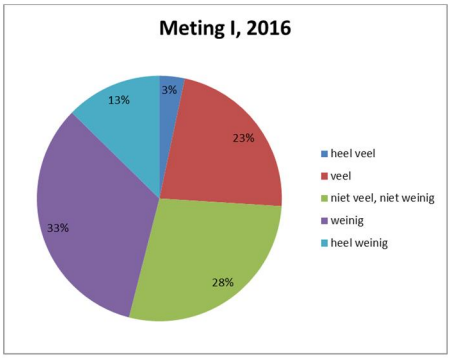

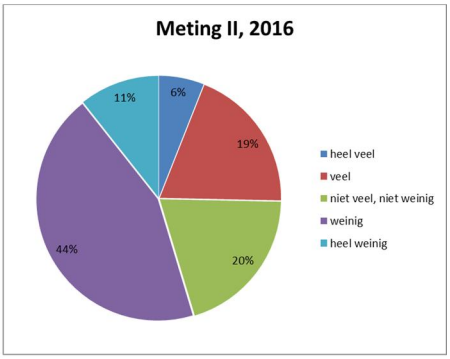

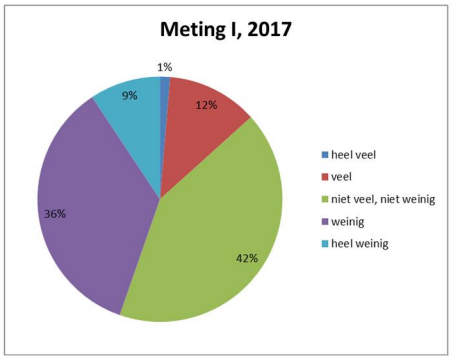

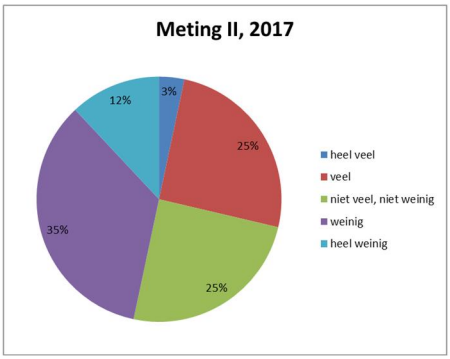

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

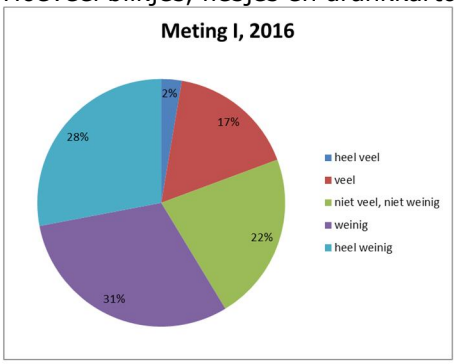

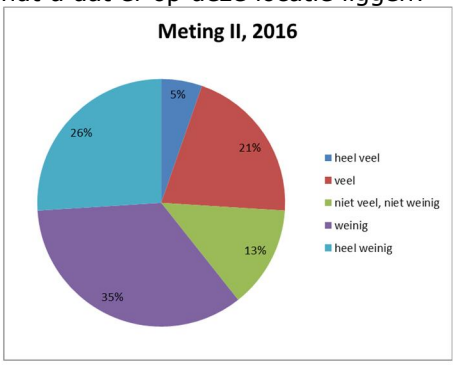

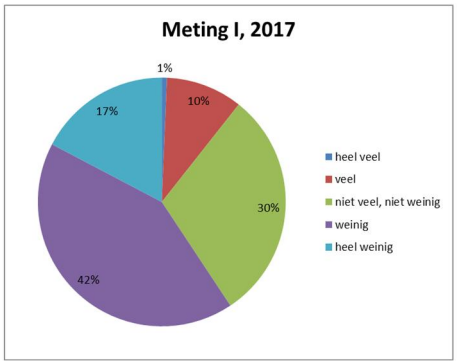

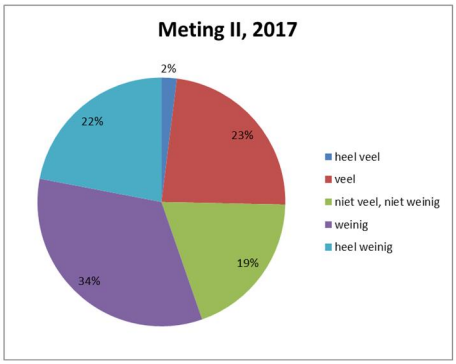

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

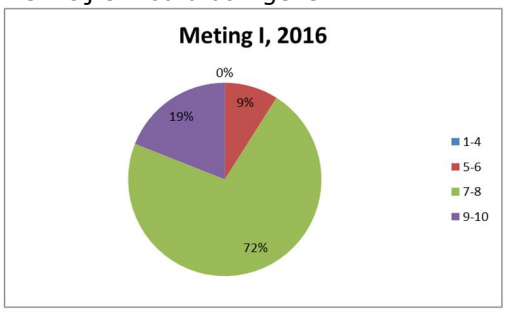

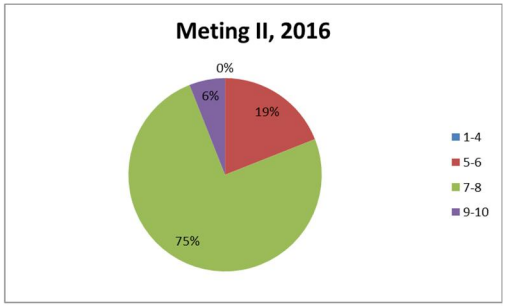

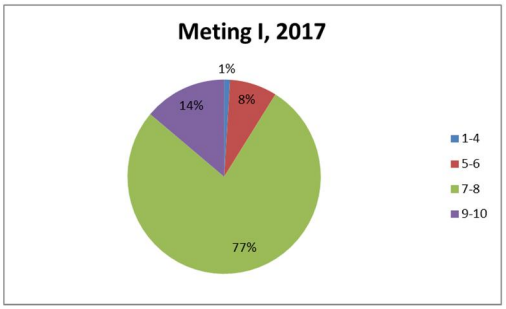
Resultaten pilot 5

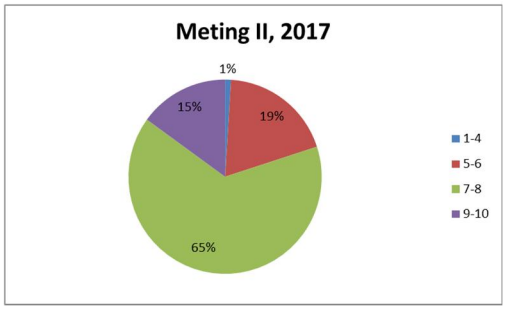
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	14%	35%	21%	16%	26%	10%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,7	7,7	0,0	7,3	7,3	0,0
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,7	7,7	0,0	7,6	7,5	-0,1
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	1%	1%	0%	2%	0%	-2%
veel	15%	3%	-12%	7%	16%	9%
niet veel, niet weinig	19%	14%	-5%	23%	25%	2%
weinig	41%	45%	4%	48%	46%	-2%
heel weinig	24%	38%	14%	20%	13%	-7%
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	4%	2%	-2%	0%	0%	0%
veel	13%	5%	-8%	7%	18%	11%
niet veel, niet weinig	19%	9%	-10%	19%	19%	0%
weinig	32%	43%	11%	45%	53%	8%
heel weinig	32%	42%	10%	29%	10%	-19%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

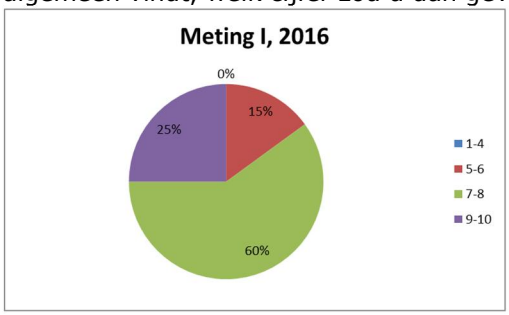

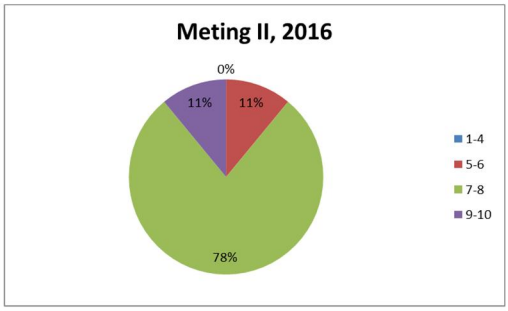

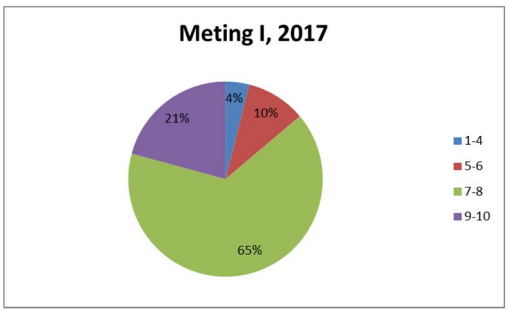

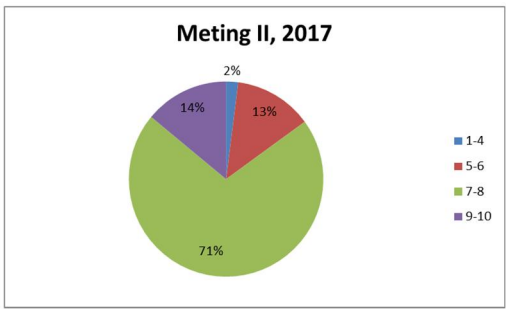

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

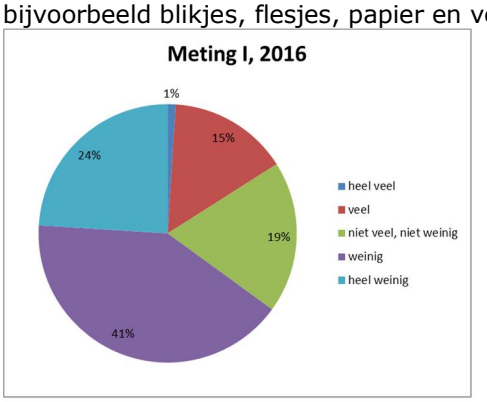

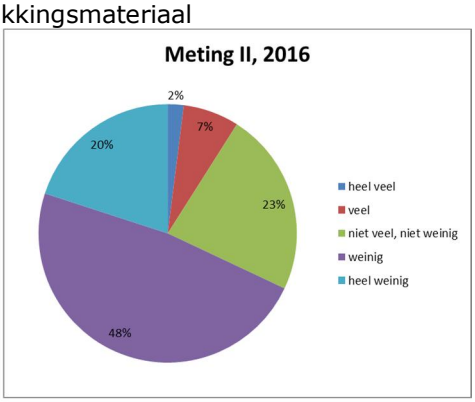

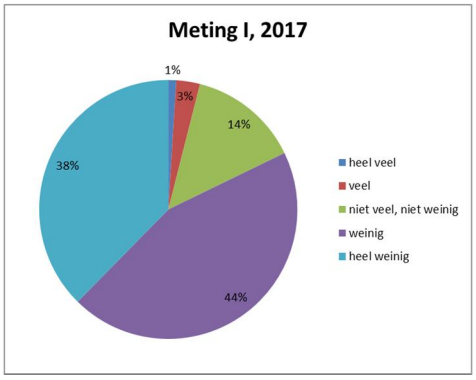

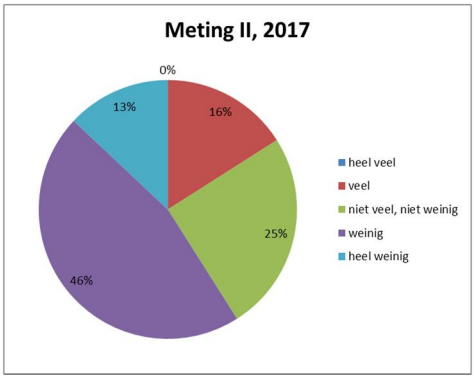

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

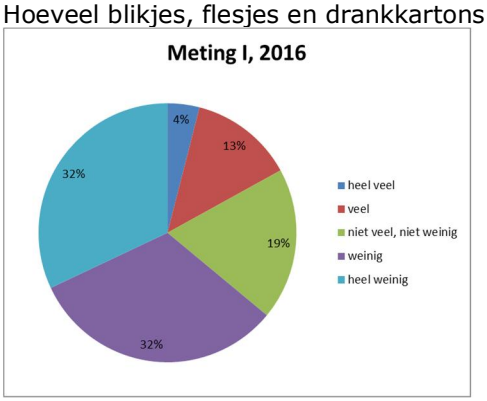

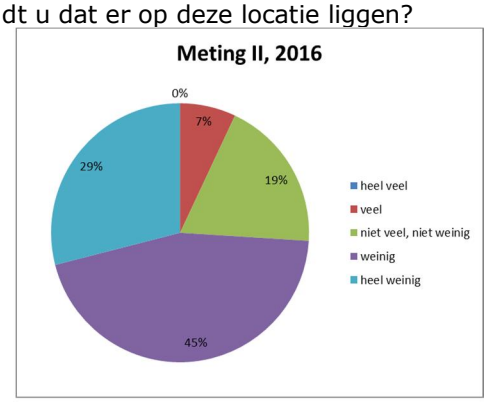

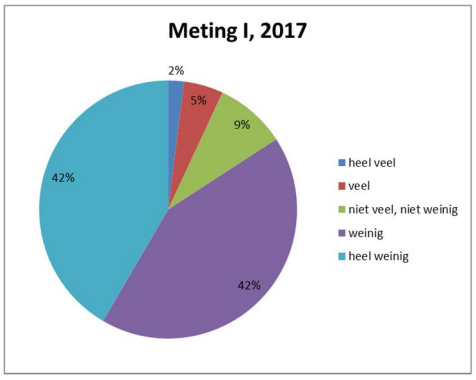

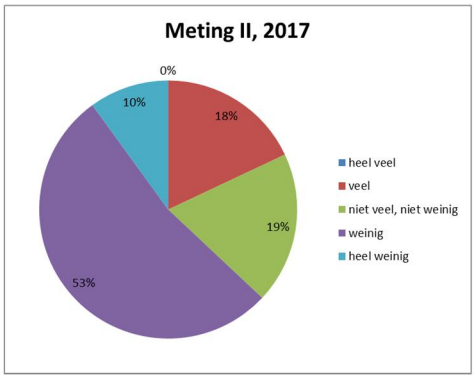

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

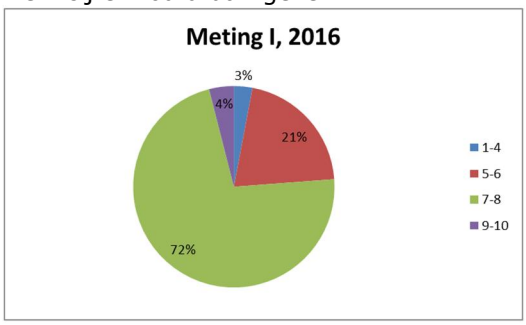

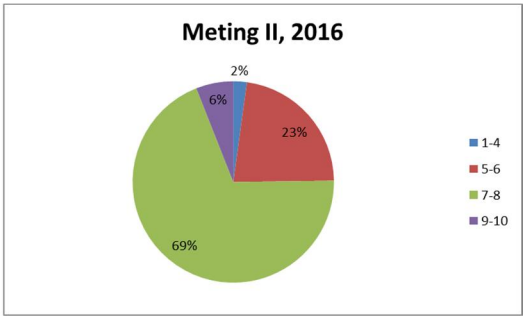

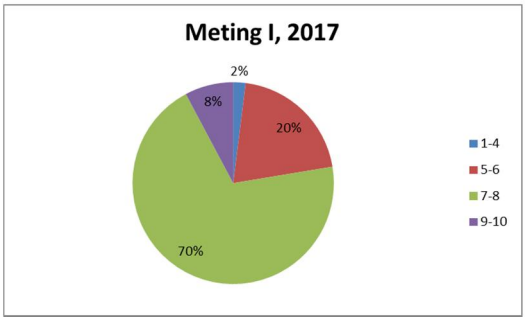
Resultaten Koplopers

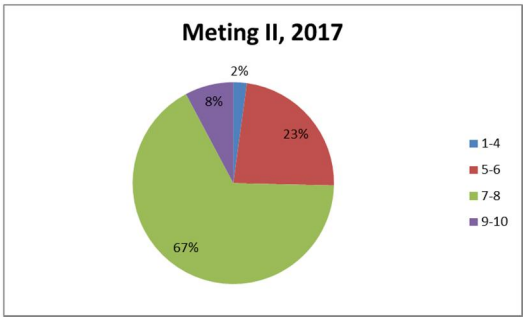
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	23%	29%	6%	20%	25%	5%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,1	7,1	0,0	7,1	7,1	0,0
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,5	7,5	0,0	7,4	7,5	0,1
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	2%	3%	1%	2%	1%	-2%
veel	16%	14%	-2%	13%	12%	-1%
niet veel, niet weinig	25%	22%	-3%	22%	24%	2%
weinig	40%	46%	6%	44%	45%	2%
heel weinig	17%	16%	-2%	19%	17%	-2%
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	2%	-2%	2%	1%	-1%
veel	14%	15%	1%	12%	12%	0%
niet veel, niet weinig	15%	15%	0%	11%	15%	4%
weinig	34%	42%	9%	36%	46%	10%
heel weinig	34%	26%	-8%	38%	26%	-12%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

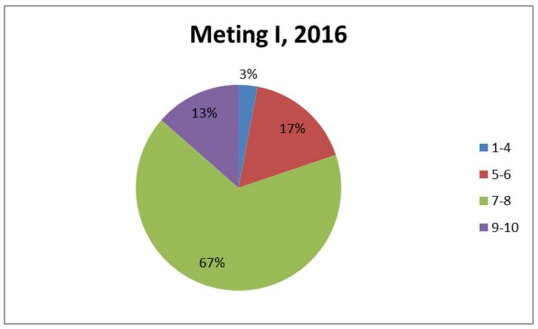

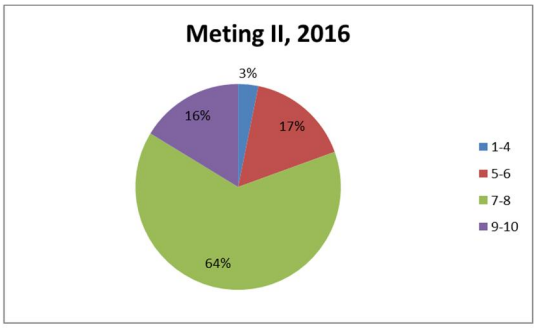

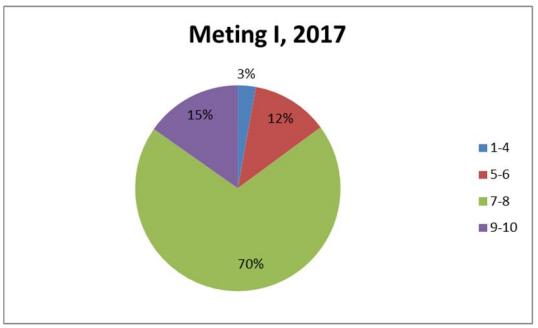

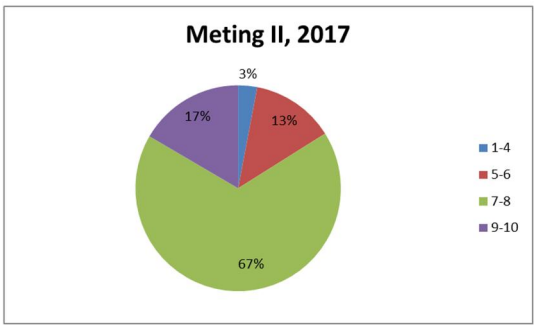

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

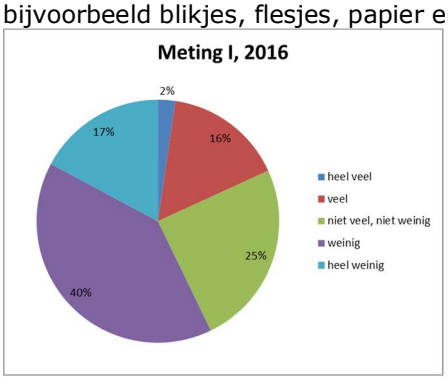

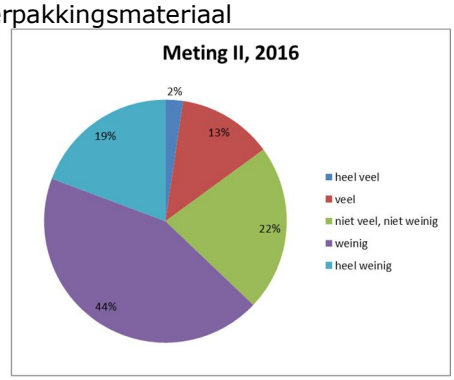

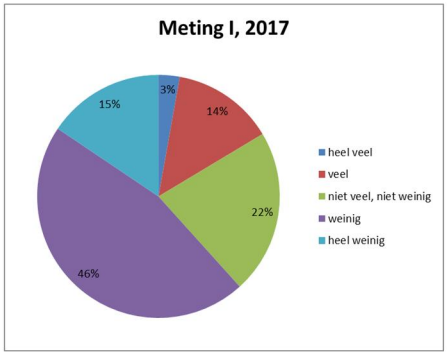

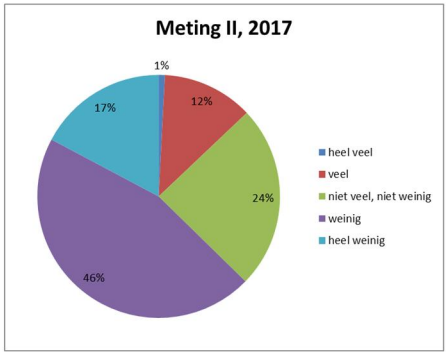

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

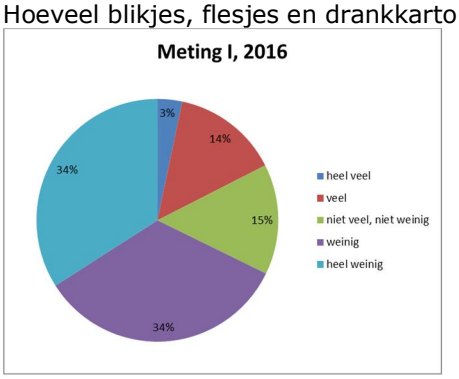

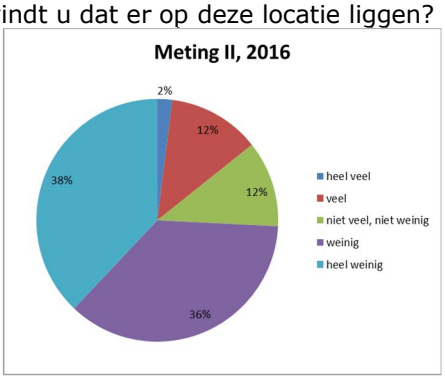

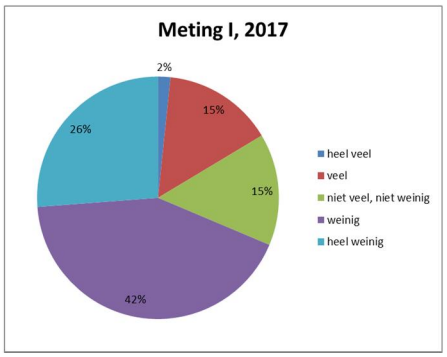

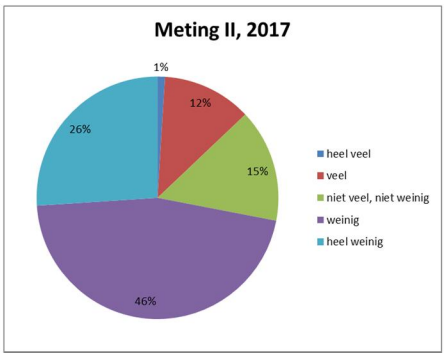

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

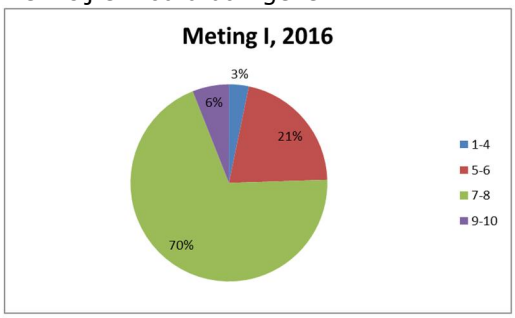

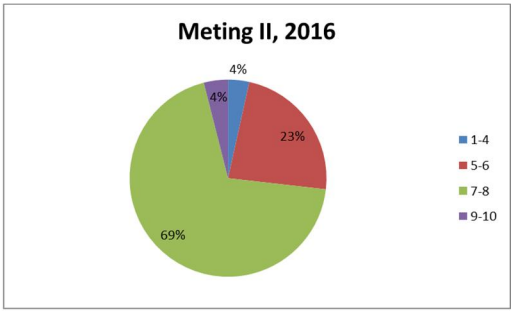

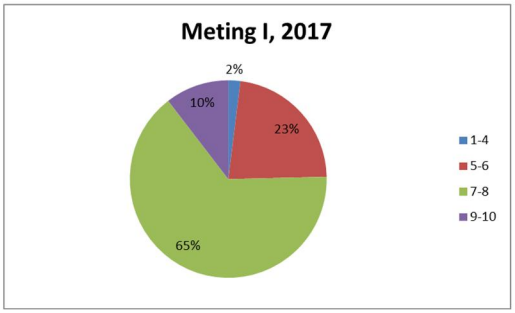
Resultaten Peloton

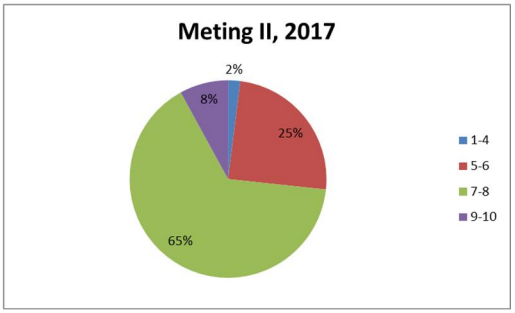
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	20%	23%	3%	17%	22%	6%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,2	7,2	0,0	6,9	7,1	0,2
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,6	7,6	0,0	7,5	7,6	0,2
	Meting I			Meting II		
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal						
heel veel	6%	3%	-2%	5%	4%	-1%
veel	11%	13%	2%	14%	15%	1%
niet veel, niet weinig	26%	24%	-2%	24%	26%	2%
weinig	45%	38%	-6%	38%	37%	-1%
heel weinig	13%	22%	9%	19%	18%	0%
	Meting I			Meting II		
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	7%	3%	-4%	2%	4%	2%
Veel	12%	14%	2%	18%	13%	-5%
niet veel, niet weinig	21%	19%	-1%	14%	20%	5%
Weinig	41%	32%	-9%	34%	35%	1%
heel weinig	20%	32%	12%	31%	29%	-2%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

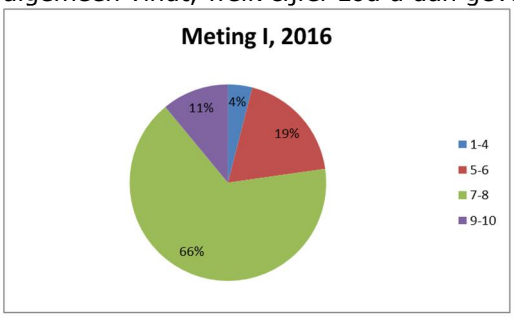

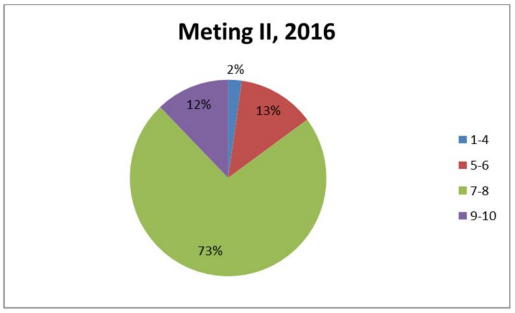

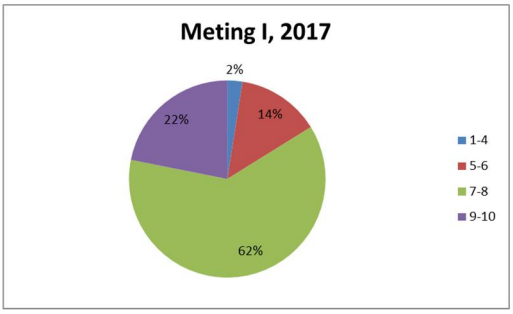

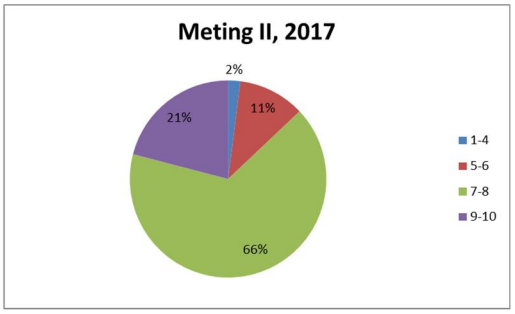

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

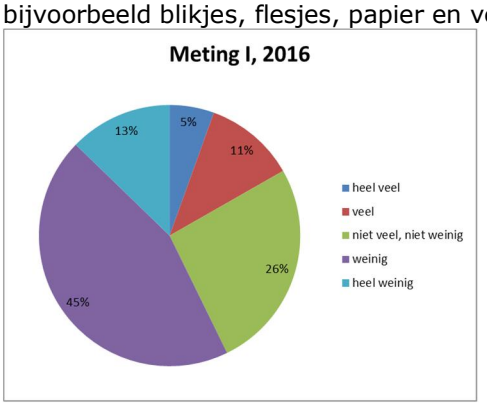

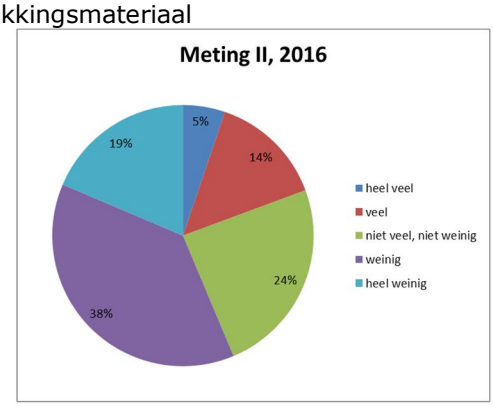

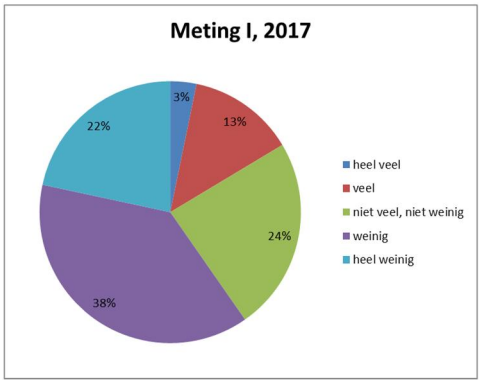

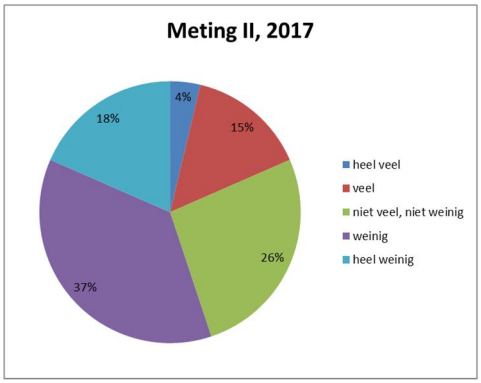

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

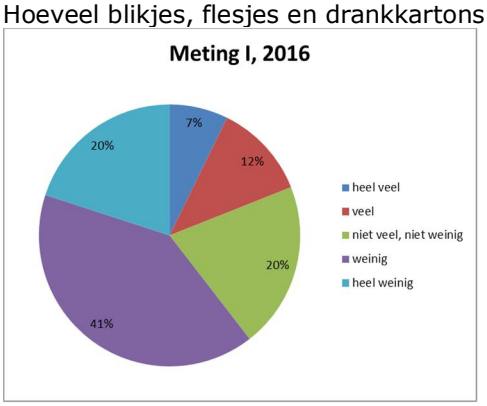

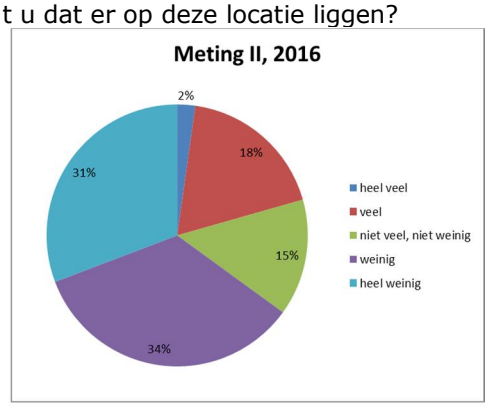

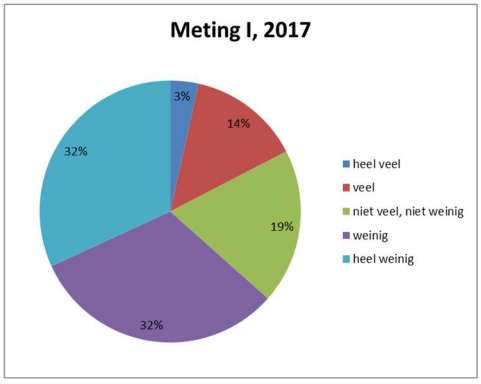

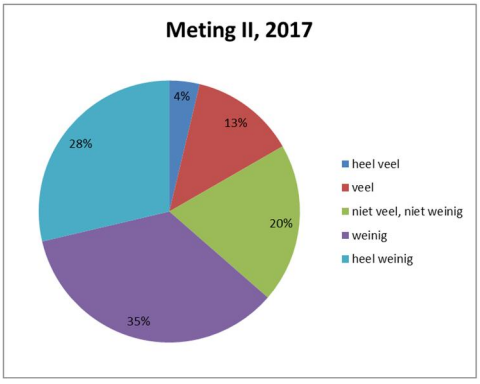

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

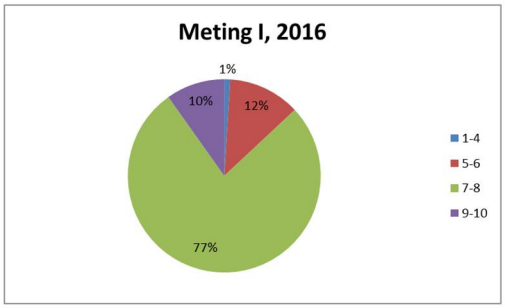

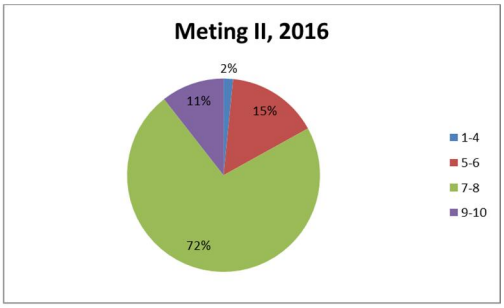

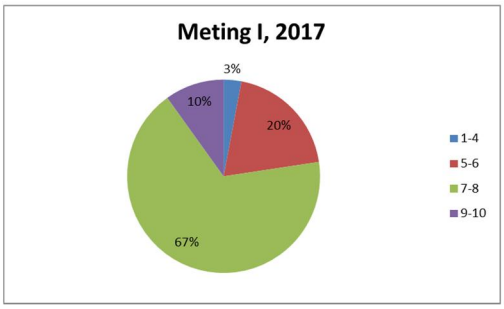
Resultaten achterblijvers

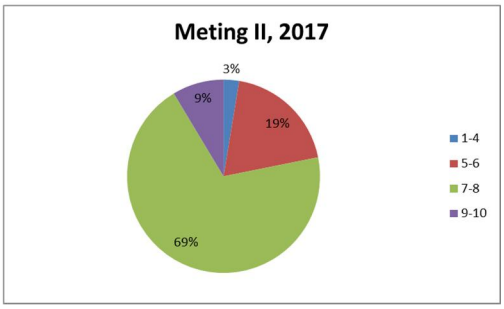
	Meting I			Meting II		
	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Bent u bekend met initiatieven om deze buurt schoon te houden?	22%	21%	-1%	22%	24%	2%
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,2	7,2	0,0	7,3	7,2	-0,1
Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?	7,4	7,4	0,0	7,6	7,4	-0,2
	Meting I			Meting II		
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal						
heel veel	1%	1%	0%	2%	1%	-1%
veel	9%	10%	0%	10%	11%	1%
niet veel, niet weinig	19%	17%	-2%	20%	17%	-4%
weinig	39%	36%	-4%	42%	42%	0%
heel weinig	31%	36%	6%	26%	30%	4%
	Meting I			Meting II		
Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?	2016	2017	Verschil	2016	2017	Verschil
heel veel	3%	1%	-2%	3%	3%	0%
veel	9%	11%	2%	10%	12%	1%
niet veel, niet weinig	17%	12%	-5%	14%	12%	-3%
weinig	29%	28%	-1%	35%	33%	-2%
heel weinig	41%	47%	6%	38%	41%	3%

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u deze locatie vindt, welk cijfer zou u dan geven?

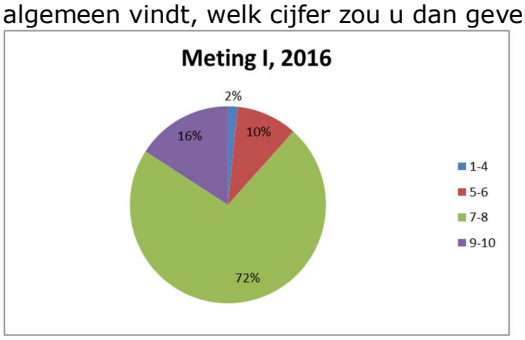

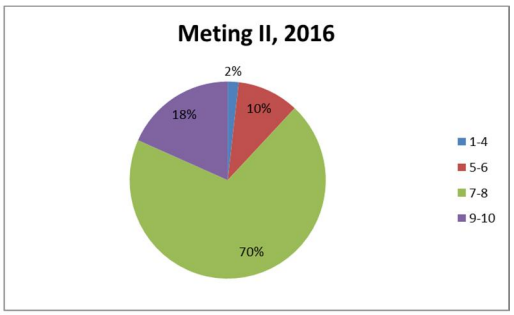

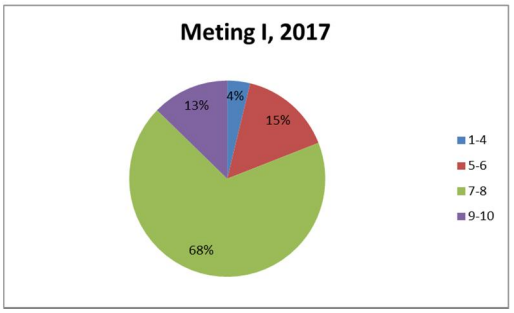

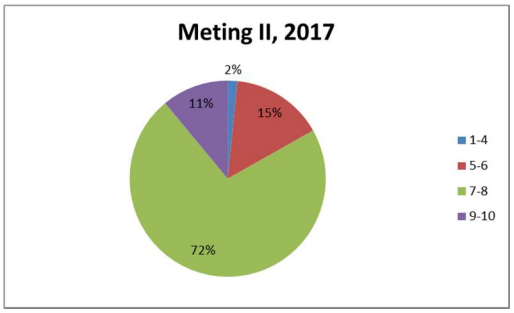

Als u via een rapportcijfer zou mogen aangeven hoe schoon u uw eigen buurt in het algemeen vindt, welk cijfer zou u dan geven?

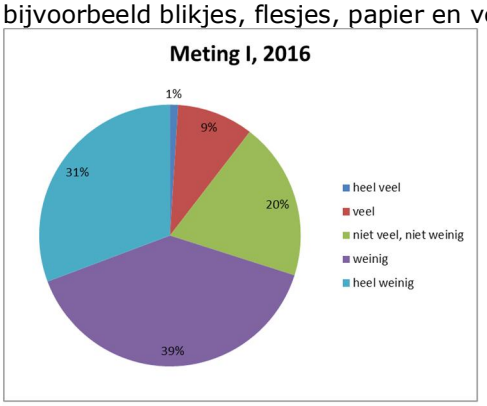

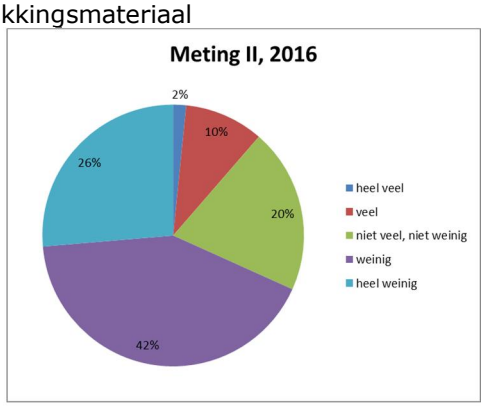

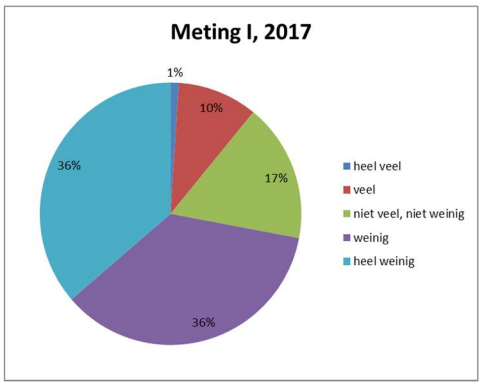

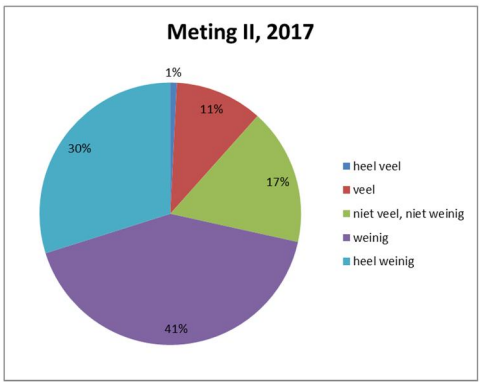

Hoeveel zwerfvuil vindt u dat er op deze locatie ligt? Met zwerfvuil bedoelen we bijvoorbeeld blikjes, flesjes, papier en verpakkingsmateriaal

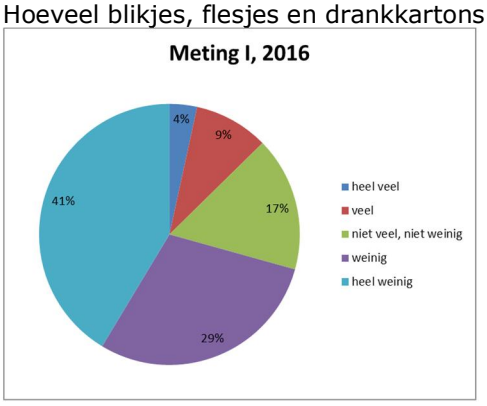

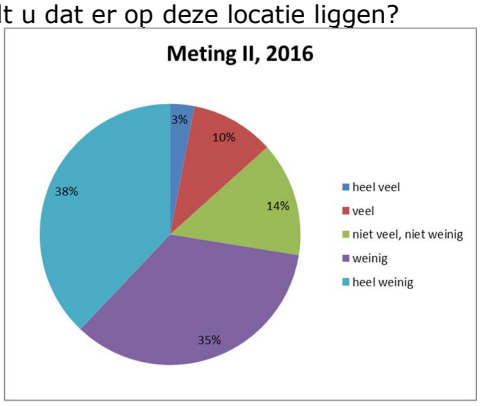

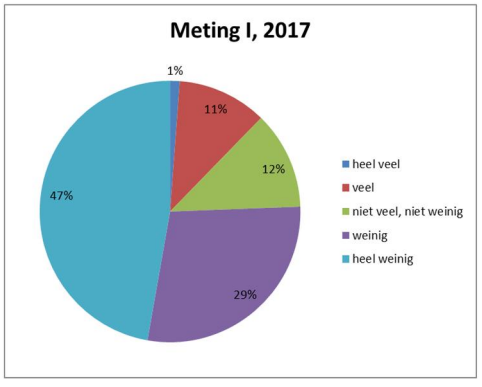

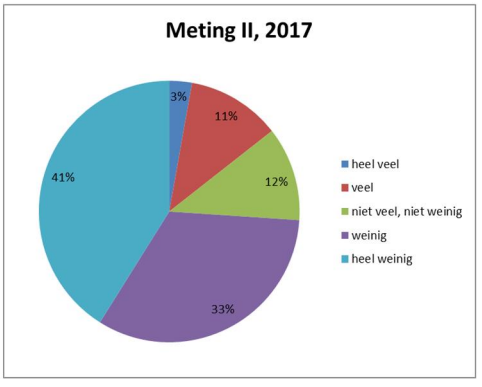

Hoeveel blikjes, flesjes en drankkartons vindt u dat er op deze locatie liggen?

3 Meetinstructie objectieve monitoring

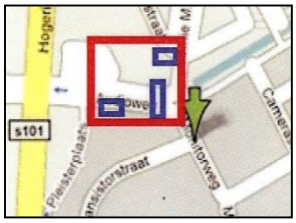
Stap 1 Meetlocatie verkennen
***Let op**: draag altijd een veiligheidvest*

- Parkeer de auto aan de rand van de meetlocatie.
- Noteer het parkeeradres in de lijst met meetlocaties, indien dit anders is dan in de planner
- Controleer of de meetlocatie klopt het aangeduide gebiedstype. Geef aan indien juist.
- De meetlocatie is aangegeven met een vierkant van 100 x 100 m^1. Ga hier flexibel mee om. Meet alleen het deel dat valt onder de omschrijving van het gebiedstype en pas de vorm van de meetlocatie daarop aan. De meetlocatie mag dus ook 50 x 200 of 70 x 140 zijn. Houd het meetbaar.
- Klopt het gebiedstype niet met de omschrijving op de lijst?:
  a. kijk of binnen 100m^1 het juiste gebiedstype wel aanwezig is en verleg de meetlocatie. Geef aan (op kaart en met adres) waarheen de locatie is verlegd. Voer de meting uit.
  b. wijzig het gebiedstype naar het aanwezige gebiedstype. Voer de meting uit. Let op: dit kan alleen maar in de pilotgemeenten waar willekeurig verspreid gemeten wordt (dus niet bij pilots scholen, sportcomplexen, buurthuizen etc.)
  c. indien a en b niet van toepassing zijn: de meetlocatie vervalt. Geef aan waarom de meetlocatie vervalt in de kolom opmerkingen
- Indien een meetlocatie niet bereikbaar en/of niet meetbaar is, door opbrekingen, evenementen of anderszins, geef dit aan in de kolom opmerkingen op het formulier.

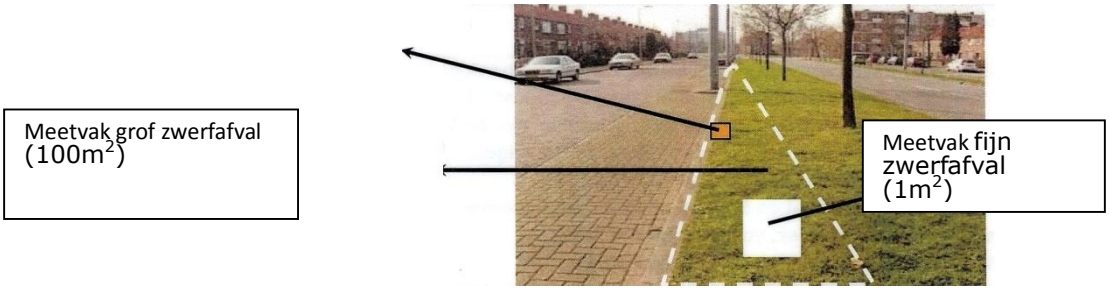
Er wordt alleen gemeten binnen vrij toegankelijke openbare ruimte. Dus niet op schoolpleinen (wel ervoor), niet op sportvelden of binnen de hekken (maar wel op het voorterrein of parkeerplaats), nergens waar staat 'verboden voor onbevoegden' en ook niet als terreinen (deels) omheind zijn.

Stap 2 Drie meetvakken bepalen

- Loop/fiets op de meetlocatie door alle straten en langs/over alle groenstroken en kijk goed rond;
- Vermijd niet-openbaar gebied (zoals schoolterreinen, voortuinen, etc.);
- Bepaal welke *drie plekken* van 100 m^2 binnen de meetlocatie duidelijk het meest vervuild zijn met *grof zwerfafval*; Zet hier de drie meetvakken uit.
- Start met het meest vervuilde meetvak.

Let op: Meetvakken zijn altijd 100 m^2, maar kunnen verschillende vormen hebben: 10 x 10, 2 x 50 of 1 x 100 m^1 ; een meetvak is nooit smaller dan 1 m^1. Binnen het meetvak van 100 m^2 zet je vervolgens het meetvak uit voor fijn zwerfafval (1m^2)

Stap 3 Beoordelen van een meetvak

- Vul de gegevens in op het formulier. Vul alle vakjes in.
- Let op: je telt het aantal aangetroffen stuks zwerfafval binnen het meetvak van 100 m^2 (grof zwerfafval) en 1 m^2 (fijn zwerfafval).
- Bij aantallen > dan 25 stuks maak je een zo goed mogelijke inschatting van het aantal

Stap 4 Tellingen

Gebruik de streeplijst

- Vul de gegevens in op het formulier. Vul alle vakjes in.
- Alleen de aangegeven fracties worden geteld. Dit geldt voor ieder meetvak van 100 m^2 dat is uitgezet voor grof zwerfafval
- Bij afwezigheid van één of meerdere fracties vul je '0' in
- Let op: de fracties PET-flesjes en drankenkartons worden in 2 maten uitgesplitst
- Bij aantallen > dan 25 stuks maak je een zo goed mogelijke inschatting van het aantal

Het komt nog wel eens voor dat blikjes of drankenkartons 'versnipperd' zijn of een fles in scherven uiteen ligt. Dit tel je alleen mee als de aangetroffen delen eenvoudig te herleiden zijn tot één blikje, drankenkarton of fles. Zo niet, dan niet meetellen (bv. bovenzijde blikje, enkele glasscherven).

Stap 5 Eindcontrole
- Controleer of je alles hebt ingevuld
- Streep de meetlocatie door op je routelijst en ga door met de volgende.

Gebiedstypen
1. Woongebied
2. Winkelgebied
3. Bedrijvengebied
4. Sportterrein
5. Recreatieterrein
6. Schoolgebied
7. Kerk
8. Buurthuis

Definities

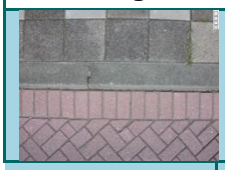
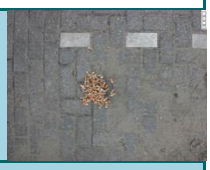
Zwerfafval	Afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn of door indirect toedoen of nalatigheid van mensen op die plaatsen is terechtgekomen. In deze beeldmonitor vallen de volgende aspecten niet onder zwerfafval: kauwgum, bladafval, onkruid, hondenpoep, graffiti etc.
Grof zwerfafval	Zwerfafval met een hoogte, breedte, lengte of diameter groter dan 10 cm, niet zijnde grof afval zoals meubels, hout, etc.
Fijn zwerfafval	Zwerfafval met een hoogte, breedte, lengte of diameter groter dan 1 cm en kleiner of gelijk aan 10 cm, niet zijnde grof zwerfafval of kauwgum.

Checklist materialen om mee te nemen onderweg
- PDA/Tablet, lijst met adressen en kaartmateriaal (backup)
- Voldoende formulieren voor de meting en telling (backup)
- Meetprotocol
- Schrijfgerei (potlood/pen)
- Schrijfmap
- Routeplanner
- Veiligheidshesje
- Duimstok, om indien nodig grootte van afval / objecten te meten
- Telefoon
- Krijt en markeerpinnen
- Fototoestel
- Eten, drinken, geld

CROW beeldmeetlatten voor grof zwerfafval

A+	A	B	C	D
Verharding-zwerfafval grof				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2
Groen–gras–gazon-zwerfafval grof				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2
Groen-beplanting-zwerfafval grof				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2

CROW beeldmeetlatten voor fijn zwerfafval

A+	A	B	C	D
Verharding-zwerfafval fijn (1-10 cm)				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2
Groen–gras–gazon-zwerfafval fijn (1-10 cm)				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2
Groen-beplanting-zwerfafval fijn (1-10 cm)				
				
0 stuks per 100 m	≤ 3 stuks per 100 m^2	≤ 10 stuks per 100 m^2	≤ 25 stuks per 100 m^2	> 25 stuks per 100 m^2

1	Datum	dag-maand			
2	Tijd	uur: min			
3	Gemeentenaam				
3a	Nummer van de meetlocatie				
	Indien gewijzigd: noteer adres parkeerlocatie				
	Opmerkingen: b.v. betaald parkeren of beter op de fiets te doen				
4	**Indien de situatie (ingrijpend) is veranderd:**				
4a	Klopt het gebiedstype (nog)?			ja	nee
	Zo nee, wat is zou het gebiedstype moeten zijn? *Let op: passend binnen de pilot van deze gemeente*				
4b	Heb je de meetlocatie moeten verleggen? (richtlijn: max. 100 m1)			ja	nee
	Zo ja, geef aan waarheen (vul adres hier in en teken in op kaart)				
4c	Is de meetlocatie vervallen? (alleen indien niet te verleggen en geen vervangend gebiedstype)			ja	nee
	Zo ja, waarom?				
4d	Is de meetlocatie tijdelijk onmeetbaar?			ja	nee
	Zo ja, waarom?				

			Meetvak		
Nr.	**Meetaspect**		**1**	**2**	**3**
5	Zwerfafval grof (meetvak 100 m2)	aantal stuks, 10 cm en groter			
6	Zwerfafval fijn (meetvak 1 m2)	aantal stuks, 1-10 cm			

		De tellingen vinden plaats op 100m2	1		2		3	
			streep	aantal	streep	aantal	streep	aantal
7	Blikjes	alle maten						
8	PET- Flesjes	< 1 liter						
9		≥ 1 liter						
10	Glazen flessen	alle maten						
11	Drankkartons	< 1 liter						
12		≥ 1 liter						

13	Wordt de meting door een van de volgende situaties beïnvloed?		
a	weekmarkt	d	afvalinzamelplaats
b	evenement (jaarmarkt/kermis)	e	overvolle afvalbak
c	aanwezigheid jongerenontmoetingsplaats	f	anders nl.

Opmerkingen

4 Resultaten objectieve monitoring (in detail)

Aantal bezochte meetlocaties

In de onderstaande tabel is het aantal bezochte locaties weergegeven tijdens elk van de metingen plus het aantal definitief vervallen locaties en tijdens niet meetbare locaties.

	Aantal meetlocaties		
	Bezocht	**Definitief vervallen**	**Tijdelijk niet meetbaar**
Meting I 2016	2.598	22	9
Meting II 2016	2.576	4	6
Meting 1 2017	2.572	2	11
Meting II 2017	2.570	2	11

Totaal van alle metingen

In onderstaande tabel zijn de getelde aantallen stuks weergegeven voor alle metingen tezamen.

Meetronde	**Zwerfafval grof**	**Zwerfafval fijn**	**Blikjes, alle maten**	**PET-flesjes, < 1 liter**	**PET-flesjes, > 1 liter**	**Glazen flessen, alle maten**	**Drankkartons, < 1 liter**	**Drankkartons, > 1 liter**
1	30.393	24.120	2.835	1.360	72	143	876	145
2	28.047	18.590	3.439	1.855	86	308	798	114
3	26.418	23.904	2.963	1.404	84	146	679	79
4	20.243	13.837	2.800	1.223	62	131	647	123
Totaal	**105.101**	**80.451**	**12.037**	**5.842**	**304**	**728**	**3.000**	**461**

Clustering per pilot

Met in de eerste kolom de achtereenvolgens gehouden meetrondes in 2016 en 2017.

	Zwerfafval grof	Zwerfafval fijn	Blikjes, alle maten	PET-flesjes, < 1 liter	PET-flesjes, > 1 liter	Glazen flessen, alle maten	Drankkartons, < 1 liter
Pilot 1							
1	3.858	3.127	436	233	13	23	173
2	6.124	3.054	722	396	7	36	174
3	4.544	4.018	677	310	9	37	107
4	4.204	2.215	512	226	5	23	101
Pilot 2							
1	3.835	2.662	372	147	6	17	105
2	3.145	1.778	504	225	19	31	69
3	1.967	2.066	205	124	5	9	34
4	1.994	1.533	338	122	7	19	68
Pilot 3							
1	20.369	15.755	1.822	875	49	94	548
2	16.517	11.927	1.993	1.091	50	90	481
3	18.217	15.842	1.970	913	61	83	488
4	12.489	8.558	1.738	801	46	73	417
Pilot 4							
1	1.334	1.466	97	59	1	2	27
2	1.808	1.343	174	111	7	150	66
3	1.139	1.360	87	45	0	12	22
4	1.235	779	139	52	0	13	33
Pilot 5							
1	997	1.110	108	46	3	7	23
2	453	488	46	32	3	1	8
3	551	618	24	12	9	5	28
4	321	752	73	22	4	3	28

Clustering naar koplopers, peloton, achterlopers

Met in de eerste kolom de achtereenvolgens gehouden meetrondes in 2016 en 2017.

	Som van Zwerfafval grof	**Som van Zwerfafval fijn**	**Som van Blikjes, alle maten**	**Som van PET-flesjes, < 1 liter**
Achterloper				
1	4.819	3.937	412	140
2	4.975	2.915	561	287
3	4.155	3.949	458	186
4	3.133	2.323	406	151
Koploper				
1	9.736	7.443	934	450
2	7.172	4.992	897	468
3	7.334	6.565	738	360
4	6.190	4.431	876	325
Peloton				
1	5.535	4.196	491	240
2	4.864	3.217	582	299
3	4.283	3.909	379	233
4	1.680	2.455	444	195